

133885

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
UYGULAMALI SANATLAR GRAFİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

GRAFİK EĞİTİMİNDE KULLANILAN BASKI
TEKNİKLERİNİN İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME RESİM-İŞ
PROGRAMLARINDA YETERLİLİĞİNİN SAPTANMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Banu BULDUK AKGÜN

Tez Danışmanı
Prof.Dr. Gülsün PARLAR

133885

Ankara-2003

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼ę¼'ne

Banu Bulduk Akg¼n'e ait Grafik Eğitiminde Kullanılan Baskı Tekniklerinin İlköğretim İkinci Kademe Resim-İş Programlarında Yeterliliğinin Saptanması adlı çalışma j¼rimiz tarafından Uygulamalı Sanatlar Grafik Eğitimi Anabilim Dalında Y¼KSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan :

Prof. Dr. Gulcuine PARLAR

¼ye :

Dos. Atilla İLKÇOR

¼ye :

Doç. Dr. Emel YELMAZ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼'ne

Banu Bulduk Akg¼n'e ait Grafik Eğitiminde Kullanılan Baskı Tekniklerinin İlk¼đretim İkinci Kademe Resim-İş Programlarında Yeterliliğinin Saptanması adlı çalışma j¼rimiz tarafından Uygulamalı Sanatlar Grafik Eğitimi Anabilim Dalında Y¼KSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan *Prof. Dr. G¼lşem PARLAR*

¼ye *Doç. Dr. Atilla İlkyaz*

¼ye *Doç. Dr. Hacer Felmaç*

**T.C. Y¼KSEK¼ĐRETİM KURULU
DOK¼MANTASYON MERKEZİ**

ÖZET

Bu araştırmada, ilköğretim ikinci kademe resim-iş dersi öğretim programının ve programın içinde yer alan baskı teknikleri konularının hedef, davranışlar, içerik, eğitim durumları ve sınama durumları boyutları hakkında öğretmen görüşleri alınmıştır.

Araştırmanın evrenini Karabük ilindeki Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim ikinci kademe resim-iş dersine giren öğretmenler oluşturmaktadır. Örnekleme Karabük ili Beşbinevler semtinde 5.Eğitim bölgesinde bulunan ilköğretim okullarının resim-iş dersine giren öğretmenler oluşturmaktadır. Örnekleme seçiminin sonunda örnekleme alınan 47 öğretmene görüşme yoluyla anket uygulanmıştır.

Verilerin çözümlenmesinde Excel ve SPSS (Statistical Package For Sociual Science) programından yararlanılarak öğretmenlerin görüşlerinin her bir maddeye ait frekans, yüzde dağılımları ve ortalamaları bulunmuştur.

Araştırmanın bulgularına göre; resim-iş dersine alan öğretmenlerinin yanında farklı alandan öğretmenlerinde derslere girdikleri gözlenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin tamamı resim-iş dersinin süresinin yetersiz olduğu ve arttırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretmenler ders saati yetersizliği nedeniyle ve sınıfların kalabalık olması, uygulama atölyesinin de olmamasına bağlı olarak öğrencilere resim-iş programlarında yer alan baskı teknikleri konusuna ait uygulamaları yaptırmadıklarını belirtmişlerdir.

Programdaki hedef sayıları yetersiz olmasının yanında hedeflerin birbirini destekler nitelikte olmadığı konusunda öğretmenler hem fikirdirler. Resim-iş dersi öğretim programlarının baskı teknikleri ile ilgili içerik boyutuna ilişkin öğretmenlerin içeriğin sınıf düzeyine uygun olmadığı ve uygulanabilirliğinin bulunmadığı konusunda birleştikleri gözlenmiştir. Resim-iş dersi programında sadece baskı teknikleri konularının değil bütünüyle resim-iş programlarında değerlendirme yönünden yeterince önem verilmediği öğretmen görüşleri ile ortaya konmuştur.

Sonuç olarak; programlar tekrar uzmanlar tarafından gözden geçirilerek öğretmen grşleri de alınarak ve ders saatleri arttırılarak yeniden hazırlanmalıdır.

Bu araştırma bulgularının öğretmen grşleri doğrultusunda resim-iş dersi programına ışık tutacağı dşnlmektedir.

ABSTRACT

In this study; the views of the teachers about the targets, behaviors, contents, educational situations and dimensions of testing conditions of the printing techniques included in the teaching program of the painting lesson at the primary education – second stage have been taken.

The cosmos of the study are centered around painting lesson – teachers at the primary school – second stage affiliated with the Ministry of National Education in Karabük province. The samples of painting lesson teachers at the primary education schools located in 5 educational regions in Beşbinevler quarter in Karabük province have been taken. Questionnaires were applied through interviews with 47 teachers who were included to the sample.

In the analysis of the data; Excel and SPSS (Statistical Package for Social Science) were used and the frequency, percentage distributions and arithmetic averages of the views of teachers for each article were calculated.

According to the findings of the study; teachers from other fields in addition to the painting teachers were observed to have attended the lessons. All of the teachers participating the study pointed out that time devoted to the painting lesson was inadequate that needs to be increased. Nearly all the teachers remarked that they were not able to make the students apply the printing techniques as part of the work programs due to the insufficiency of hours devoted to painting, crowded class - rooms and lack of application workshop.

The teachers concur on the point that besides the fact that the target numbers were inadequate the targets are far from supporting each other. They also agreed on the point that the teachers found the content to be incompatible with the class level and hence there happen to be no applicability with respect to the content dimension concerning the printing techniques of the programs. It was put forward through the views of the teachers that not only the printing techniques of the painting lesson were inadequate but not enough attention was paid to evaluation.

As a conclusion programs must be reviewed again by the specialists, taking the views of the teachers while increasing the number of hours.

The findings of this study are supposed to shed light on the painting program as a lesson in the direction of the views of teachers.

ÖNSÖZ

Bu araştırma grafik eğitiminde kullanılan baskı tekniklerinin ilköğretim ikinci kademe programlarında yeterliliğinin saptanması amacıyla yapılmıştır.

Bu çalışmanın her aşamasında bana destek olan ve hiçbir konuda yardımlarını esirgemeyen tez danışmanım Sayın Prof.Dr. Gülsün PARLAR'a istatistiksel çalışmalarda yardımcı olan Sayın Doç.Dr. Soner İlkbay'a araştırmaya katılan her konuda yardımcı olan Karabük 5.kısım İlköğretim Okulu Müdür, Müdür Yardımcısı ve Öğretmen arkadaşlarıma, öğrencilere, aileme ve eşime içtenlikle teşekkür ederim.

Banu BULDUK AKGÜN

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	i
ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLolar LİSTESİ	vi
BÖLÜM I	
GİRİŞ	1
PROBLEM DURUMU	1
PROBLEM CÜMLESİ	15
ARAŞTIRMANIN AMACI	15
ALT PROBLEMLER	16
ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	16
SAYILTILAR	17
ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE SINIRLILIKLARI	18
TANIMLAR	18
BÖLÜM II	
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	20
Evren ve Örneklem	20
Verilerin Toplanması	20
Verilerin Analizi	21
BÖLÜM III	
BULGULAR VE YORUM	23
BÖLÜM IV	
SONUÇ VE ÖNERİLER	49
SONUÇ	49
ÖNERİLER	51
KAYNAKÇA	53
EKLER	57

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo No		Sayfa
1.	Araştırma Kapsamına Alınan Öğretmenlerin Cinsiyet ve Yaşlarının Dağılımı.....	23
2.	Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakülteadaki Bölümlerinin Dağılım	24
3.	Öğretmenlerin Meslekteki Kıdemlerinin Dağılımı.....	24
4.	Farklı Alan Öğretmenlerinin Resim-İş Dersine Girdikleri Yılların Dağılımı.....	25
5.	Resim-İş Dersinin Programdaki Saatinin Yeterli Olup Olmadığına Dair Görüşlerin Dağılımı	25
6.	Öğretmenlerin Resim-İş Programında Grafik Alanına İlişkin Konuların Yeterliliği Konusundaki Görüşlerinin Dağılımı	26
7.	Resim-İş Dersinde Grafik Baskı Teknikleri İle İlgili Sınıfta Uygulama Yaptırma Durumunun Dağılımı	27
8.	Öğretmenlerin Baskı Tekniklerine Yönelik Uygulama Yaptırmama Nedenlerinin Dağılımı.....	28
9.	Resim-İş Dersi Öğretim Programının Hedef ve Davranışlar Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşleri	29
10.	Öğretmenlerin Hedeflere İlişkin Görüşleri	33
11.	Resim-İş Dersi Öğretim Programlarının Baskı Teknikleri İle İlgili İçerik Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşleri.....	35
12.	Öğretmenlerin Baskı Teknikleri Konularında Eklenmesi ve Çıkarılmasını İstedikleri Konular	38
13.	Öğretim Programının Eğitim Durumları Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşleri	40
14.	Öğretmenlerin Eğitim Durumuna İlişkin Önerileri	43
15.	Öğretmenlerin Değerlendirme (Sınama) Boyutuna İlişkin Görüşleri.....	45
16.	Öğretmenlerin Değerlendirme İle İlgili Görüşleri.....	47

BÖLÜM I

GİRİŞ

PROBLEM DURUMU

Hızla değişen ve gelişen dünyada bilim ve teknoloji alanında meydana gelen değişimlere ayak uydurmak kolay olamamaktadır. Bilim ve teknolojiye ayak uydurabilenler eğitimli bireylerdir. Globalleşen dünyada eğitimin vazgeçilmezliği ve eğitime nedenli ihtiyaç duyulduğu ortadadır. Eğitimli olmanın ya da olmamanın insanlığa getirdikleri ve götürdükleri çok büyüktür. Eğitim bireylerin en küçük adımlarından başlayıp yaşantılarının devamında önemli bir konuma sahiptir.

Bir toplumun gelişmişliği ya da geri kalmışliği ile o toplumun eğitim sistemi arasında yakın bir ilişki vardır. İnsanlar varoluşlarından bugüne kadar öğrendikleri bilgi ve becerileri başkalarına aktarmak ihtiyacı duymuşlardır. Dolayısıyla eğitim ile gerçekleşecek olan bu süreç insanlık tarihi kadar eski bir faaliyet alanıdır. İnsanlar çok eski çağlardan beri eğitimin önemli bir kavram olduğunun bilincine sahiptirler. Eğitimin bilim olarak gelişmesi sosyal ve davranış bilimlerindeki ilerlemelerle XX.yy başlarından itibaren hız kazanmıştır. Günümüzde eğitim bilimi alanında çok sayıda araştırma ve kuramsal çalışmalar yapılmaktadır (Erden, 1999: 1). Anlaşılacağı gibi eğitim programı bir süreç içinde bireye verilmesi gereken eğitimi kurgular.

Eğitim kavramı çok geniş bir kavramdır. Bu geniş kavramı anlatabilmek için bir çok tanıma ihtiyaç vardır. Eğitim, bir insanın bütün özelliklerini geliştirme ve topluma uyma çabasıdır. Öğretim ise bu çaba içinde özellikle beceri ve bilgileri öğretme anlamındadır (Kemertaş, 1999: 8).

İnsanların diğer insanları belli bir maksatla kültürlemelerine ya da kasıtlı kültürleme sürecine eğitim denir (Büyükkaragöz ve Çivi, 1996: 37).

Eğitim, bireyin kişiliğinin gelişmesine yardım eden, onu yetişkin yaşamına hazırlayan gerekli bilgi, beceri ve davranışlar kazanmasına yarayan bir süreçtir.

Eğitimsiz bireylerden oluşan toplumlar yok olup gitmeye mahkumdurlar. Bu nedenle çağımızda eğitime verilen önem gittikçe artmaktadır. Bireyler bu nedenle kendini geliştirmeye ve toplumda kendilerine yer edinmeye çalışmaktadırlar. Toplum yeni bilgiler üreten, bu bilgileri paylaşan, kendini sürekli geliştiren ve toplumu ilerleten bireyler ister. Bu belirtilen özelliklerde ancak eğitim ile olmaktadır. Varış (1997) da eğitim yoluyla kişinin amaçları, bilgileri, davranışları, tavırları ve ahlak ölçülerinin değiştiğini söylemektedir. Demirel ise, eğitimi “bireyde kendi yaşantısı ve kasıtlı kültürlenme yoluyla istenilen davranış değişikliği meydana getirme sürecidir” diye tanımlamaktadır. Yukarıdaki tanımlarda da görüldüğü gibi eğitim bir süreçtir ve bireyin de bu süreçten geçmeleri gerekmektedir. Eğitim bir süreç olduğuna göre belirli bir plan ve program dahilinde olmak zorundadır. Bu açıdan, eğitim faaliyetleri belli bir programa göre yürütülür.

Bir plan ve program dahilindeki eğitim kaçınılmaz olarak daha etkili ve kalıcı olacaktır. Verilecek eğitimin programlanmış olması, bireyin ne zaman ne gibi ihtiyaçları olduğunu bilerek ona göre eğitimin verilmesi demektir.

Varış (1997: 16), eğitim programını, “bir eğitim kurumunun çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı milli eğitim ve kurumun amaçlarının gerçekleştirilmesine dönük tüm faaliyetleri kapsar” şeklinde tanımlamaktadır.

Eğitim programını “yetişek” olarak nitelendiren ve belli öğrencileri, belli zaman süreci içinde, yetiştirmeye yönelik geçerli öğrenme yaşantılar düzeneği olarak tanımlanmaktadır (Ertürk, 1998: 14).

Fidan(1996: 16)’a göre verilen hedefleri gerçekleştirmek üzere planlanan tüm faaliyetler eğitim program tasarısını ve bunların uygulamadaki görünümünü de eğitim programı oluşturur.

Eğitim durumları hem öğrenci hem de öğretmen için önemlidir. Öğrenci için öğrenme yaşantıları, öğretmen için ise öğretme yaşantıları oluşturulmalıdır. Öğrenci için oluşturulacak öğrenme yaşantıları öğrencinin seviyesine uygun, öğrencinin ilgisini çekecek ve hazır bulunuşluk düzeyine uygun olarak düzenlenmelidir.

Günümüzde eğitim bireyin ve toplumun gelişmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Birey aldığı eğitimle toplumun kültürel özelliklerini öğrenip, meslek

sahibi olup, yaşamını devam ettirme yollarını öğrenmektedir. İyi eğitimli bireyler topluma, toplumdaki değişmelere kolay uyum sağlayıp, karşılaştıkları problemleri daha kolay çözmektedirler. Toplumlarda eğitimli kişiler bilim ve teknoloji alanında daha hızlı ilerleme göstermekte, refah seviyesi yükselmektedir. Ayrıca toplumların yönetim biçimleri iyi eğitim görmüş bireyler sayesinde daha demokratik bir şekil alıp, nitelikli yöneticiler seçilmesine neden olabilmektedir.

Eğitim sisteminin üretici bir alt sistemi olan okulun, toplumun üyesi bireylerin bütün yeteneklerinin geliştirilmesini üretim ve tüketim etkinliklerinde bilinçlendirilmesini sağlamadıkça, kalkınma çabalarının başarılı olması beklenemez (Taymaz: 1989: 1). Bu nedenle eğitim sistemi bilimsel ve teknolojik donanımlı olması gerekmektedir. Sistemin hedef aldığı bireyler, teknolojiyi kullanabilen, teknolojiyi yaratabilen bilgi ve beceriyi kazanmış olarak yetiştirilmelidir. Eğitim ve öğretim sürekli olmalıdır. Bireyler kısa süre içinde eğitimini ve öğretimini tamamlayarak iş hayatına atılmaktadır. Bilim ve teknoloji ile barışık bir toplum yeni bilim ve teknolojiler yaratabilir. Yeni bilgileri ve yeni teknolojik araçları kullanmak içinde bireyler sürekli eğitilmelidir. Sürekli yeniden eğitim bireyin yaşamı boyunca devam etmesi gerekmektedir.

Eğitim sistemi, toplumsal yetenliliği, sorumluluk duygusunu, törel değerleri, istedik ilgileri, sürekli bir zihinsel merakı, başkalarını ve grubu düşünme duygusunu ve iyi vatandaşlık özelliklerini oluşturabilecek bir eğitim ortamını gerçekleştirmeye çalışmaktadır (Aydın, 1986: 13). Okulda öğretilen bilgiler ve kazanılan beceriler eğitim olgusunun önemli bir aşamasını oluşturmaktadır.

Eğitim İhtiyacını Değerlendirme

Eğitim ihtiyaçlarının değerlendirme çalışmalarında bir takım araştırma yöntemleri uygulanmalıdır. İhtiyaçları değerlendirmede izlenmesi önerilen aşamalar kısaca şöyledir:

Birinci Aşama: Uygun bilgi toplama yöntemleri kullanarak mevcut beklenen durum arasındaki farklara, sorunun niteliğine, kaynak ve sınırlılıklara, iş görenin niteliklerine ve sorunun önceliklerine ilişkin bilgilerin toplanmasını içerir.

İkinci Aşama: Bireyin sahip olması gerekli yeterliklere, halen kazanılmış olduğu yeterliklere yönelik bilgiler karşılaştırılarak farklılıklar belirlenmelidir.

Üçüncü Aşama: Bir sorunun varlığı bunun bir eğitim problemi olduğunu göstermez. Sorun iletişim eksikliğinden, kaynakların bulunmamasından, yönetsel aksaklıklardan ileri gelebilir.

Dördüncü Aşama: Karşılaşılan sorunun öğretimle çözüleceği anlaşıldıktan sonra, öğretim ortamını etkileyen öğeler dikkate alınmalıdır.

Beşinci Aşama: Hedef grup, hakkında toplanan bilgiler analiz edilerek grubun nitelikleri belirlenmelidir (Doğan, 1997: 7).

Eğitim ihtiyaçları değerlendirildikten sonra amaçların saptanması aşaması planlanmalıdır. Eğitimde asıl amaç bireylere, belirlenmiş olan özellikleri oluşturacak davranışları kazandırmaktır.

Fakat bireyde davranış değişikliği meydana getirebilmek için değişik bir takım alanların iyi işlenmesi gerekir. Bu aşamalar öğrenmenin temelini oluşturan eğitim alanlarıdır. Sırasıyla;

- Bilişsel
- Duyuşsal
- Devinişsel alanlar olarak ifade edilirler (Kemertaş, 1999: 11).

Bu alanların iyi şekilde işlenmesi, yapılan eğitimin kalıcı olmasını da direkt olarak etkileyici özellik taşımaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda da bir takım eğitim yöntemleri uygulanır. Aşağıda sıralanan bu eğitim yöntemleri, bireylerin yaşantısında değiştirilmek ya da oluşturulmak istenilen davranışın bütünü etkileyerek akılda kalmasını dolayısıyla, davranışın kalıcı olmasını pekiştirirler.

Bunlar da;

- anlatım
- soru-cevap
- problem çözme

- gösteri
- gözlem
- rol oynama
- örnek olay incelemesi yöntemleri olarak sıralanabilirler (Küçükahmet, 1998).

Ayrıca, bu yöntemlerde kullanılan bir takım eğitim materyalleri de bu yöntemlerin uygulanmasında ana etmenler olarak sayılabilir. Bunların en etkili olanları görsel-işitsel eğitim araçlarıdır. Görsel eğitim aracı olarak en çok kullanılanlar ise düz resimler ve afişlerdir (Çilenti, 1992: 18).

Fotoğraf makinesiyle çekilmiş resimler, gazete, kitap gibi basılı materyallerde yayımlanmış resimler, posterler, çoğaltma resimler gibi resimlerin tümüne düz resimler denmektedir. Düz resimler her zaman yalnızca sözlü ya da yalnızca yazılı anlatımdan daha etkilidir (Küçükahmet, 1998: 61).

Yapılan çalışmalar sonucunda insanların öğrenme sürecinde hangi koşullarda daha fazla hatırlayabildikleri aşağıda gösterildiği gibidir.

Okuyarak öğrenme	% 10
Duyarak öğrenme	% 20
Görerek öğrenme	% 30
Hem görerek hem duyarak	% 50
Karşılıklı konuşarak	% 70
Yaparak-yaşayarak öğrenme	% 80

Dolayısıyla eğitim programları oluşturulurken bu gerçekler mutlaka dikkate alınmalıdır (Oted, 1999: 7).

Öğretim

Öğretimi kısaca; belirli aşamaları izleyen planlı ve programlı etkinlikler olarak tanımlayabiliriz. Daha genel olarak, “Öğretim: Bireyin yaşamı boyunca süren eğitiminin; okulda yapılan planlı, kontrollü ve örgütlenmiş kısmına denir” şeklinde

tanımlayabiliriz. Öğretim etkinliklerinin temel amacı öğrencilerin davranışlarını hedefler doğrultusunda etkilemek ve onların öğrenmelerini sağlamaktır. Öğretim süresindeki etkinlikler önceden planlanır ve yürütülür. Planlamalar, toplumun ve öğrencilerin ihtiyaçları ve beklentileri analiz edilerek, hedefler belirlenerek öğrenciler bu hedeflere ulaşacak şekilde öğrencilerin ve öğretmenlerin özelliklerine uygun öğretim yönetimi, teknik, araç ve gereç seçilerek yürütülmektedir.

Öğretimle topluma nitelikli vatandaşlar kazandırılır. Toplumların yaşam kalitesi yükseltilerek geleceğe yönelik güvenilir, mutlu, sağlıklı, eğitilmiş bireyler yetiştirilir.

Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre Türk Milli Eğitim Sistemi örgün eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere iki ana bölümden oluşur. Örgün eğitim okulöncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yüksek öğretim kurumlarını kapsar.

Okulöncesi eğitim zorunlu ilk öğrenim çağına gelmemiş çocukların bedensel, zihinsel ve sosyal gelişimini planlanmış bir ortam içinde sağlayan ve onları ilköğretime hazırlayan bir eğitim kademesidir (MEB, 1994: 3).

İlköğretim; 6-14 yaş grubundaki öğrencilere temel becerileri kazandırarak onları hayata ve bir üst öğretime hazırlayan eğitim kurumlarıdır. Ülkemizde ilköğretim kurumlarında 4306 sayılı yasa ile kesintisiz sekiz yıllık eğitim verilmektedir (MEB, 2000: 4).

Ortaöğretim ilköğretime dayalı en az üç yıllık eğitim veren ve öğrencilere bir meslek kazandırmayı ve onları yüksek öğretim kurumlarına hazırlayan eğitim kademesidir. Ülkemizde ortaöğretim kurumlarında öğrenim süresi üç yıldır. Ancak teknik lise ve hazırlık sınıfı bulunan Anadolu Liseleri ile yabancı dilde eğitim yapan özel Türk ve yabancı liselerin öğrenim süresi 4-5 yıldır. Bu öğretim kademesi, özel okullar hariç parasızdır. Ancak zorunlu değildir (Erden, 1999: 54).

Toplumun ekonomik, politik ve sosyal kalkınmasında temel teşkil eden eğitime, günümüzde gelişmiş ülkeler büyük önem vermektedir. Bu ülkelerde eğitimin temelini oluşturan kalkınma; ekonomik büyüme, gıda, barınma, giyim ve çevre kontrolü gibi halkın temel ihtiyaçlarını karşılayan faaliyetlerin sağlanması anlamına gelir (Brandon ve bşk., 1996: 24). Kalkınma süreci içinde eğitim; aynı

zamanda sağlık, dinlenme, kitle iletişim araçları, politika, kültür, üretim ve tüketim gibi faaliyetlerde de büyük önem taşır. Eğitim, sosyo-ekonomik ve kültürel yönlerden bu gibi uğraşların etkileşim halinde bulunduğu kuvvetlerin etkileşim halinde bulunduğu kuvvetlerin tümü olup, bir toplumun kalkınmasında ve gelişmesinde olumlu adımlar atmasında en önemli rolü oynar. Bu nedenle eğitim kalkınmanın yaratıcısı olma özelliğini taşır. Sönmez eğitim durumunu; hedef davranışları öğrenciye kazandırmak için gerekli uyarıcıların düzenlenip işe koşulması şeklinde tarif eder (Sönmez, 1999: 99). Bloom ve arkadaşları için eğitim programı; hedeflerin, içeriğin ve davranışların belirlendiği ve gerçekleştirilecek hususların öğütlendiği bir öğrenme yaşantıları sistemidir (Akt., Bilen, 1999: 21).

Oliver'e göre temelde program, öğretmenin çalışması sonucu öğrencilerin karşı karşıya geldikleri durumlardır. Program öğrencilerin, okulun sorumluluk alanına giren tüm yaşantılarını kapsar (Akt., Fidan, 1996: 15).

İnsanoğlunun doğumundan ölümüne kadar geçen zaman içinde her alanda ve her konumda eğitimle iç içe olduğu bilinen bir gerçektir. Eğitim; bütün sosyo-kültürel olaylarla ilişkili olduğu için bireyin gelişmesine, topluma uyum sağlamasına yardımcı olur. Eğitim, bireyin hem kendi kendine yetiştirdiği yetenekler ve tutumlar hem de yaşanan toplumdaki olumlu değerler ve diğer tüm davranış biçimlerinin etkisi ile oluşur (Binbaşıoğlu, 1988: 8; Turgut, 1990: 71).

Ülke gereksinmelerine cevap verebilecek, dünyadaki gelişmeleri ve teknolojik ilerlemeleri izleyebilecek, bilgi ve becerilerle donanık, nitelikli insan gücünü oluşturmak için eğitim ve öğretim sürekli olmalıdır.

Günümüzde bilim, sanat ve teknoloji sürekli değişiklik göstermektedir. Dünya bir yarış halindedir. Hiçbir ülke bu yarışın dışında kalmak istemez. Bu yüzden bilim, teknoloji ve sanatın iç içe gelişmesi öz kültürümüzü yitirmeden gelişme ve yenilikleri yoklamaya ihtiyaç vardır.

Grafik Sanatlar

Eğitim, tanıtım, bilinçlendirme, reklam, etkileşim ve uyarı amacıyla geniş kitlelere veya hedef kitleye yönelik üretimlerde bulunan bir sanat dalıdır (Pekmezci, 2001: 31; Heller, 1972: 29).

Grafik sanatlar hedef kitleye belli bir konunun, seçilmiş bir mesajın; film, çizgi film, canlandırma (animasyon), afiş (poster), amblem (logo), broşür vb. gibi grafik ürünleri ile sunulması, anlatılması çalışmalarının tamamını kapsamaktadır. Bu gün yazılı, görsel medya ve çeşitli iletişim araçları grafik sanatlardan geniş ölçüde yararlanılmaktadır. Tarih boyunca insanlığın ve toplumların ısrarlı arayışları ile uygarlık meydana gelmiştir. Bu arayışlar en iyiyi, en güzeli, en yararlıyı arama çalışmaları toplumlara çağdaş bir kimlik kazandırmada etkili olmaktadır.

Resim sanatının sadece toplumun bir kesiminin ilgilendiği bir alan olmaktan çıkarak, daha geniş kesimlere ulaşmasında baskı tekniklerinin önemli payı bulunmaktadır.

Baskı teknikleri ile yapılan sanatsal çalışmalar, resim ve grafik sanatının sanat severlere daha kolay ulaşmasını amaçlamaktadır.

Baskı Teknikleri

Baskı tanım olarak; Resim ve yazıların aslına uygun biçimde, birden çok sayıda, çoğaltma işlemine verilen isimdir. Başlı başına bir teknik konu olan baskı işlemi aynı zamanda bir sanat dalı olarak tanımlanabilir (Tepecik, 1999: 2).

Tarih boyunca resimde pek çok teknikler kullanılmıştır. Ülkemizde ise baskı resim sanatının kullanılmaya başlaması sanatçılarımızın batıya açılmasından sonra olmuştur. Temelde ortak olan nokta basım ve yayın yoluyla kişilere bilgi ulaştırmaktır. Baskı teknikleri sayesinde bilgi akışı her insana aynı standartta ulaştığı için eğitim ve öğretimde önemli bir role sahiptir.

Baskı resim sanatı temelde diğer resimlerden farksızdır. Yapılan resmin çoğaltılması ve kullanılan tekniğin farklı olması diğer resim tekniklerinden ayırıcı unsur olmuştur.

Teknolojinin ve sanayinin gelişmesi sonucu üretilen malların satılabilmesi için ambalaj, etiket, broşür ve tanıtım reklamları, afiş gibi basılı malzemelerden faydalanma yollarına gidilmesi baskı tekniklerinin yaygın olarak kullanılmasında etkili olmuştur. Bu nedenle baskı teknikleri sürekli gelişim göstermektedir.

Baskıda esas olan bir kalıp olması resimlerin ve yazıların bu kalıp yardımıyla çoğaltılmasıdır (Bektaş, 1992: 7). Baskı için hazırlanan kalıplar sanatçı tarafından el ile yapılan işlemlerle hazırlanır. Bu işlemleri çeşitli aletlerle ve malzemelerle gerçekleştirir. Baskıyı elde etmek için sanatçı bütün olanakları kullanır. Eserin sayısı sanatçının basma sayısına göre değişir. Baskı yapılacak malzemenin yüzeyine göre ve yapılma amacına göre, baskı tekniği farklılık göstermektedir.

Baskı tekniklerinin önemli niteliklerinden biri tekrarlama, çoğaltma olanağına sahip olmalarıdır. Bu nedenle motif tekrarı ile süsleme ve bezeme, ticari ürünlere yazı ve resimle kimlik kazandırma gibi amaçlarla üretimle ilgili çalışmalarda baskı tekniklerinden geniş ölçüde yararlanılmıştır.

Baskı sanatını kullanılan teknik özelliklerine göre gruplandırabiliriz. Geçmişten bugüne kadar çeşitli yöntemler kullanılarak yazı, resim, motif, çizim ve benzeri tasarımların basılarak çoğaltılması amacı ile değişik teknikler geliştirilmiştir.

Yüksek Baskı Teknikleri

Bu teknikte kalıp için ağaç ve linol kullanılır. Kalıp ağaçtan yapılmışsa ağaç baskı, linolden yapılmışsa linol baskı adı verilmektedir. Sanatçıların özgün eser üretiminde kullandıkları bu tekniğin baskı sanayinde kullanılan türüne tipo baskı adı verilmektedir. Sanayide kalıpların özel çinko klişelerden hazırlandığı yüksek baskı, endüstri sektöründe daha çok sert ambalajların üretiminde, davetiye ve kart basımında sıklıkla kullanılmaktadır.

Yüksek baskıda, basılacak yazı veya resmin linolyum (muşamba), ağaç veya metal kalıp üzerine geçirilmesi sırasında boya alan kısımların yüksek, almayan kısımların çukur olarak oyulması esasına dayanan baskı tekniğidir.

Yüksek baskı tekniğinin öncüsü matbaayı keşfeden Johannes Gutenberg kabul edilmektedir. Gutenberg, ağaçtan yapmış olduğu harfleri yan yana getirerek, harflerin yüksek kısımlarına tamponla boya vermek suretiyle kitap baskısı yapmıştır (Evliyagil, 1985: 19).

Ağaç Baskı

Yüksek baskı tekniğinde en çok kullanılan tekniktir. Genellikle oymaya elverişli kavak ve ıhlamur ağacı kullanılır. Ihlamur ağacı yumuşak olduğu için kolay oyulabilir, dayanıklı, iyi boya tutan bir ağaç cinsi olduğu için kalıp hazırlamaya çok uygundur.

Ağaç baskı yapılacak kavak veya ıhlamur ağacının yarık, budaklı ve yaş olmaması gerekir. Kalıplık kütükler hızarla kesilirken kesilen parçalarda liflerin yönünün dikkate alınması çok önemlidir. Lifler dik gelecek şekilde kalıplık ağaçların kesilmesi gerekir. Oyma sırasında kolaylık sağladığı için bu işlem göz önünde bulundurulmalıdır. Aksi halde kalıbı oymak zorlaşır (Türker, 1997: 28).

İlk olarak oyma işlemi yapılacak yüzeyin siyah olması için, bezir yağı ve matbaa mürekkebi karışımı sürülür. Bu işlemin nedeni kalıbı oymada daha kontrollü olunmasını sağlamak içindir. Ağaç baskıda desen oluşturulurken ağacın doğal dokusundan da faydalanılabilir.

Desen kalıba geçirilirken mutlaka ters geçirilmesi gerekir düz geçirilirse baskı işlemi yapıldığında desen ters olarak basılır.

Ağacı kalıbı özel oyma bıçakları ile oyma işlemi yapılırken kalıbın boya alacak kısımları yüksekte bırakılmalıdır. Boya almayacak kısımların ise çukurda kalması için o kısımlar oyularak çıkartılır. Bu nedenle bu tekniğe yüksek baskı tekniği adı verilir. Desende kullanılan siyah kısımlar yüksek, beyaz kısımlar çukur ve ara değerlerde sık seyrek çizgiler şeklinde işlenerek oyma işlemi bitirilir.

Oyulan kalıp baskı işlemine hazırdır. Baskı için düz bir zeminde matbaa mürekkebinin bezir yağı ile inceltmesi gerekir. Yeterli kıvama gelen mürekkep merdane ile ağaç kalıbın üzerine ince bir tabaka halinde verilir. Kalıbın her tarafı mürekkeplendikten sonra üzerine ambalaj kağıdı konularak, ıstaka yardımıyla öğularak baskı yapılır. Oyma işlemi dikkatli ve dairesel hareketlerle yapılmalıdır. Elde edilen baskı ilk prova baskıdır. Beğenilmeyen kısımlar varsa, kalıp düzeltilerek esas baskıya geçilir. Her baskı için hazırlanan kalıplar tekrar mürekkeplenir ve aynı şekilde basılır.

Ağaç baskıda çeşitli malzemeler kullanılarak değişik doku ve yüzeyler elde edilebilir. Renkli baskı için de her renk için ayrı kalıp hazırlamak gerekir.

Linol Baskı

Bu baskı ilk 1860 yılında İngiltere’de Linolyum adı verilen yer muşambası kullanılarak yapılmıştır (Mackay, 1991: 3). Baskı yapılacak linolyum üç milimetre kalınlığında ve düzgün pürüzsüz bir yüze sahip olmalıdır. Oyma ve baskı işlemleri ağaç baskı tarzında yapılmaktadır. Linolyumun çok kolay bulunabilmesi ve oyma tekniğine uygun olması açısından yüksek baskı tekniğinde sıklıkla kullanılmaktadır.

Yüksek baskı tekniği kullanılarak yapılan çalışmalar temiz bir yerde kurutulduktan sonra numaralanır ve imzalanır. Kaç adet basıldığını belirlemek için yapılan baskılara numara verilir. Sanatçı 10 adet baskı yapmışsa ilk baskının sol alt köşesine 1/10, ikinci baskının sol alt köşesine 2/10 rakamı yazılmalıdır. Baskılara numara verilmesinin nedeni, kalıbın başkaları tarafından kullanılarak resmin çoğaltılmasını önlemektir. Baskının orta kısmına çalışmanın ismi yazılır. Sol alt köşesine de baskıyı yapan bireyin adı ve soyadı ile baskı tarihi yazılır.

Baskının numaralama işlemi tamamlandıktan sonra paspartü yapılmalıdır.

Düz Baskı Teknikleri

Baskı sanatlarında ilk bilinen baskı monotipi baskı çeşididir. Bu baskıda cam veya parlak düzgün bir yüzey üzerine merdane ile boya verildikten sonra, levhanın üzerine yatırılan kağıdın arkasına kalem veya benzer bir araçla çalışılarak baskı elde edilir.

Litografi (Taş Baskı)

Kireç taşının (taş baskı taşı) üzerine taş baskı kalemi ile çizilmiş desenleri baskı yoluyla çoğaltma sanatıdır. Taş baskı taşı; kalsiyum karbonat ve bikarbonattan oluşmaktadır.

İlk kez 1796 yılında Münih’te Senefelder, bu baskı tekniğini kullanmıştır (Mahlow, 1981: 73). Taş baskı yapılırken taş öncelikle özel bir lavaboya yerleştirilerek üzerine ince kum serpilir. Büyük taşın üzerine aynı taşın küçüğünden kapatılarak yuvarlak hareketlerle taşın üzerinde gezdirilir. Bu şekilde taşın

üzerindeki yağlı kısımlar temizlenir. Bu işlem tamamlandıktan sonra istenilen desen taşın üzerine taş baskı kalemi (lito kalemi) ile çizilir. Daha sonra desenler çizilen yüzeye arap zankı ince bir tabaka halinde sürülür ve bir gün bekletilir. Daha sonra taşın yüzeyi terebentinle temizlenir ve su ile yıkanarak taş rutubetlenir. Üzerine reçine tozu ile karıştırılmış talk pudrası sürülür. Daha sonra 1/50 oranında asit içeren sıvı bir sünger yardımıyla yüzeye sürülerek bir dakika bekletilir. Sonra bol su ile yıkanır. Taş baskı tezgahına alınarak mürekkeplenir. Üzerine kağıt konularak prestan geçirilir. Böylece litografi baskı (taş baskı) tamamlanır.

Serigrafi (İpek Baskı) (Elek Baskı)

Serigrafi-ipek baskı, bir çerçeveye gerili, elek gibi gözenekli bir yüzeyde yazı, resim, çizim gibi çeşitli tasarımlarla açık ve kapalı alanların oluşturulması ve bunların üzerinden boya sıyırarak değişik yüzeylere basılması işlemidir (Pekmezci, 2001: 12).

İpek baskının baskı sanatında kullanılması oldukça yenidir. Amerika'da ve Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde 1930'lara kadar sınırlı olarak ticari ve tekstil bezeme amaçlı çalışmalar için kullanılmıştır. II. Dünya Savaşından sonra benimsenerek özgün baskı sanatında yerini almıştır (Pekmezci, 1992: 12; Özsegin ve Aslıer, 1989: 150).

İpek baskıda kullanılan kalıp, çam ağacından yapılmış çerçeveye ipek organize adı verilen kumaşın gerilmesi ile oluşturulur.

Serigrafinin kullanım alanlarını iki ana grupta toplamak mümkündür.

- Sanatsal Amaçlı Serigrafi
- Endüstriyel Amaçlı Serigrafi

Sanatsal Amaçlı Serigrafi

Resim, grafik, baskı sanatçıları ve tasarımcılar, eserlerini belirli sayıda çoğaltabilmek için serigrafi baskı tekniğinden faydalanmaktadırlar. Yabancı sanatçılarda Pablo, Picasso, Hanry Matisse, Victor Waserly, Türk sanatçılardan Bedri Rahmi Eyüboğlu, Süleyman Saim Tekcan, Hasan Pekmezci serigrafi baskı tekniğini

eserlerinde sıklıkta kullanmışlardır (Tepecik 2002:111, Duran, 1991: 17). Serigrafi tekniği bütün dünyada özgün baskı sanatçıları tarafından çok kullanılan bir tekniktir.

Endüstriyel Amaçlı Serigrafi

Serigrafi baskı tekniği reklamcılıkta ve endüstride çok sık kullanılmaktadır. Fayans, karo ve çini dekorasyonlarında serigrafi baskısıyla desenlerin çoğaltılması sağlanmaktadır. Ambalaj ve paketleme fabrikalarında her türlü malzemelere serigrafi baskı yapılabilmektedir. Reklamcılık alanında tanıtım tabelaları, piktografik işaretlerin çoğaltılması ve mekan tasarımlarında da serigrafi baskı kullanılmaktadır.

Serigrafi tekniği ile baskı her türlü yüzeye yapılabilme özelliğinden dolayı endüstriyel alanda yoğun bir şekilde kullanılmaktadır (www.ort-evro.2003).

Çukur Baskı

Çukur baskı; kazıma baskı tekniği, çizgi halinde kazıma ile metal plaka üzerine çizilen desenin kabartma baskıyla ters bir yöntemle basılmasıdır. Çukur baskı, yüksek baskının tam tersidir. Görüntü kalıbın çukur yerlerinde bulunur. Boya kalıbın çukur yerlerindedir. Kağıt kalıbın çukur yerlerindeki boyayı alarak görüntüyü ortaya çıkartmaktadır.

Bu teknikte kalıp olarak 2-3mm kalınlığında bakır, çinko çelik levhalar veya matbaa klişesi kullanılmaktadır. Matbaa klişesi pahalı olduğu için daha çok çati çinkosu ekonomik olması nedeniyle tercih edilmektedir. Aynı zamanda çinko metal desen kazımaya uygun bir malzemedir.

Çukur baskının en iyi örneklerini Hollanda'lı gravür sanatçısı Albert Dürer'in çalışmalarında görmek mümkündür (www.perso.wanado.fr.2003, www.diagnopsy.com.2003)

Tifdruk Baskı

Çukur baskının endüstride kullanılan biçimidir. Bu baskı tekniğinde; hisse senetleri, pul, değerli kağıtlar, paralar ve ambalaj malzemeleri basılmaktadır.

Tifdruk baskı tekniği çukur baskı tekniği yöntemi ile çalışır. Baskı makinasının içinde mürekkep haznesi ve görüntünün işlendiği silindir kalıp vardır. Kalıbın üzerindeki çukurlara boya haznesinden boya dolar, sıyrıcı silindir fazla boyayı alır. Merdane ve silindir arasından geçen kağıt sıkıştırılarak baskı yapılır.

Gelişen teknolojik yeniliklerle birlikte para ve değerli kağıtlar elektro oyma tekniği (elektronik gravür) ile hazırlanan kalıplarla basılmaktadır.

Lazer ışığının her alanda kullanılmaya başlanmasıyla birlikte tiftdruk baskı kalıplarında oyulma işlemi ile lazer ışığı kullanılarak yapılmaktadır. Elektronik gravür yönteminden daha hızlı ve daha kolaydır. Çukurlar lazer ışığıyla daha düzgün oyulmakta çatlaklar meydana gelmemektedir (www.boglewood.com.2003, www.ibiblio.org/wm/paintlauth, 2003).

Dijital (Sayısal Baskı)

Dijital baskı tekniklerini iki grupta incelemek mümkündür.

Kalıp kullanılarak yapılan dijital baskıda geleneksel ofset baskı makinasının bilgisayardan kalıp sistemi birleştirilerek yapılan şeklidir. Baskıda sadece matbaa mürekkebi kullanılmaktadır. Dijital baskı makinaları ile ofset baskı tekniği ile yapılan baskıda kullanılan kağıt türlerinin tümüne baskı yapılabilir (Tepecik, 2002: 114; Tepecik, 1999: 17).

Kalıp kullanılmadan yapılan dijital baskı sistemlerinde ise; baskı makinaları elektrofotografik (lazer yazıcı prensibi), ink-jet (mürekkep püskürtme) ve termo baskı yöntemlerini kullanarak baskı yapılmaktadır (www.boglewood, 2003).

PROBLEM CÜMLESİ

İlköğretim ikinci kademe resim-iş programlarında yer alan grafik sanatı ile ilgili baskı teknikleri ünitelerinin yeterliliği konusunda öğretmen görüşleri nelerdir?

ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın genel amacı, ilköğretim ikinci kademe resim-iş programı, grafik sanatında kullanılan baskı tekniklerinin yeterliliğini inceleyerek uygulamadaki aksaklıkları belirlemek ve öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda öneriler geliştirmektir. Bu genel amaca ulaşmak için aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

ALT PROBLEMLER

İlköğretim ikinci kademedeki okutulan resim-iş dersindeki baskı tekniklerinin programda yer alan;

1. Hedefler boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
2. İçerik boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
3. Eğitim durumları boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
4. Sınama durumları boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Toplumun sosyal ve ekonomik hedeflere ulaşması, her şeyden önce toplumu oluşturan bireylerin eğitimin amaçlarına uygun olarak yetiştirilmesi ile mümkündür.

Türk süsleme ve baskı tekniklerinde eski ve yeninin yöresel ve milli değerlerin çağdaş bir çizgide gereği gibi bütünleşmesine imkan vermek gerekmektedir. Sanat milletlerin kültür ve zevklerini açıklayan, toplulukların gelenek ve duygularını yansıtan bir kavram olduğuna göre, bunu en güzel ve ayrıntılı olarak ifade eden sanat dallarına önem vermek ve üzerinde titizlikle durmak gerekmektedir. Bu nedenle baskı tekniklerinin ilköğretim okullarının ikinci kademelerindeki resim-iş dersindeki programlarda yeterliliğinin saptanması ayrı bir önem taşımaktadır.

Türk süsleme sanatında kullanılan baskı teknikleri, Türk kültürü içinde önemli bir yeri ve yüzyılları aşan bir geçmişi bulunmaktadır. Örneğin yazmacılıkta kullanılan ağaç baskı Türk kültürü tarihin çok eski çağlarından başlayarak günümüze kadar gelmiştir.

Türk süsleme ve baskı tekniklerinde eski yerinin yöresel ve milli değerlerin çağdaş bir çizgide gereği gibi bütünleşmesine imkan vermek gerekmektedir. Sanat, milletlerin kültür ve zevklerini açıklayan, toplulukların gelenek ve duygularını yansıtan bir kavram olduğuna göre, bunu en güzel ve ayrıntılı olarak ifade eden sanat dallarına önem vermek ve üzerinde titizlikle durmak gerekmektedir. Bu nedenle ilköğretim okullarının ikinci kademelerindeki resim-iş dersinde ünitelerle işlenen baskı tekniklerinin yeterliliğinin saptanması ayrı bir önem taşımaktadır.

SAYILTILAR

- Seçilen örneklemin evreni temsil edeceği varsayılmaktadır.
- Araştırmanın kavramsal çerçevesini oluşturmak amacıyla taranan kaynaklar yeterli bilgiler vermektedir.
- Araştırmada kullanılan veri toplama amacıyla hazırlanan anketin geçerliliği konusunda alınan uzman görüşleri yeterlidir.
- Öğretmenler anketi cevaplarken gerçek görüşlerini yansıttıkları varsayılmaktadır.

ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE SINIRLILIKLARI

Bu araştırma;

1. Karabük ili Beşbinevler semtinde 5. eğitim bölgesinde bulunan ilköğretim okullarında uygulanacaktır.
2. Bu araştırma, ilköğretim ikinci kademe resim-iş programlarında yer alan baskı teknikleri üniteleri ile sınırlıdır.
3. Araştırma evreni Karabük ili 5. eğitim bölgesindeki ilköğretim okullarının ikinci kademe resim-iş programlarını oluşturmaktadır.

Evren olarak seçilen Karabük ili, 5. eğitim bölgesindeki okullar küme örnekleme tekniği kullanılarak belirlenmiştir. Bu okullar;

- Şehit Cevdet Çay İlköğretim Okulu
- Ömer Lütfi Özaytaç İlköğretim Okulu
- Mimar Sinan İlköğretim Okulu
- Yunus Emre İlköğretim Okulu
- Şehir Mehmet Dinçer İlköğretim Okulu
- Şehit Nurettin Seki İlköğretim Okulu

Bu okullarda resim-iş dersinde baskı teknikleri ünitelerinin yeterliliğinin saptanması amacı ile uzman görüşü alınarak hazırlanan anket öğretmenlere uygulanacaktır. Uygulanan programlar örneklemini temsil edecektir.

SINIRLILIKLAR

1. Araştırma Karabük ilinde 5. eğitim bölgesinde bulunan okullarla,
2. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uygulamaya konulan resim-iş dersi öğretim programı ve öğretmen görüşleriyle,
3. Elde edilen veriler, ilköğretim ikinci kademe resim-iş dersi baskı teknikleri konularının öğretim programlarına ilişkin ölçme arasındaki maddeler ve araştırmacının ifade ettiği görüşlerle sınırlıdır.

TANIMLAR

İlköğretim: Mecburi öğrenim çağındaki kız ve erkek çocukların eğitim ve öğretimini sağlamak için devlet tarafından açılan, yönetilen ve denetlenen 1-8 sınıf düzeylerini kapsayan Milli Eğitim Kurumu (Kalsen, 2000: 16).

Eğitim Programı: Öğrenene, okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneği (Demirel, 1999: 5).

Öğretim Programı: Belli bir kategoriden oluşan ve bir kısım okullarda beceriye ve uygulamaya ağırlık tanıyan bilgi ve becerinin eğitim programının amaçları doğrultusunda ve planlı bir biçimde kazandırılmasına dönük bir programdır (Varış, 1997: 14).

Grafik Sanatlar: Sanatçının elinden özgün biçimlendirmeye çıkan ya da özgün çoğaltmayla (baskı yöntemiyle) elde edilen eserin bilgi iletmek, basılmak, kitle iletişim araçlarında kullanılmak amacıyla hazırlanan çizgi, yazı, resim ve bunların düzenlemeleriyle ilgili tasarımları kaplar (Tepecik, 200: 17).

Baskı: Resim ve yazıların aslına uygun biçimde, birden çok sayıda çoğaltma işlemidir (Özgirgin, 1987: 26).

Değerlendirme: Özenli bir inceleme ile bir nesnenin değerini ya da niceliğini belli etme ya da bu konuda yargıda bulunma.

Planlı bir faaliyetin sonucunda önceden saptanmış amaçlara ulaşmak derecesi hakkında bir hükme varma sürecidir (Taymaz, 1982: 123).

BÖLÜM II

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde yöntem, evren ve örneklem verilerin toplanması ve verilerin analizi konularına yer verilmiştir.

Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırma Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim ikinci kademe resim-iş dersi öğretim programlarında yer alan baskı tekniklerinin yeterliliklerine ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemek üzere yürütülen betimsel bir çalışmadır.

Öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından uzman görüşü alınarak geliştirilen anket uygulanmıştır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Karabük ilindeki MEB'a bağlı ilköğretim ikinci kademe resim-iş dersine giren öğretmenler oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini Karabük ili Beşbinevler semtinde 5.eğitim bölgesinde bulunan ilköğretim okulları oluşturmaktadır.

Örneklem olarak seçilen okullar küme örnekleme tekniği kullanılarak belirlenmiştir. Karabük ili Beşbinevler semtinde 5.eğitim bölgesindeki örnekleme alınan okullar; Şehit Cevdet Çay İlköğretim Okulu, Ömer Lütfi Özaytaç İlköğretim Okulu, Mimar Sinan İlköğretim Okulu, Yunus Emre İlköğretim Okulu, Şehit Mehmet Dinçer İlköğretim Okulu, Şehit Nurettin Seki İlköğretim Okuludur.

Küme örneklemede; araştırma için verilen kümeyi oluşturan bireylerden elde edilir. Yani veri birimi, küme içindeki birey veya objelerdir (Arseven, 1994: 103).

Verilerin Toplanması

Araştırma verileri, araştırmacı tarafından uzman görüşü alınarak geliştirilen anket yoluyla elde edilmiştir.

Anket 2 bölümden oluşmaktadır. 1.bölümde kişisel bilgiler, 2. Bölümde ise ilköğretim ikinci kademe resim-iş dersi öğretim programının hedef ve davranışlar, içerik, eğitim durumları ve değerlendirme boyutları bulunmaktadır.

Anketin geçerliliği için uzman kanıları alınmış ve alınan uzman kanıları yeterli bulduktan sonra anket uygulamaya geçirilmiştir.

Veriler öğretmenlerle bire bir görüşme tekniği uygulanarak toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Veri toplama aracı ile toplanan veriler bilgisayar ortamına aktarılmış analiz aşamasında ise Excel ve SPSS (Statistical Package For Social Sciences) programından yararlanılmıştır.

Öğretmenlere ait kişisel bilgileri kapsayan 1.bölüm soruları değerlendirildikten sonra χ^2 uygulanmış ve dağılım tabloları hazırlanmıştır.

2. bölümde bulunan Likert tipi ölçekte değerler aşağıdaki gibi puanlanmıştır.

1. **Kesinlikle katılmıyorum:** Görüşe kesinlikle katılmadığını belirtir.
2. **Katılmıyorum:** Görüşe katılmamakla birlikte birkaç olumlu yönü olduğunu düşündüğünü belirtir.
3. **Kararsızım:** Görüşe katılıp katılmadığı konusunda kararsız olduğunu belirtir.
4. **Katılıyorum:** Görüşe katılmakla birlikte birkaç olumsuz yanı olduğunu düşündüğünü belirtir.
5. **Kesinlikle katılmıyorum:** Görüşe kesinlikle katılmadığını belirtir.

2. bölümde 4 ana başlık altında bulunan maddelerin her birine ait frekanslar (f), yüzdeleri (%) ve standart sapmaları (ss) alınıp yorumlanmıştır. Verilerin aritmetik ortalamaları (\bar{x}) alınıp değerler aşağıdaki gibi gruplandırılmıştır.

1.00-1.80'e kadar kesinlikle katılmıyorum

1.81-2.60'a kadar katılmıyorum

2.61-3.40'a kadar kararsızım

3.41-4.20'ye kadar katılıyorum

4.21-5.00'a kadar kesinlikle katılıyorum.

Veriler elde edilen sonuçlara göre tablolaştırılıp yorumlanmıştır.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde; veri toplama aracının resim-iş dersine giren öğretmenlere uygulanması sonucu elde edilen verilerin istatistiksel analizlerine ilişkin bulgular ele alınarak yorumlanmıştır.

Bu bölümün ilk kısmında; araştırmaya katılan öğretmenlere ait kişisel bilgiler ve meslek dersi ile ilgili düşüncelerine ilişkin bulgular ve yorumlar, ikinci kısımda; ilköğretim ikinci kısım resim-iş dersi öğretim programının hedef ve davranışlar, içerik, eğitim ve sınav durumları boyutlarına ilişkin bulgular ve yorum yer almaktadır.

Öğretmenlerin kişisel bilgilerine ait hazırlanan bilgi formunun (Ek 1) değerlendirilmesinden elde edilen bilgiler Tablo 1-8'de sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırma Kapsamına Alınan Öğretmenlerin Cinsiyet ve Yaşlarının Dağılımı

Yaş	Cinsiyet				Toplam	
	Erkek		Kadın		S	%
	S	%	S	%		
23-28	4	33.33	9	36.00	13	27.66
29-34	1	8.34	6	24.00	7	14.89
35-40	3	25.00	14	28.00	17	36.17
41-46	4	33.33	5	20.00	9	19.15
47 ve üstü	-	-	1	4.00	1	2.13
Toplam	12	100.00	25	100.00	47	100.00

Tablo 1'de görüldüğü gibi araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin %27.66'sı 23-28 yaşlarında, %14.89'u 29-34, %36.17'si 35-40, %2.14'ü ise 47 yaş ve üstünde oldukları bulunmuştur.

Öğretmenlerin mezun oldukları fakülteadaki bölümlerinin dağılımı Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin Mezun Oldukları Fakülte'deki Bölümlerinin Dağılımı

Bölümler	Cinsiyet		Erkek		Kadın		Toplam	
	S	%	S	%	S	%	S	%
Resim-İş Öğretmenliği	-	-	14	56.00	14	29.78		
İş Teknik Öğretmenliği	2	16.66	1	4.00	3	6.38		
Matematik Öğretmenliği	6	50.00	3	12.00	9	19.14		
Türkçe Öğretmenliği	4	33.34	7	28.00	11	23.40		
Toplam	12	100.00	25	100.00	47	100.00		

Tablo 2'de görüldüğü gibi Resim-İş öğretmenlik programından mezun olanların oranı %29.78 iken, %6.38'i İş Teknik Öğretmenliği, %19.14'ü Matematik Öğretmenliği, %23.40'ı ise Türkçe öğretmenliğinden mezun olmuşlardır. Mezun oldukları esas alan derslerinin dışında başka alan derslerine derse girildiğinde mecburi ders yükünü doldurmasa bile ücret alabildikleri için öğretmenlerin çoğunluğu alan dersi öğretmeni yetersizliğinde ek ders ücreti almak için kendi alan dersleri dışındaki özellikle resim-iş, müzik, beden eğitimi dersleri gibi derslere girmeyi tercih etmektedirler.

Öğretmenlerin meslekteki kıdemlerini gösteren dağılım Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretmenlerin Meslekteki Kıdemlerinin Dağılımı

Kıdem	Cinsiyet		Erkek		Kadın		Toplam	
	S	%	S	%	S	%	S	%
2-5 yıl	4	33.33	9	36.00	13	27.65		
6-10 yıl	3	25.00	5	20.00	8	17.02		
11-16 yıl	2	16.67	6	24.00	8	17.02		
17-22 yıl	3	25.00	4	16.00	7	14.89		
23 ve üstü	-	-	1	4.00	1	2.12		
Toplam	12	100.00	25	100.00	47	100.00		

Öğretmenlerin mesleki kıdemlerinin dağılımı incelendiğinde %27.65'inin 2-5 yıl arasında, %17.02'sinin 6-10 yıl ve 11-16 yıl arasında %14.89'unun 17-22 yıl arasında %2.12'sinin ise 23 yıl ve daha üstü görev yaptıkları bulunmuştur.

Resim-iş dışındaki farklı alan öğretmenlerinin resim-iş dersine girdikleri yılların dağılımı Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4. Farklı Alan Öğretmenlerinin Resim-iş Dersine Girdikleri Yılların Dağılımı

Yıl	Cinsiyet	Erkek		Kadın		Toplam	
		S	%	S	%	S	%
2-5 yıl		4	18.19	2	18.18	6	18.19
6-9		10	45.45	6	54.55	16	48.48
10-13		8	36.36	3	27.27	11	33.33
Toplam		22	100.00	11	100.00	33	100.00

χ^2 : 0.081, $P < 0.05$

Tablo 4’de görüldüğü gibi Resim-iş öğretmeni dışındaki farklı alan dersleri öğretmenlerinin %48.48’i 6-9 yıldır resim-iş dersi öğretmenliğini de yürütmektedir. Farklı alan dersi öğretmenlerinin cinsiyete göre girdikleri yıllara bakıldığında erkeklerin %45.45’i kadınların %54.55’i 6-9 yıl arasında resim-iş dersine girmektedirler. Cinsiyetin yıllara göre resim-iş dersine giren öğretmenler arasında fark anlamlı bulunmamıştır ($P < 0.05$).

Resim-iş dersine giren alan ve farklı alan öğretmenlerinin ilköğretim ikinci kademedeki programlarındaki resim-iş dersinin saatinin yeterli olup olmadığına dair görüşleri Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5. Resim-İş Dersinin Programdaki Saatinin Yeterli Olup Olmadığına Dair Görüşlerin Dağılımı

Alan	Görüşler	Yeterli		Yetersiz		Toplam	
		S	%	S	%	S	%
Alan Dersi Öğretmenleri		-	-	14	100.00	14	100.00
Farklı Alan Dersi Öğretmenleri		3	9.09	30	90.09	33	100.00
Toplam		3	6.38	44	93.62	47	100.00

* Satır yüzdesi alınmıştır.

χ^2 : 20.06, $P > 0.05$

Tablo 5’de görüldüğü gibi alan öğretmenlerinin %100.00 (tamamı), farklı alan öğretmenlerinin ise %90.09’u resim-iş dersinin programdaki ders saatinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Ders saatinin yeterli ve yetersizliği arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Resim-iş dersinin yeterli olduğunu savunan farklı alan dersi öğretmenlerinin tamamı (3 kişi) matematik alan dersi öğretmenleridir. Ders saatini yeterli gören öğretmenler matematik ders saatinin artırılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Resim-iş ders programı içerisinde grafik alanına ilişkin konuların yeterliliği konusundaki alan dersi ve alan dersi öğretmeni olmayan öğretmenlerin görüşleri Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Öğretmenlerin Resim-İş Programında Grafik Alanına İlişkin Konuların Yeterliliği Konusundaki Görüşlerinin Dağılımı

Görüşler	Alan dersi öğretmeni		Alan dersi olmayan öğretmen		Toplam	
	S	%	S	%	S	%
Yeterli	-	-	16	48.48	16	34.04
Yetersiz	14	100.00	15	45.45	29	61.71
Programda hiç yer almamalı	-	-	2	6.07	2	4.25
Toplam	14	100	33	100.00	47	100.00

χ^2 : 19.08, $P>0.05$

Tablo 6’da alan dersi öğretmenlerinin ve alan dersi olmayan öğretmenlerin resim-iş dersi programlarındaki grafik alanı baskı tekniklerine ilişkin yeterliliği konusundaki görüşlerinde istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($P>0.05$). Alan dersi öğretmenlerinin tamamı (%100) resim-iş programlarındaki grafik alanına ilişkin konuların yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Alan dersi öğretmeni olmayanların %45.45’i yetersiz bulurken %48.48’i ise yeterli buldukları saptanmıştır. Alan dersi öğretmenlerinin %6.07’si ise grafik alanına ilişkin konuların hiç yer verilmemesi gerektiğini belirtmişlerdir.

İlköğretim ikinci kademe programlarındaki resim-iş dersinde yer alan grafik baskı teknikleri ile ilgili sınıfta uygulama yaptırılmaları konusundaki öğretmenlerin görüşleri Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Resim-İş Dersinde Grafik Baskı Teknikleri İle İlgili Sınıfta Uygulama Yaptırma Durumunun Dağılımı

Uygulama Yaptırma Durumu	Alan dersi öğretmeni		Alan dersi olmayan öğretmen		Toplam	
	S	%	S	%	S	%
Yaptırıyor	2	14.28	-	-	3	6.38
Yaptırmıyor	-	-	29	87.88	29	61.70
Bazen yaptırıyor	12	85.72	4	12.12	15	31.92
Toplam	14	100	33	100.00	47	100.00

χ^2 : 20.01, $P>0.05$

Tablodan da anlaşılacağı gibi resim-iş dersinde grafik baskı teknikleri ile ilgili sınıfta uygulama yaptıran alan dersi öğretmeni %14.28 iken bazen uygulama yaptıranlar %85.72'dir. Alan dersi öğretmenlerinden uygulama yaptırmayanlar bulunmazken alan dersi olmayan öğretmenlerin %87.88'i hiç sınıfta baskı teknikleri ile ilgili uygulama yaptırmamaktadır. Bu da alan dersinde yetişmiş öğretmenlerin kendi yetiştikleri alan derslerine girmelerinin önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Alan dersi öğretmenleri ile alan dersi olmadan resim-iş dersine giren ve baskı tekniklerini uygulama yaptırma durumları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($P>0.05$).

Resim-iş dersinde grafik alanına yönelik baskı teknikleri ile ilgili öğretmenlerin uygulama yaptırmama veya bazen yaptırma nedenlerini gösteren dağılım Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Öğretmenlerin Baskı Tekniklerine Yönelik Uygulama Yaptırmama Nedenlerinin Dağılımı

Uygulama yaptırmama nedenleri	1. derecede		2. derecede		3. derecede		4. derecede		5. derecede	
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%
Ders süresi yetersiz	43	91.40	2	4.25	2	4.25	-	-	-	-
Uygulama yapacak atölye ve alan yok	4	8.51	40	85.10	2	4.25	1	2.12	-	-
Sınıflar çok kalabalık	-	-	5	10.63	39	82.97	2	4.25	1	2.12
Öğrenciler malzeme alamıyor malzeme temin etmek zor	-	-	-	-	4	8.51	41	87.23	2	4.25
Uygulama yaptırmak için bilgim yetersiz	-	-	-	-	-	-	3	63.82	44	93.61
Toplam	47	100.0	47	100.0	47	100.0	47	100.0	47	100.0

Tablo 8’de görüldüğü gibi resim-iş dersine giren öğretmenlerin %91.40 1.derecede ders süresi yetersiz olduğu için baskı teknikleri ile ilgili konuları sınıfta uygulamadıklarını belirtmişlerdir. İlköğretim ikinci kademedeki resim-iş dersleri 1 ders saati olduğundan ve pek çok baskı tekniğinin hazırlık ve uygulaması zaman aldığından öğretmenlerin uygulaması zorlaşmaktadır. Öğretmenlerin %85.0’i ise 2.derecede okullarda resim-iş dersi ile ilgili uygulama yapılacak ayrı atölye ve alan olmamasını göstermişlerdir. Oysa Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığının 2000 yılında yayınlamış olduğu Müfredat Laboratuvar Okulu Uygulama Kılavuzundaki üçüncü bölüm fiziki mekan, donanım, ekipman ve sarf malzemesi başlığı altındaki Madde 16’da her okulda derslik ve idari birimlere ek olarak resim odası, resim sehпасı (şövale), tabure, döner model masası, çalışma masaları, bülten panosu bulunması gerektiğini bildirmektedir (EARGED, 2000: 45).

Öğretmenlerin %82.87’si 3. derecede sınıflar çok kalabalık olduğu için uygulama yaptırmadıkları, %87.23’ü 4.derecede öğrencilerin malzeme almada zorlanmaları ve 5.derecede de uygulama yaptıracak yeterli bilgiye sahip olmadıkları şeklinde uygulama yaptırmama nedenlerini derecelendirdikleri saptanmıştır.

Tablo 9’da 6. Sınıf resim-iş dersi programının hedef ve davranışlar boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri verilmiştir.

Tablo 9. Resim-İş Dersi Öğretim Programının Hedef ve Davranışlar Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşleri (n: 47)

Madde No	Maddeler	N	(1) Kesinlikle Katılmıyorum		(2) Katılmıyorum		(3) Kararsızım		(4) Katılıyorum		(5) Kesinlikle Katılıyorum		\bar{X}	SS	Düzye			
			S	%	S	%	S	%	S	%	S	%				S	%	
1	Derslerde yer alan grafik baskı tekniği konusu ile ilgili hedef sayısı yeterlidir	6 7 8	3 3 1	6.38 6.38 2.12	21 22 24	44.68 46.80 51.06	2 1 3	4.25 2.12 6.38	3 2 5	6.38 4.25 10.63	18 19 14	38.29 40.42 29.78	2.16 2.21 2.18	1.01 1.03 1.02	Katılmıyorum (2) Katılmıyorum (2) Katılmıyorum (2)			
2	Hedefler sınıf düzeyine uygundur	6 7 8	5 4 5	10.6 8.51 10.6	17 14 13	36.17 29.78 27.65	18 16 18	38.29 34.04 38.29	4 7 6	8.51 14.89 12.76	3 6 5	6.38 12.29 10.6	2.61 2.63 2.67	1.00 1.01 1.02	Kararsızım (3) Kararsızım (3) Kararsızım (3)			
3	Hedeflerin ifadesi açık ve kolay anlaşılabilir özelliktedir.	6 7 8	2 3 3	4.25 6.28 6.38	3 4 2	6.38 8.51 4.25	12 11 12	25.53 23.10 25.53	24 21 24	51.06 44.68 51.06	6 8 6	12.29 17.02 12.29	3.41 3.47 3.44	1.04 1.02 1.02	Katılıyorum (4) Katılıyorum (4) Katılıyorum (4)			
4	Davranışlar hedefleri kapsayacak şekilde belirlenmiştir.	6 7 8	4 2 4	8.51 4.25 8.51	14 12 9	29.78 25.53 19.14	23 20 21	48.93 42.55 44.68	5 10 9	10.6 21.27 19.14	1 3 4	2.12 6.38 8.51	2.64 2.67 2.73	1.04 1.77 1.05	Kararsızım (3) Kararsızım (3) Kararsızım (3)			
5	Hedefler birbirini destekler niteliktedir.	6 7 8	5 8 4	10.6 17.02 8.51	21 19 20	44.68 40.42 42.55	19 17 19	40.42 36.17 40.42	2 2 2	4.25 4.25 4.25	- 1 2	- 2.12 4.25	1.81 1.97 1.99	1.07 0.79 0.98	Katılmıyorum (2) Katılmıyorum (2) Katılmıyorum (2)			
6	Bilişsel alana yönelik hedefler yeterli düzeydedir.	6 7 8	2 1 3	4.25 2.12 6.38	27 29 25	57.44 17.02 53.19	8 5 7	17.02 10.6 14.89	10 12 11	21.27 25.53 23.40	- - 1	- - 2.12	3.61 3.66 3.97	1.10 1.05 1.06	Katılmıyorum (2) Katılmıyorum (2) Katılmıyorum (2)			
7	Duyuşsal alana yönelik hedefler yeterlidir.	6 7 8	- 1 2	- 2.12 4.25	4 8 9	8.51 17.02 19.14	31 27 22	65.95 57.44 46.80	8 10 12	17.02 21.27 25.53	4 1 2	8.51 2.12 4.25	3.01 2.61 2.64	1.11 1.01 1.04	Kararsızım (3) Kararsızım (3) Kararsızım (3)			
	Genel Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma																	
																2.60	1.02	Katılmıyorum (2)

Tablo 9’da hedef ve davranışlar boyutuna ilişkin öğretmenlerin görüşleri frekanslar (s), yüzde (%), aritmetik ortalama (\bar{x}) ve standart sapmaları verilmiştir.

“6, 7, 8.sınıf resim-iş dersi öğretim programında hedef sayısı yeterlidir” maddesine öğretmenlerin 6, 7 ve 8.sınıflara sırasıyla; %6.38’i, %6.38’i, %2.2’si “kesinlikle katılmıyorum”, %44.68’i, %46.80’i ve %51.06’sı ise “katılmıyorum”, %4.25’i, %2.12, %6.38’i ise “kararsızım”, %6.38, %4.25, %10.63’ü “katılıyorum”, %38.29, %40.42, %29.78’i ise “kesinlikle katılıyorum” ile görüşlerini belirtmişlerdir.

Tablo 9’a da görüldüğü gibi 1.maddenin aritmetik ortalaması 6.sınıf için 2.16, 7.sınıfın 2.21, 8. Sınıfın 2.18’dir. Bu değer ise başta belirtilen oranlara göre öğretmenler resim-iş programında yer alan grafik baskı tekniği konusu ile ilgili öğrencilere kazandırılması gereken hedef sayılarını yeterli bulmamaktadır. Resim-iş dersi öğretim programı incelendiğinde 1 tek hedef olduğu görülmektedir. Bu sayının yeterli olmadığı söylenebilir.

Tablo 9 incelendiğinde “hedefler sınıf düzeyine uygundur” maddesine öğretmenlerin 6, 7, 8.sınıflara göre sırasıyla %10.6, %8.51, %10.6’sı “kesinlikle katılmıyorum”, %36.17, %29.78, %27.65’i ise “katılmıyorum”, %38.28, %34.04, %38.29’u “kararsızım”, %8.51, %14.89, %12.76’sı “katılıyorum”, %6.38, %12.29, %10.6’sı ise “kesinlikle katılmıyorum” şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

“Hedefler sınıf düzeyine uygundur” maddesine ilişkin olarak öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması sırasıyla 2.61, 2.63, 2.67’dir. Bu değer kararsızım düzeyine eş değerdir. Bu düzeydeki öğretmen görüşleri hedeflerin sınıf düzeyine uygunluğunda öğretmenlerin kararsız oldukları ve öğretim programında verilen hedeflerin yetersizliği konusunda hem fikir oldukları görülmektedir.

Tablodan da anlaşılacağı gibi “hedeflerin ifadesi açık ve kolay anlaşılabilir özelliktedir” maddesine ilişkin öğretmenlerin 6, 7, 8.sınıfa ait görüşleri sırasıyla %4.25, %6.38, %6.38’i “kesinlikle katılmıyorum”, %6.38, %8.51, %4.25’i “katılmıyorum”, %25.53, %23.40, %25.53’ü “kararsızım”, %51.06, %44.68, %51.06’sı “katılıyorum”, %12.29, %17.02, %12.29’u ise “kesinlikle katılıyorum” şeklinde belirtmişlerdir.

“Hedeflerin ifadesi açık ve kolay anlaşılabilir özelliktedir” maddesine ilişkin aritmetik ortalama 6, 7, 8 sınıflarda sırasıyla aritmetik ortalama 3.41, 3.47, 3.44 çıkmaktadır. Bu sonuç “katılıyorum” düzeyine uygun gelmektedir. Öğretmenler hedefin kolay anlaşılabilir ve açık olduğunu düşünmektedirler.

Ertürk (1998: 53) hedeflerin açık ve kolay anlaşılabilir özellikte olması gerektiği konusunda şunları dile getirmektedir. Hedefin işe yarayabilmesi için mutlaka bulanıklıktan uzak olması, karışık ve değişik yorumları tahrik edecek biçimde olmaması gerekir. Gange'nin öğrenme modeline göre öğrencilerin hedeften haberdar edilmesi ikinci sırada gelmektedir. Hedeflerin açık ve anlaşılır olması hem öğrenciler için hem de öğretmenler için büyük önem taşımaktadır. Öğrenci anlamadığı ve kendisine karmaşık gelen hedefe baştan ön yargılı yaklaşacak ve bu da öğrenmeyi olumsuz yönde etkileyecektir.

Tablo 9 incelendiğinde “Davranışlar hedefleri kapsayacak şekilde belirlenmiştir” maddesine ilişkin öğretmen görüşleri 6, 7, 8. sınıflara göre sırasıyla %8.51, %4.25, %8.51’i “kesinlikle katılmıyorum”, %29.78, %25.53, %19.14’ü “katılmıyorum”, %48.93, %42.55, %44.68’i “kararsızım”, %10.6, %21.27, %19.14’ü “katılıyorum”, %2.12, %6.38, %8.51’i “kesinlikle katılıyorum” ile görüşlerini belirtmişlerdir. Aritmetik ortalama ise sınıflara göre sırasıyla 2.64, 2.67, 2.73’tür. Bu değer öğretmen görüşlerinin ortalamasının “kararsızım” düzeyinde olduğunu göstermektedir.

Sönmez (1994: 33), hedeflerin davranışa dönüştürülmesi gereğini, “Hem eğitim, hem de hedefin tanımından da anlaşılabilmesi gibi bilişsel, duyuşsal, devinişsel alanlarla ilgili aşamalı sınıflamanın her basamağında istendik davranış değişikliği oluşturmak üzere saptanan her hedef için yeter sayıda davranış belirlemek zorunludur. Kişi bu davranışları gösterince ilgili hedef gerçekleşmiştir denilebilir. Bu davranışların sonuncusunu ya da diğerlerinden birini gösteren öğrenci belirlenen hedefe ulaşmış denilebilir. Bu nedenlerden dolayı, her hedef yeter sayıda ve nitelikte davranışa dönüştürülmelidir. Hedef davranışa dönüştürülüyorsa o zaman hedef atılmalıdır ya da yeniden yazılmalıdır” diyerek açıklamaktadır.

Tablo 9’da “Hedefler birbirini destekleyecek niteliktedir” maddesine ilişkin öğretmen görüşleri 6, 7, 8.sınıflara göre sırasıyla, 1.81, 1.97, 1.99’dur. Bu değer “katılmıyorum” düzeyine gelmektedir. Öğretmenler programda verilen davranışların birbirini destekleyecek şekilde verilmediğini dile getirmektedirler.

Tablo 9 incelendiğinde “Bilişsel alana yönelik hedefler yeterlidir” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin görüşlerinin aritmetik ortalaması 6.sınıflarda 3.61, 7.sınıflarda 3.66, 8.sınıflarda 3.97’dir. Bu değer öğretmen görüşlerinin “katılmıyorum” düzeyinde olduğunu göstermektedir. Öğretmenler resim-iş dersi öğretim programında bilişsel alana yönelik hedefleri yeterli düzeyde bulmamaktadırlar.

Bilişsel alanı Demirel (1999: 107), zihinsel öğrenmelerin çoğunlukla olduğu ve zihinsel yetilerin geliştirildiği alan olarak tanımlamaktadır. Ancak resim-iş öğretim programı incelendiğinde altıncı sınıfa ait bir tek hedef var oda bilişsel alana yönelik yedinci sınıfta tek bir hedef olduğu onun da bilişsel mi, psikomotor alana mı yönelik belli olmadığı, sekizinci sınıfta ise iki hedef olduğu görülmektedir. Ortalamanın katılmıyorum düzeyinde çıkması çok doğru bur sonuç olduğudur.

Tablo 9’da “Duyuşsal alana yönelik hedefler yeterlidir” maddesine öğretmenlerin görüşlerinin aritmetik ortalaması 6.sınıf için 3.01, 7.sınıf için 2.61, 8.sınıf için 2.18’dir. Bu değer öğretmen görüşlerinin “kararsızım” düzeyinde olduğunu göstermektedir. İlköğretim ikinci kademe resim-iş dersi öğretim programı incelendiğinde duyuşsal hedeflerin olmadığı görülür. Bu madde ankette yer almış fakat duyuşsal hedeflerin olmadığı göz önüne alınarak değerlendirilmiştir.

Duyuşsal alan ilgi, tutum, güdülenmişlik, kaygı, benlik, kişilik, değer yargıları gibi boyutlardan oluşabilir. Bu boyutlar kişinin yaşam boyu geçire geldiği yaşantıların ürünüdür. Bu nedenle duyuşsal alanla ilgili davranışlar yalnız okul sistemi içinde oluşmayabilir; fakat okulda bu alanla ilgili istendik davranışların kişiye kazandırılması zorunludur (Sönmez, 1994: 64).

Planlı eğitim etkinlikleri için ayrılan zamanın sınırlı olması nedeniyle eğitimle kazandırılması mümkün özellikler arasında en önemli sayılanlar belirlenerek uygun önlemlerle öğrenciye kazandırılmaya çalışılmalıdır. Eğitimde hedefler

öğretimi yönlendirmesi öğrenme-öğretme işleminin yapılmasını ortaya koyması ölçmelere kılavuzluk etmesi açısından gerekli görülmektedir. Hedefler öğrenciye kazandırılmak istenen istendik özelliklerdir (Demirel, 1999: 106).

Bölümün sonunda verilen açık uçlu soruya öğretmenlerin bir kısmı cevap vermiştir. Bu cevaplar gruplandırılarak Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10. Öğretmenlerin Hedeflere İlişkin Görüşleri (n: 21)

Görüşler	S	%
Hedefler açık değil	7	33.33
Hedef ve davranış sayısı yetersiz	5	23.80
Hedef sayısı ve derse ayrılan süre arttırılmalı	9	42.87
Toplam	21	100.00

Hedefler ve davranışlar boyutunda bulunan açık uçlu soruya 21 öğretmen görüş belirtmiştir. Bu görüşler kendi içinde değerlendirildiğinde görüş bildiren öğretmenlerin %42.87'si hedef sayısının ve derse ayrılan sürenin arttırılması gerektiğini %23.80'inin ise hedef ve davranışların yetersiz olduğunu %33.33'ü de hedeflerin açık olmadığını belirtmişlerdir.

Bardak (1999), araştırmasında Kıbrıs'ta ilköğretim dördüncü ve beşinci sınıfların sosyal bilgiler dersi öğretim programının içeriğini incelemiştir. Bulgulara göre, programın hedeflerinin Kıbrıs'ın toplumsal gerçeğine tam olarak uygun olmadığı, hedeflerin öğrencilerin gizil güçlerini geliştirmede yetersiz düzeyde kaldığını ve hedeflerini insanı yaşama hazırlamadığını gözlemiştir. Programın içeriğinde yer alan bilgilerin bir kısmının, çağdaş, bilimsel, sanatsal ve felsefi yönden yoksun olduğu, içerikte yer alan ünite ve konu başlıklarının, öğrencilerin beklentilerine uygun olmadığı, onların ilgisini çekip güdülemediği, içerikte yer alan bilgilerin, faydalı yurttaş yetiştirmeye yönelik olmadığı, içeriğin öğrencilerde çok yönlü bir düşünme becerisi geliştirmelerine, akıllı karar verebilmelerine ve fikir üretmelerine olanak tanımadığını gözlemiştir. Programın öğrenme-öğretme süreçlerine ilişkin sonuçları ise, sosyal bilgiler dersinde hedef ve davranışların içeriğe uygun olacak şekilde araç-gereç ve öğretim materyallerinin seçilerek sınıf

ortamında etkin olarak kullanılmadığı, sosyal bilgiler dersinin işlenişinde, öğrencilerin aktif katılımlıklarının sağlanmadığıdır. Son olarak değerlendirme boyutunda ise, sosyal bilgiler programının ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinde; “Bçimlendirici ve Yetiştirmeye” dönük değerlendirme ile “Tanıma ve Yerleştirmeye” dönük değerlendirme etkinliklerinin yapılmadığını dile getirmektedir.

Çiçek (1998) araştırmasında; Orta Doğu Teknik Üniversitesi Beden Eğitimi Öğretmenliği Programının Değerlendirilmesini ele alarak, ulaşılan bulguları şu şekilde özetlemiştir. Programın bilişsel amaçlarına yeterli derecede ulaşılmadığı saptanmıştır. Duyuşsal amaçlara ulaşma düzeyi göz önüne alındığında, öğrencilerin ve mezunların öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutuma sahip oldukları saptanmıştır. Ayrıca farklı öğretim yöntemleri kullanma ve öğrenci başarısını değerlendirmede kendilerini çok yeterli görmemektedirler.

Resim-iş dersi öğretim programlarının Baskı-Teknikleri içerik boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11. Resim-İş Dersi Öğretim Programlarının Baskı Teknikleri İle İlgili İçerik Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşleri (n: 47)

Madde No	Dereceler Frekanslar Yüzde Aritmetik Ortalama Standart Sapma	N	(1) Kesinlikle Katılmıyor		(2) Katılmıyor		(3) Kararsızım		(4) Katılıyorum		(5) Kesinlikle Katılıyorum		\bar{X}	SS	Düzyey	
			S	%	S	%	S	%	S	%	S	%				
1	İçerik sınıf düzeyine uygun mudur?	6	20	42,55	12	25,53	13	27,65	1	2,17	1	2,17	4,78	1,11	Kesinlikle katılmıyorum (1)	
7		23	48,93	9	19,14	11	23,40	11	23,40	3	6,38	1	2,17	4,80	Kesinlikle katılmıyorum (1)	
8		24	51,06	11	23,40	10	21,27	10	21,27	2	4,25	-	-	4,79	1,09	Kesinlikle katılmıyorum (1)
2	İçerikte gereksiz bilgi, ayrıntı ve tekrar yoktur	6	4	8,51	18	38,29	12	25,53	10	21,27	3	6,38	3,60	1,07	Katılmıyorum (2)	
7		7	14,89	14	44,68	21	29,78	21	29,78	5	10,63	-	-	3,57	0,90	Katılmıyorum (2)
3	Konular aşamalı bir dizi halinde sıralanmıştır.	6	21	44,68	12	25,53	14	29,78	-	-	-	-	4,24	6,99	Kesinlikle katılmıyorum (1)	
7		18	38,29	11	23,40	12	25,53	4	8,51	4	8,51	1	2,17	4,98	Kesinlikle katılmıyorum (1)	
8		14	29,78	9	19,14	14	29,78	10	21,27	10	21,27	-	-	4,21	0,97	Kesinlikle katılmıyorum (1)
4	İçerik öğrencilerin ilgisini çekebilecek niteliktedir.	6	24	51,06	7	14,89	12	25,53	3	6,38	1	2,17	4,29	1,15	Kesinlikle katılmıyorum (1)	
7		22	46,80	9	19,14	12	25,53	4	8,51	4	8,51	-	-	4,31	1,91	Kesinlikle katılmıyorum (1)
8		33	70,21	6	12,76	8	17,02	8	17,02	-	-	-	-	4,34	0,83	Kesinlikle katılmıyorum (1)
Genel Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma																
4,99 1,07																

Tablo 11 incelendiğinde “İçerik sınıf düzeyine uygundur” maddesine ilişkin 6, 7, 8.sınıflara öğretmenlerin sırasıyla görüşleri; %42.55, %48.93, %51.06’sı “kesinlikle katılmıyorum”, %25.53, %19.14, %23.40’ı “katılmıyorum”, %27.65, %23.40, %21.27’si “kararsızım” şeklinde belirlenmiştir.

Tablo 11’de 1.maddeye ilişkin öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 6.sınıf için 4.78, 8.sınıf için 4.79 olarak bulunmuştur. Bu değerlerler “kesinlikle katılmıyorum” grubuna girmiştir. Öğretmenlerin resim-iş dersi öğretim programlarının baskı teknikleri ile ilgili ünitelerin içeriğinin sınıf düzeyine uygun olmadığı konusunda hem fikir oldukları görünmektedir.

Tabloda “İçerik gereksiz bilgi, ayrıntı ve tekrar yoktur” maddesine ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin görüşlerinin aritmetik ortalaması 6.sınıf için 2.60, 7.sınıf için 2.57 ve 8.sınıf için 1.87 olarak bulunmuştur. Bu değer “katılmıyorum” grubuna dahil olmaktadır. Öğretmenler içerikte gereksiz bilgi, ayrıntı ve tekrar olduğu görüşünde birleşmektedirler. İlköğretim okulu ders programları Resim-iş programı 6, 7, 8 incelendiğinde (Ek-2) 6.sınıfta Baskı Resim Teknikleri ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. Aynı şekilde 7. ve 8. sınıflarda da Özgün Baskı Teknikleri ve Baskı çalışmaları 1 ders saatinde (45 dakika) yetiştirilmesi ve uygulama yapılması imkansız olacak şekilde ayrıntılı bir şekilde ele alınması istenmiştir.

“Konular aşamalı bir dizi halinde sıralanmıştır” maddesine ilişkin öğretmenlerin 6, 7, 8.sınıflar için %44.68, %38.29, %29.78’si “kesinlikle katılmıyorum”, %25.53, %23.40, %19.14’ü “katılmıyorum” ile görüşlerini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin “Konular aşamalı bir dizi halinde sıralanmıştır” maddesine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalamaları 6.sınıf için 4.24, 7.sınıf için 4.98, 8.sınıf için 4.21 olarak bulunmuştur. Bu değerlerin “kesinlikle katılmıyorum” düzeyinde olduğu görülmektedir.

Öğrenilmiş davranışlar nasıl ele alınırsa alınsın birbirinden kopuk ve bağımsız değildir. Tersine aralarında yatay ve dikey anlamlı ve sıkı bir ilişki vardır. Bu biri olmadan diğeri olamaz anlamına gelir. Bu nedenlerden dolayı bir alan kendi

içinde kaç alt basamağa ayrılırsa, diğer alanlarda aynı sayıda alt basamağa ayrılmalıdır (Sönmez, 1994: 27).

Genelden özele doğru aşamalı olarak sıralanan hedeflerin programda uygulanabilir bir biçime dönüştürülmesi gerekmektedir.

Tablo 11’de 4.madde incelendiğinde “İçerik öğrencilerin ilgisini çekebilecek niteliktedir” 6, 7, 8.sınıflara göre sırasıyla öğretmen görüşleri %51.06, %46.80, %70.21’i “kesinlikle katılmıyorum”, %14.89, %19.14, %12.29’u “katılmıyorum” %25.53, %25.53, %17.02’si “kararsızım” şeklinde olduğu belirlenmiştir.

Tablo 11 incelendiğinde “İçerik öğrencilerin ilgisini çekebilecek niteliktedir” maddesine ilişkin öğretmenlerin görüşlerinin aritmetik ortalaması 6.sınıf için 4.29, 7.sınıf için 4.31, 8.sınıf için ise 4.34’dür. Bu düzey “kesinlikle katılmıyorum” düzeyinde olup öğretmenlerin Resim-iş dersindeki Baskı Teknikleri konularının içeriklerinin öğrencilerin ilgisini çekebilecek nitelikte olmadığı konusunda fikir birliğine varmışlardır.

Caner (1986), araştırmasında anadolu lisesi eğitim programını değerlendirmiştir. Programın hedef ve davranışlar boyutuna ilişkin bulguları şu şekildedir. Öğretmenler, öğrencilerin hazırlık sınıflarını bitirdiğinde, bu sınıf yabancı dil dersi amacını gerçekleştirecek düzeyde, pek yeterli bir yabancı dil öğrenemediklerini belirtmişlerdir. Anadolu liseleri yabancı dil dersi için saptanan hedeflerden tümünün gerçekleşmediği ve daha çok okuma, dinleme ve konuşma becerilerine dönük hedeflerin gerçekleştiği ortaya çıkmıştır. İçeriğe ilişkin sonuçları ise öğretmenler, derslerinin içeriğini okullarının fonksiyonlarını yerine getirmede pek yeterli görmemektedirler. Öğretmenler çoğunlukla ders kitaplarını, öğrencilerin bilgi seviyelerine uygun bulmaktadırlar. Derslerin içeriğinin, çok olmasa da öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılamada yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenme-öğretme süreçlerine ilişkin bulguları, öğretmenlerin genellikle derslerinde soru-cevap ve takrir yöntemini kullandıkları anlaşılmıştır. Öğretmenlerin çoğunluğu, okullarındaki öğretmenlerin genellikle öğrenciyi pasif kılan, klasik yöntemleri kullandığı görüşüne katılmışlardır. Öğrencilerin derse ilgi ve katılımları çoğunlukla yüksek olup, Türkçe-Edebiyat ve Sosyal Bilgiler dersine en fazla ilgi ve katılım gösterdikleri, buna

karşılık en az ilgi ve katılımı da Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ile Fen-matematik derslerine gösterdikleri anlaşılmaktadır. Değerlendirmeye ilişkin sonuçlarda ise, öğretmenlerin, öğrencileri genellikle yazılı sınavlarla değerlendirdikleri anlaşılmaktadır. Fen-Matematik öğretmenleri derslerini yabancı dille okutmakla, öğrencilerin bu dersleri daha iyi öğrenemediklerini yani daha başarılı olmadıklarını belirtmişlerdir.

İçerik düzenlenmesinde temel ilkeler arasında somuttan soyuta, basitten karmaşığa, kolaydan zora, bütünden parçaya ya da parçadan bütüne, günümüzden geçmişe, olaylardan kavrama ve genellemelere, yakın çevreden uzağa doğru yapılan bir sıralama vardır. Bu ilkeler her ders için geçerli olabilir. Ayrıca, içerik, çağdaş, bilimsel, sanatsal ve felsefi bilgiye ters düşmemelidir. Bunun yanı sıra içerik, konunun özelliğine göre aşamalı ve birbirinin önkoşulu olacak şekilde sıralanmalıdır. Her şeyden önemlisi de içerik hedeflerle tutarlı ve öğrenciler için anlamlı olmalıdır (Demirel, 1999: 117).

İçerik boyutunda bulunan açık uçlu soruya verilen cevaplar Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Öğretmenlerin Baskı Teknikleri Konularında Eklenmesi ve Çıkarılmasını İstedikleri Konular

Konular	Cevap		Cevapsız		Toplam	
	S	%	S	%	S	%
<u>Ekleme Yapılmalı</u>						
Öğrencilerin uygulayabileceği basit baskı teknikleri uygulamalı konmalı ancak ders saati artırılmalı	41	87.24	6	12.76	47	100.00
<u>Çıkarılmalı</u>						
Linol baskı	18	38.29	29	61.70	47	100.00
Metal oyma	21	44.68	26	53.31	47	100.00
İpek baskı	24	51.06	23	48.93	47	100.00

Tablo 12’de görüldüğü gibi öğretmenlerin %87.24’ü uygulanabilecek daha basit baskı tekniklerinin uygulamalı olarak konulabilmesi için ders saatinin artırılması gerektiğini bildirmişlerdir. Baskı tekniklerinden %38.29’u linol baskı,

%44.68'i metal oyma, %54.06'si ipek baskı (serigrafi baskı) konularının çıkarılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Resim-iş dersi öğretim programlarının Baskı Teknikleri konularının eğitim durumları boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri Tablo 13'de verilmiştir.

Tablo 13. Öğretim Programının Eğitim Durumları Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşleri (n: 47)

Madde No	Dereceler Frekanslar Yüzde Aritmetik Ortalama Standart Sapma	N	Kesinlikle Katılmıyor (1)			Katılmıyor (2)			Kararsızım (3)			Katılıyorum (4)			Kesinlikle Katılıyorum (5)			\bar{X}	SS	Düzye
			S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S			
1	Programda hedefler içeriğe uygundur	6	17	36.17	19	40.42	11	23.40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2.43	1.03	Katılmıyorum (2)
		7	18	38.29	21	46.68	8	17.02	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.99	1.07	
		8	20	42.55	24	51.06	3	6.38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.01	1.01	
2	Hedef, içerik ve eğitim durumları birbirleriyle tutarlıdır.	6	17	36.17	21	44.68	6	12.76	2	4.25	2	4.25	1	2.12	1	2.12	2.59	1.11	Katılmıyorum (2)	
		7	14	29.78	19	40.42	11	23.40	2	4.25	2	4.25	1	2.12	1	2.12	2.43	1.17		
		8	16	34.04	20	42.55	10	21.27	1	2.12	1	2.12	-	-	-	-	2.51	1.01		
3	Programda önerilen hedef ve teknikler öğrencilerin düzeyine uygundur.	6	30	63.82	8	17.02	9	19.14	-	-	-	-	-	-	-	-	1.84	1.03	Katılmıyorum (2)	
		7	31	65.95	7	14.89	8	17.02	1	2.12	1	2.12	-	-	-	-	1.91	1.01		
		8	19	40.42	6	12.29	18	38.29	3	6.38	3	6.38	1	2.12	1	2.12	2.52	1.16		
4	Programda önerilen yöntem ve teknikler hedefleri gerçekleştirilebilecek miktardır.	6	21	44.68	16	34.04	9	19.14	1	2.12	1	2.12	-	-	-	-	1.12	1.02	Kesinlikle katılmıyorum (1)	
		7	24	51.06	14	29.78	9	19.14	-	-	-	-	-	-	-	-	1.16	1.06		
		8	20	42.55	16	34.04	7	14.89	3	6.38	3	6.38	1	2.12	1	2.12	1.62	1.18		
5	Önerilen amaç ve gereçler hedef ve içeriğe uygundur.	6	38	63.82	9	19.14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.04	1.03	Kesinlikle katılmıyorum (1)	
		7	30	80.85	17	36.17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.03	1.03		
		8	29	61.70	16	34.04	2	4.25	2	4.25	2	4.25	-	-	-	-	1.00	1.01		
6	Önerilen etkinlikler öğrencilere (resim) grafik baskı tekniklerine ilgi duymalarını sağlayacak miktardır.	6	20	42.55	22	46.80	5	10.6	-	-	-	-	-	-	-	-	1.81	1.25	Katılmıyorum (2)	
		7	14	29.78	23	48.93	9	19.14	-	-	-	-	-	-	-	-	1.83	1.03		
		8	17	36.17	20	42.55	9	19.14	1	2.12	1	2.12	-	-	-	-	2.01	1.21		
Genel Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma																				
2.57 1.06 Katılmıyorum (2)																				

Tablo 13 incelendiğinde “Programda hedefler içeriğe uygundur” maddesine ilişkin öğretmenlerin 5, 6, 7.sınıflara göre sırasıyla 36.17’si, 38.29’u, 42.55’i “kesinlikle katılmıyorum”, %40.42, %46.68, %51.06’sı “katılmıyorum”, %23.40, %17.02, %6.38’i ise “kararsızım” ile görüşlerini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin “Hedef, içerik ve eğitim durumları birbirleriyle tutarlıdır” maddesine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalaması 6.sınıf için 2.59, 7.sınıf için 2.43, 8.sınıf için ise 2.51’dir. Bu değer “katılmıyorum” düzeyindedir. Öğretmenler hedef, içerik ve eğitim durumlarının tutarlı olmadığı görüşünde birleşmektedirler.

Yöntem, hedefler, süreç ve içerikle kenetlenmiş bir bütün oluşturur. Bu bütünün bozulması, yöntemin de işlevini bozar. Yöntemle hedeflerin ilişkileri dikkatlice kurulmalıdır. Hedeflerin içeriği ile yöntem ilişkili olmalı, yöntem hedefleri gerçekleştirici niteliğe sahip olmalıdır. Yöntemle süreç ilişkisinin kurulmasına özen gösterilmeli. Süreç, bir işlemin belli aşamalar içinde gelişerek bütünleşmesi, tamamlanması anlamına gelmektedir. Eğitim, sürece iyi bir örnek oluşturur. Böylece eğitim süreci öğrenciyi temele almalıdır. Çünkü eğitimin temelinde öğrenciyeye saygı olmalıdır. Bu nedenle yöntem, öğrencinin niteliklerine uygun olarak düzenlenmelidir. Yöntem, muhteva ile yakın ilişki içinde planlanıp, yürütülmelidir. Konu alanlarının yapısı öğretme tekniklerinin farklı olmasına yol açmasına karşın çok amaçlı kullanılabilen teknikler her alana uygulanabildiğinden onlara öncelik verilmelidir (Bilen, 1999: 47).

Tablo 13’de “Programda önerilen yöntem ve teknikler hedefleri gerçekleştirebilecek niteliktedir” 4.maddesine öğretmenlerin 6, 7, 8.sınıflara göre %44.68’i, %51.06’sı, %42.55’i “kesinlikle katılmıyorum”, %34.04’ü %29.78’i, %34.04’ü ise “katılmıyorum” olarak görüşlerini belirtmişlerdir. 4.maddenin aritmetik ortalaması 6.sınıf için 1.12, 7.sınıf için 1.16, 8.sınıf için 1.62’dir. Bu değer öğretmenlerin “kesinlikle katılmıyorum” düzeyinde düşündüklerini ve programlarda önerilen yöntem, teknik ve hedeflerin yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini ifade ettikleri söylenebilir.

Eğitimde yöntem kavramı ele alındığında, öğrencilere yeni davranışları kazandırma işleminin nasıl gerçekleşeceği konusu karşımıza çıkmaktadır. Eğitim

hedeflerinin gerçekleşmesi, uygun bir yöntemin seçilmesiyle sağlanabilir. Bu nedenle her ders için tek bir yöntem değil, çok farklı yöntemlerin kullanılması söz konusu olmaktadır. Sınıf içinde öğrenme-öğretme sürecinin etkili olabilmesi uygun yöntemlerin seçimiyle doğru orantılıdır. Öğretmenlerin yöntem konusunda seçici olabilmesi, onların çok farklı yöntemleri tanımaları ve kullanabilmeleri ile olanaklıdır. Diğer bir anlatımla, yöntem zenginliğine sahip olmaları gerekmektedir (Demirel, 1999: 81).

Tablo 13’de öğretmenlerin madde 5’teki “Önerilen araç ve gereçler hedef ve içeriğe uygundur” maddesine verdikleri cevapların aritmetik ortalamaları 6.sınıf için 1.04, 7.sınıf için 1.03, 8.sınıf için 1.00 olarak bulunmuştur. Bu değer “kesinlikle katılmıyorum” düzeyinde olduğunu ve programda önerilen araç ve gereçlerin hedef ve içeriğe uygun olmadıkları bu bulgulara göre söylenebilir.

Programda yöntem teknik araç-gereç etkinliğini verilmemiş yalnızca bazı hedeflere ilişkin işleniş verilmiş olduğu görülmektedir (Ek-2).

Madde 6’daki “Önerilen etkinlikler öğrencilere (resim) grafik baskı tekniklerine ilgi duymalarını sağlayacak niteliktedir”e ilişkin öğretmenlerin 6, 7, 8.sınıflara göre sırasıyla %42.55, %29.78, %36.17’si “kesinlikle katılmıyorum”, %46.80, %48.93, %42.55’inin de “katılmıyorum” ile görüşlerini ifade ettikleri bulunmuştur.

Sezer (1989), araştırmasında, bilgisayarlı öğretim yapan ve geleneksel öğretim yapan grupların ilkökul 5.sınıfta matematik dersindeki erişisi arasındaki farka bakarak, bilgisayarlı öğretim yapan grup ile geleneksel öğretim yapan grup arasında yüksek bir başarı farklılığı bulmuştur. Hedeflerin kazandırılmasında yöntem ve tekniklerin kullanılması, öğrenme düzeyini etkilemektedir.

Yukarıdaki maddeye ait öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması 6.sınıf için 1.81, 7.sınıf için 1.83, 8.sınıf için 2.01’dir. Bu değer “katılmıyorum” düzeyine karşılık gelmektedir. Öğretmenler önerilen etkinliklerin resim-iş dersindeki ünitelerle grafik baskı tekniklerine öğrencilerin ilgi duymalarını sağlayabilecek nitelikte olmadığını düşündüklerini göstermektedir. Program incelendiğinde yöntem ve teknik verilmediği anlaşılmaktadır (Ek-2).

Ankette bulunan eğitim durumları boyutundaki açık uçlu sorulara öğretmenlerin görüşleri Tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 14. Öğretmenlerin Eğitim Durumuna İlişkin Önerileri (n: 32)

Öneriler	S	%
Program yoğun süre çok az	21	23.07
Programda detaylı örnek ders işlenişi verilmeli	19	20.87
Uygulama yaptırabilmek için öğrenciler daha küçük gruplara ayrılmalı	20	21.97
Kalma riski olmadığı için öğrenciler derslere malzemesiz geliyor	14	15.38
Uygulama için ayrı yer ayrılmalı	17	18.68
Toplam	91	100.00

* Birden fazla öneride bulunulmuştur.

Tablo 14'ten de anlaşılacağı gibi açık uçlu soruyu cevaplandıran 32 öğretmen eğitim durumuna ilişkin birden fazla öneride bulunmuştur. 15 öğretmen ise eğitim durumları ile ilgili düşüncelerini belirtmemişlerdir.

Düşüncelerini belirten öğretmenlerin %23.07'sinin programın yoğun sürenin azlığını, %20.87'sinin programda detaylı örnek ders işlenişinin verilmesi gerekliliğinin, %21.97'sinin uygulama yaptırabilmek için öğrencilerin daha küçük gruplara ayrılması gerektiğini, %15.38'inin sınıfta kalma riski olmadığı için öğrencilere uygulama malzemesi aldırmadıklarını, %18.68'inin ise uygulama için okullarda ayrı bir yer ayrılması gerektiğini belirttiklerini bildirmişlerdir.

Programlar incelendiğinde 6, 7.sınıflar için yöntem, teknik, araç-gereç, etkinlik verilmemiş olduğu görülmektedir. Sadece 8.sınıfta 2 konu için işleniş verilmiştir. Öğretmenler kalabalık sınıflarda bir sırada üç kişi otururken uygulama yaptırmanın zor olduğu ve ayrı bir yer verilmesi gerekliliğini vurgulamaktadırlar. Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (MEB, 2000) Müfredat Laboratuvar okulu uygulama kılavuzunda okullarda ayrı bir resim

odası bulunması ve bu odada her öğrenci için tabure, çalışma masası, resim sehpası (şövale), dönerli model masası bulunması gerektiğini bildirmiştir.

İlköğretim ikinci kademe resim-iş dersi baskı teknikleri ünitelerine ait öğretim programının değerlendirme durumları boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri Tablo 15'te verilmiştir.

Tablo 15. Öğretmenlerin Değerlendirme (Sınama) Boyutuna İlişkin Görüşleri

Madde No	Dereceler Frekanslar Yüze Aritmetik Ortalama Standart Sapma	N		Kesinlikle Katılmıyor		m (1)		Katılmıyor		(2)		Kararsızım		(3)		Katılmıyorum		(4)		Kesinlikle Katılmıyorum		(5)		\bar{X}	SS	Düzye
		S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%			
1	Programda önerilen sınama durumları öğrencileri gerçek anlamda değerlendirebilecek niteliktedir.	6	39	82.97	5	10.63	3	6.38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4.24	1.19	Kesinlikle katılmıyorum (1)	
		7	40	85.10	7	14.89	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4.21	1.12	Kesinlikle katılmıyorum (1)	
		8	37	78.72	6	12.76	4	8.51	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4.30	1.02	Kesinlikle katılmıyorum (1)	
2	Tüm resim dersi programında değerlendirmeye yeterince önem verilmiştir.	6	27	37.44	19	40.42	1	2.12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4.26	1.16	Kesinlikle katılmıyorum (1)	
		7	23	48.93	24	51.06	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.98	1.20	Katılmıyorum (2)	
		8	31	65.95	13	27.65	3	6.38	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4.31	1.18	Kesinlikle katılmıyorum (1)	
3	Programda verilen sınama durumları sadece bilgi (ezber) düzeyindedir.	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	6.38	44	93.61	4.71	0.91	4.71	0.91	Kesinlikle katılmıyorum (5)	
		7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4.25	45	95.74	4.86	1.02	4.86	1.02	1.02	1.02	Kesinlikle katılmıyorum (5)
		8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4.25	6	12.76	39	82.97	4.84	1.01	4.84	1.01	4.84	1.01	1.01	1.01	Kesinlikle katılmıyorum (5)
		Genel Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma																								
		4.36																								
		Kesinlikle katılmıyorum																								

Tablo 15 incelendiğinde madde 1'deki "Programda önerilen sınamaya durumları öğrencileri gerçek anlamda değerlendirebilecek niteliktedir" maddesine ilişkin 6, 7, 8.sınıflar için sırasıyla öğretmenlerin görüşleri %82.97, %85.10, %78.72'si "kesinlikle katılmıyorum" %10.63, %14.89, %12.76'sı "katılmıyorum"dur. Öğretmenler programda önerilen sınamaya durumlarının öğrencileri gerçek anlamda değerlendirmedeği konusunda hemfikirdirler.

Tablodan da anlaşılacağı gibi madde 2'deki "Tüm resim dersi programında değerlendirmeye yeterince önem verilmiştir" maddesine öğretmenler 6.sınıf için %57.44'ü, 7.sınıf için %48.93', 8.sınıf için %65.95'i "kesinlikle katılmıyorum" şeklinde görüş bildirmişlerdir. Öğretmenlerin aritmetik ortalamaları alındığında aynı şekilde "kesinlikle katılmıyorum" düzeyinde çıktığı görülmektedir.

Tablo 15'de 3.maddedeki "Programda verilen sınamaya durumları sadece bilgi (ezber) düzeyindedir" maddesine öğretmenlerin 6.sınıf için %93.61'i, 7.sınıf için %95.74'ü, 8.sınıf için ise %82.97'si "kesinlikle katılıyorum" şeklinde görüş bildirmişlerdir. Katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum şeklinde görüş bildiren öğretmen bulunmadığı dikkat çekmektedir. Oysa resim-iş dersi bilgi ölçmenin yanında çoğunlukla ortaya çıkan eser veya ürünün değerlendirilmesi esasına dayandırılmalıdır. Öğrencinin yeteneğini ortaya çıkarabilecek ve öğrenciyi motive edecek şekilde uygulama ve değerlendirmeler programda yer almalıdır. Ancak öğretmenlerin resim-iş programında değerlendirme boyutunda değerlendirmeye yeterince önem verilmediğini düşündüklerini göstermektedir.

Ertürk (1998:110); değerlendirmenin beş hizmetini şöyle sıralar:

- a. Değerlendirme, sayıltıları, hedefleri, yaşantıları ve şartları kontrol ederek, mevcut eğitim ve öğretim faaliyetlerinin ıslahına yardım eder.
- b. Değerlendirme, ancak bazı hedeflere göre yapılabileceğinden, değerlendirme faaliyetlerini ifa etmek, eğitimcileri, eğitim hedeflerini daha ileri seviyede sınıflamaya ve tanımlamaya yani işe vuruklaştırmaya zorlar.
- c. Öğrencilerin öğrenme faaliyetlerinde nelere önem verecekleri, nasıl ve ne üzerinde sınava tabi tutulduklarına bağlı olduğundan ve değerlendirme

işlem yolları da sınavları ihtiva ettiğinden, değerlendirme süreci öğrenciyi daha ileri öğrenmeye doğru güdüler.

- d. Değerlendirme süreci içinde her öğrenci hakkında bilgi edilecek bilinti, rehberlik maksatları için işe koşulabilir. Bu çeşit bilinti, eğitimciye öğrencinin bir tasvirini verir. Öğrenciler hakkındaki bu bilgiler, her öğrencinin sonraki öğrenme yaşantılarının, neler olması gerekeceğini kararlaştırmada eğitimciye ışık tutar.
- e. Değerlendirme ayrıca, öğrencilere, öğretmenlere ve diğer eğitimcilere işlerinin ve eserlerinin gerçekçi bir suretini çizmek suretiyle yardımcı olabilir.

Sınama durumları, eğitimin önemli bir boyutunu oluşturur. Demirel; bir eğitim programının başarılı olabilmesi için tüm öğrencilerin programda amaçlanan hedeflere ulaşmış olması gerekir, ancak bu her zaman gerçekleşmeyebilir. Bu nedenle, programın uygulanması sonucunda, yetersiz kalan ya da ters işleyen öğeleri olup olmadığı, varsa aksaklıkların programın hangi öğelerinden kaynaklandığını belirlemek ve gerekli düzeltmeleri yapmak amacıyla programın değerlendirilmesi gerekmektedir şeklinde ifade ederek değerlendirmenin önemini vurgulamaktadır (Demirel, 1999: 168).

Değerlendirme boyutuna ilişkin açık uçlu sorulara 28 öğretmen görüş bildirmiştir. Bunların dağılımını gösteren Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16. Öğretmenlerin Değerlendirme İle İlgili Görüşleri (n: 28)

Görüşler	S	%
Sınav merkezi olsun il veya ilçe bazında yapılsın	22	37.28
Öğrenciler tam olarak değerlendirilemiyor	20	33.89
Bilgi düzeyinde sınavlara son verilsin	17	28.81
Toplam	59	100.0

* Birden fazla görüş bildirilmiştir.

Bilişsel davranışların aşamalı sınıflamasında, bilgi terimi, herhangi bir konudaki özel bilgilerin, işlem yollarının ve metotların, bir yapının veya olgusal gerçeğin “hatırlanması” anlamında kullanılmıştır. Hatırlamanın başlıca iki türü vardır. Bunlardan “görünce tanıma”, diğeri “sorulunca söyleme” diyebileceğimiz zihin davranışlarıdır. Her iki halde de, daha önce kazanılmış bir yaşantı (öğrenme) akla getirilir ve ona göre hareket edilir. Bir kimseyi görünce tanımamız, onu daha önce gördüğümüzü ve onunla ilgili geçmiş yaşantılarımızı hatırlamakla olur. Bize adı verilen bir kimseyi, adının dışındaki nitelikleriyle anlatmamız da, yine onunla ilgili geçmiş yaşantılarımız hatırladığımız için mümkün olur. Aynı şekilde olayları, eşyayı, sembolleri, kavramları, genelleme ve ilkeleri de hem görünce tanıyabilir, hem de sorulunca söyleyebiliriz. Bununla birlikte, görünce tanıma sorulunca söylemekten farklı bir zihin etkinliğidir. Birinci halde söz konusu bilgiler ana çizgileriyle verilir, kişi onları daha önce görmüş veya öğrenmiş olduğunu hatırlar. İkinci halde ise, kişi, sorulardaki ipuçlarından hareket ederek, daha önce öğrenmiş olduğu bilgiyi hatırlar, zihindeki diğer bilgiler arasından seçip istenilen bir ifade aracıyla bildirir (söyler veya yazar). Davranışların ölçülmesinde, hatırlamanın bu iki türünün birbirinden ayrılması önemlidir.

Sınav ve testlerde kullanılan soruların bazıları görünce tanımayı, doğruyu yanlıştan ayırmayı, sorulan şeyin sorulmayanların arasından seçmeyi gerektirir; bazıları ise sorulan şeyi hatırlamayı ve istenilen bir yolda ifade etmeyi gerektirir. Bilgi kodu altında sınıflanan hedeflerde, bilgilerin, işlem yollarının, yapıların ve durumların, bu iki türden herhangi biriyle hatırlanabilecek kadar iyi öğrenilmesi amaç alınır. Onun için, böyle bir eğitim hedefinin gerçekleşip gerçekleşmediğini ölçmenin yolu söz konusu bilgileri, bu iki tür hatırlamanın herhangi biriyle yoklamaktır (Turgut, 1997: 128-129).

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde uygulama sonucunda elde edilen verilerden çıkarılmış olan sonuçlara yer verilmiştir. Belirlenen sonuçlar doğrultusunda öneriler geliştirilmiştir.

SONUÇ

İlköğretim ikinci kademe resim-iş dersi ile ilgili baskı teknikleri programına ilişkin olarak hazırlanmış anketten elde edilen öğretmen görüşleri aşağıda çıkartılarak yorumlanmıştır.

- Resim-iş dersine gören öğretmenlerin %27.65'i 2-5 yıl arasında öğretmenlik yapmaktadırlar. Resim-iş dersine alan dersi öğretmenlerinin yanında farklı alanlardan öğretmenler de dersi yürütmektedirler. Farklı alan dersi öğretmenleri araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin %48.92'sini oluşturduğu görülmektedir. Alan dersi ve farklı alanlardan alan öğretmenlerinin tamamına yakını resim-iş dersi saatinin yetersiz olduğu ve ders saatlerinin artırılması gerektiği sonucuna varmışlardır.
- Alan dersi öğretmenleri ile alan dersi olmayan öğretmenler resim-iş dersi programlarındaki grafik alanı baskı tekniklerine ilişkin yeterliliği konusundaki görüşleri istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($P>0.05$).
- İlköğretim ikinci kademe resim-iş dersi programlarında baskı teknikleri konuları ile ilgili uygulama yaptırmayan öğretmenlerin %87.88'i resim-iş dersi olmayan öğretmenlerdir. Öğretmenlerin yetiştikleri alanda derslere girmelerinin derslerin uygulanışını kolaylaştırdığı gibi öğrencilerin ilgisini çekebilecek nitelikte olmasını da büyük ölçüde etkileyeceğini düşündürmektedir.
- Öğretmenlerin baskı teknikleri konularına ait uygulama yaptırmalarının nedeninin başında ders süresinin yetersizliği, uygulama yapılacak atölye veya sınıfın olmaması, sınıfların çok kalabalık olmasının yanında

öğrencilerin sınıfta kalma gibi risklerinin olmaması nedeniyle malzeme almamaları gelmektedir.

- Resim-iş dersi hedef ve davranışlar boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde derslerde yer alan baskı teknikleri ile ilgili hedef sayısının yetersiz olduğu seviyesindedir. Hedeflerin sınıf düzeyinde olduğu konusunda öğretmenlerin kararsızlık düzeyinde oldukları sonucu bulunmuştur. Hedeflerin birbirini destekler nitelikte olmadığı konusunda da öğretmenler hem fikirdirler. Hedeflerin açık ve anlaşılır olması hem öğrencilerin hem de öğretmenler için büyük önem taşımaktadır. “Davranışların hedefi kapsayacak şekilde belirlenmiştir” maddesine ilişkin öğretmen görüşleri “kesinlikle katılmıyorum” düzeyinde çıkmıştır. Eğitim durumları boyutunun bir takım aksaklıklarının olduğu konusunda hem fikir oldukları söylenebilir.

Öğretmenlerin hedeflere ilişkin açık uçlu sorulara tamamı görüş bildirmemiştir. Görüş bildiren 21 öğretmenin %33.83 hedeflerin açık olmadığı, %23.80’ini ise hedef ve davranış sayısının yetersiz olduğu konusunda birleştikleri gözlenmiştir.

- Öğretmenler resim-iş dersi programında sadece baskı teknikleri değil bütün resim-iş programında değerlendirmeye yeterince önem verildiği görüşüne “kesinlikle katılmıyorum” düzeyinde ifade etmişlerdir.

Araştırmada sınıfların çok kalabalık olması, ders saatinin yetersiz olması uygulama yaptıracak atölye olmaması nedeniyle 45 dakikalık sürede resim-iş dersinde baskı teknikleri konularının uygulamasının yaptırılmadığı öğretmen görüşleri ile ortaya konmuştur.

- Resim-iş dersi öğretim programlarının baskı teknikleri ile ilgili içerik boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde öğretmenler içeriğin sınıf düzeyine uygun olmadığı konusunda birleşmişlerdir. Öğretmenler içerikte gereksiz bilgi, ayrıntı ve tekrarın olduğunu belirtmişlerdir. Aynı şekilde “içerik öğrencilerin ilgisini çekebilecek niteliktedir” maddesine

öğretmenler “kesinlikle katılmıyorum” seviyesinde düşüncelerini belirtmişlerdir.

- Öğretmenlerin eğitim durumları boyutuna ilişkin görüşleri alındığında programda hedeflerin içeriğe uygun olmadığı, önerilen araç-gereç ve tekniklerin hedefleri gerçekleştirebilecek nitelikte olmadığı ve önerilen etkinliklerin öğrencilere resim ve grafik baskı tekniklerine ilgi duymalarını sağlamayacağı konusunda hem fikir oldukları bulunmuştur.

ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen bulgulara göre ilköğretim ikinci kademe resim-iş dersi ve baskı teknikleri ünitesine ilişkin öğretim programlarına aşağıdaki öneriler getirilebilir.

- Resim-iş programında gereksiz davranışların sayısı fazladır. Davranışların hedefleri kapsayacak şekilde belirlenmediği öğretmen görüşü ile ortadadır. Bunlar göz önüne alınarak davranış sayısı hedefleri kapsayacak şekilde tekrar gözden geçirilebilir.
- Bilişsel ve duyuşsal alana yönelik hedefler açık değil. Programdaki hedeflerin uzmanlar tarafından tekrar gözden geçirilerek duyuşsal alana yönelik hedeflerin programa konması gerekir.
- Programlar baştan sonra tekrar uzmanlar tarafından gözden geçirilerek öğrencilerin ilgisini çekebilecek nitelikte düzenlenmelidir.
- Resim-iş programının içeriği öğrencilerin yaratıcılık ve bağımsız düşünmelerine yardımcı olacak şekilde daha ayrıntılı olarak düzenlenmelidir.
- Programda verilen örnek ders işlenişi, öğretmenlere yol gösterecek şekilde uzmanlar tarafından hazırlanmalıdır.
- Öğrencilerin resim-iş dersi ve baskı teknikleri ünitelerini sevmeleri ve malzemeleri getirmeleri için resim-iş dersini sevdirecek baskı teknikleri ile ilgili etkinlikler ayrıntılı ve açık bir şekilde uzmanlar tarafından hazırlanmalıdır.

- Programda verilen sınav durumlarının öğrencileri gerçek anlamda değerlendirmedeği öğretmen görüşlerinin ortalamasından anlaşılmaktadır. Toplumsal hayattaki sürekli gelişme ve değişimler bireylerin mantıklı, doğru ve hızlı düşüncelerini gerektirmektedir. Programda, değerlendirmeye biraz daha ağırlık verilerek gerekirse öğretmenlerin bu konuda bir hizmet içi eğitim seminerinden geçmeleri sağlanmalıdır.
- Programda verilen değerlendirme soruları yeteri kadar artırılarak, öğretmenlerin hizmetine sunulmalıdır.
- Resim-iş programı oluşturulurken uygulama yapan öğretmenlerden yeteri kadar görüş alınmadığı için teorik ve uygulama arasında uyumsuzluk ortaya çıkmaktadır. Sadece resim-iş programı için değil, tüm eğitim programları için birebir uygulama yapan öğretmenlerden görüş alınarak programlar hazırlanabilir.
- Ders saati baskı teknikleri uygulama konularını yaptırmak için yetersiz olduğundan ilköğretim ikinci kademedeki resim-iş dersi saatinin en az 2 ders saati olacak şekilde artırılmalıdır.

KAYNAKÇA

- ARSEVEN, Ali. (1994). **Alan Araştırma Yöntemi**. Tekişik Basımevi, Ankara.
- AYDIN, Mustafa. (1986). **Çağdaş Eğitim Denetimi**, İLK-SAN Matbaası, Ankara.
- BARDAK, Mustafa. (1999). K.K.T.C.'de İlköğretim Dördüncü ve Beşinci Sınıflarının Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı İçeriğinin Belirlenmesi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ABD (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara.
- BAŞARAN, İ. Ethem (1994). **Eğitime Giriş**. Kadioğlu Matbaası, Ankara.
- BEKTAŞ, Dilek. (1992). **Çağdaş Grafik Tasarımın Gelişimi**. Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- BİLEN, Mürüvvet (1999). **Plandan Uygulamaya Öğretim**. Anı Yayıncılık, Ankara.
- BİNBAŞIOĞLU, Cavit. (1998). **Öğretim Bilgisi ve Alanı. Genel Öğretim Bilgisi**. Binbaşioğlu Yayınevi, Ankara.
- BRANDON, D.P., R.M. CANONE, S. R. REDİCK. (1996). Family and Consumer Sciences Relevance to Bastwano's Development with Implications for Global Family and Consumer Sciences Programs. *Journal of Family and Consumer Sciences*, 88(1), 21-25.
- BÜYÜKKARAGÖZ, Savaş., ÇİVİ, Cuma. (1996). **Genel Öğretim Metodları**. Öz Eğitim Basım Yayın Dağıtım Ltd.Şti., İstanbul.
- CANER, Ayşe. (1986). "Anadolu Lisesi Eğitim Programının Değerlendirilmesi". Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara.
- ÇİÇEK, Şeref. (1998). ODTÜ Beden Eğitimi Öğretmenliği Programının Değerlendirilmesi Orta Doğu Teknik Üniversitesi (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara
- ÇİLENTİ, Kamuran. (1992). **Eğitim Teknolojisi ve Öğretim**. Kadioğlu Matbaası, Ankara.

- DEMİREL, Özcan (1999). **Plandan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı**, Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- DOĞAN, Hıfzı. (1997). **Eğitimde Program ve Öğretim Tasarımı**. Önder Matbaacılık, Ankara.
- DURAN, Osman. (1991). **Basım Tekniği ve İşletmeciliği**. Cem Ofset Yayınları, Ankara.
- EARGED, (2000). **Müfredat Labratuvar Okulları Uygulama Kılavuzu**. Milli Eğitim Bakanlığı, Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı, Ankara.
- ERDEN, Munire. (1999). **Eğitim Bilimine Giriş**. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul.
- ERTÜRK, Selahattin. (1972). **Eğitimde Program Geliştirme**. Yelkentepe Yayınları, Ankara.
- ERTÜRK, Selahattin. (1998). **Eğitimde Program Geliştirme**. Meteksan A.Ş., Ankara.
- EVLİYAGİL, Şevket. (1985). **Basım Sanayiinin Temel Kavramları**. Ajanstürk Yayınları, Ankara.
- FİDAN, Nurettin (1996). **Okulda Öğrenme ve Öğretme**, Alkım Yayınevi, Ankara.
- HELLER, Jules. (1972). **Printmaking Today**, Holt Rinehart and Winston Co. USA.
- KALSEN, Cemal. (2000). **İlköğretim Sınıflarında Okutulan Ünite Dergileri İle İlgili Öğretmen, Yönetici ve Veli Görüşleri (Ankara İli Örneği)** Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara
- KEMERTAŞ, İsmet. (1999). **Uygulamalı Öğretim Yöntemleri, Öğretimde Planlama ve Değerlendirme**. Üçüncü Baskı, Birsan Yayınevi, İstanbul.
- KÜÇÜKAHMET, Leyla. (1998). **Öğretim İlke ve Yöntemleri**. Genişletilmiş 9. Baskı, Alkım Yayınları, İstanbul.
- MACKAY, Margaret. (1991). **Scottish Artist Prints, Sergi Kataloğu**. Türk-İngiliz Kültür Derneği, Ankara.

- MAHLOW, Dietrich. (1981). **Federal Almanya Cumhuriyetinde Çağdaş Sanat Sergi Kataloğu**. İstanbul.
- MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI. (1994). **Okul Öncesi Eğitim Programı**. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI. (2000). **İlköğretim Okulu Ders Programları**. Resim-İş Programı 6, 7, 8.Sınıf Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- OTED EĞİTİM KOMİTESİ. (1999). **Otel Temizlik Eğitimi ve Dekorasyonu Derneği**. Ufuk Matbaacılık Ltd. Şti., İstanbul.
- ÖZGİRGİN, Meliha. ÖZGİRGİN, Ferit. (1987). **Boyama ve Baskı Teknolojisi**. MEB Basımevi, İstanbul.
- ÖZSEZGİN, Kaya, ASLIER, Mustafa (1989). **Çağdaş Türk Resim Sanatı Tarihi**, İstanbul.
- PEKMEZCİ, Hasan. (1992). **Tüm Yönleri ile Serigrafi İpek Baskı**. İlke Yayınları, Ankara.
- PEKMEZCİ, Hasan. (2001). **Serigrafi**. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. Ders Kitapları Dizisi (753) Sosyal Hizmet Çocuk Esirgeme Kurumu Basımevi, Ankara.
- SEZER, Nilüfer. (1989). "Bilgisayarlı Öğretimin İlkokul 5.Sınıf Öğrencilerin Matematik Erişimine Etkisi" Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara.
- SÖNMEZ, Veysel (1999). **Program Geliştirme Öğretmen El Kitabı**. Anı Yayıncılık, Ankara.
- ŞİMŞEK, Ali. (2000). **Eğitim İletişimi**. T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1251, Eskişehir.
- TAYMAZ, Haydar (1982). **Teftiş**. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Yayın No: 113, Ankara.
- TAYMAZ, Haytar. (1989). **Uygulamalı Okul Yönetimi**. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayın No: 166, Ankara.

TEPECİK, Adnan (1999). **Baskı Teknikleri**. Ostim Çıraklık Eğitimi Merkezi Matbaası, Ankara.

TEPECİK, Adnan (2002). **Grafik Sanatlar Detay**. Sistem Ofset Yayıncılık, Ankara.

TURGUT, M.Fuat. (1990). **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metodları**. Saydam Matbaacılık, Ankara.

TÜRKER, Kemal. (1997). **Ağaç Baskı Kalıpcılık**. Türkiye-İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

ÜLGEN, Gülten. (2001). **Kavram Geliştirme**. Üçüncü Baskı, Pegem A Yayıncılık, Ankara.

VARIŞ, Fatma. (1994). **Eğitim Bilimine Giriş**. Atlas Kitabevi, Ankara.

VARIŞ, Fatma. (1997). **Eğitimde Program Geliştirme**. Alkım Yayınevi, Ankara.

www.art.euro.org/ 17.03.2003-07-15 12:15

www.boglewood.com/cornaral.htm 21.02.2003. 17:35

www.diagnopsy.com/louvre/pages 07.04.2003. 16:33

www.ibibior.org.wm/paint/quth. 08.04.2003. 17:03

www.porso.wanudoo.fr/art.deco.france/dareroj.htm. 21.02.2003. 21:32

EKLER

EK-1

Değerli meslektaşım,

Bu anket ilköğretim ikinci kademe resim dersi programı içinde yer alan grafik eğitiminde kullanılan baskı tekniklerinin süre, içerik vb. gibi yeterliğinin değerlendirilmesi için yapılacaktır.

Lütfen sorulara içtenlikle cevap veriniz. Verdiğiniz cevaplar çalışmanın amacına ulaşabilmesi için çok önemlidir ve kesinlikle gizli tutulacak ve araştırmadan başka yerde kullanılmayacaktır.

Anketi doldururken aşağıda belirtilen özelliklere uygun olarak işaretleyiniz.

- Kesinlikle katılmıyorum** : Görüşe kesinlikle katılmadığınızı belirtir.
- Katılmıyorum** : Görüşe katılmamakla birlikte birkaç olumlu yönü olduğunu düşündüğünüzü belirtir.
- Kararsızım** : Görüşe katılıp katılmadığınız konusunda kararsız olduğunuzu belirtir.
- Katılıyorum** : Görüşe katılmakla birlikte birkaç olumsuz yanı olduğunu düşündüğünüzü belirtir.
- Tamamen katılıyorum** : Görüşe kesinlikle katıldığınızı belirtir.

Banu BULDUK AKGÜN
Gazi Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi

I. BÖLÜM
KİŞİSEL BİLGİLER

1. Yaşınız:
2. Mezun olduğunuz okuldaki branşınız?
 - a) Resim
 - b) Grafik
 - c) Seramik
 - d) Diğer (varsa lütfen belirtiniz)
3. Mesleki kıdeminiz nedir?
 - a) 1-5 yıl
 - b) 6-10 yıl
 - c) 11-15 yıl
 - d) 16-20 yıl
 - e) 21 ve üzeri
4. Öğrenim durumunuz nedir?
 - a) Öğretmen okulu
 - b) Üç yıllık yüksekokul
 - c) Dört yıllık fakülte
 - d) Dört yıllık Eğitim Fakültesi
5. Kaç yıldır resim öğretmenisiniz?
 - a) 1-3 yıl
 - b) 4-6 yıl
 - c) 7-10 yıl
 - d) 10 ve üzeri
6. Resim öğretmeni değilseniz aşağıdaki hangi alanda öğretmensiniz?
 - a) Sınıf öğretmeni
 - b) Fen Bilgisi
 - c) Sosyal Bilgiler
 - d) Türkçe
 - e) Matematik
 - f) Diğer (varsa lütfen belirtiniz)
7. Sizce programlarda yer alan resim dersi saati yeterli midir?
 - a) Yeterli
 - b) Yetersiz
 - c) Diğer (varsa lütfen belirtiniz)

8. Resim dersi içinde grafik alanına ilişkin ayrılan konular yeterli midir?
- a) Yeterli
b) Yetersiz
c) Diğer (varsa lütfen belirtiniz)
9. İlköğretim ikinci kademedeki resim dersi içerisinde yer alan grafik baskı teknikleri ile ilgili sınıfta uygulama yaptırabiliyor musunuz?
- a) Evet
b) Hayır
c) Bazen
10. Dokuzuncu soruya cevabınız “hayır” ise uygulama yaptırmamanızın nedenleri nedir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz önem sırasına göre 1, 2, 3 olarak numaralandırınız en önemli nedene 1 veriniz)
- a) Dersin süresi yetersiz
b) Malzeme temin etmek zor
c) Sınıflar çok kalabalık
d) Uygulama yapacak atölye yok
e) Diğer (varsa lütfen belirtiniz)

II. BÖLÜM

A. Hedef ve Davranış Boyutuna İlişkin Görüşler

	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1. Altıncı sınıf resim dersinde yer alan grafik baskı tekniği konusu ile ilgili hedef sayısı yeterlidir.					
2. Yedinci sınıf resim dersinde grafik baskı tekniği ile ilgili hedef sayısı yeterlidir.					
3. Sekizinci sınıf resim dersinde grafik baskı tekniği ile ilgili hedef sayısı yeterlidir.					
4. Hedefler sınıf düzeyine uygundur.					
5. Hedeflerin ifadesi açık ve kolay anlaşılabilir özelliktedir.					
6. Davranışlar hedefleri kapsayacak şekilde belirlenmiştir.					
7. Hedefler birbirini destekleyecek niteliktedir.					
8. Bilişsel alana yönelik hedefler yeterli düzeydedir.					
9. Duyuşsal alana yönelik hedefler yeterlidir.					

10. Eklenmesini ve çıkarılmasını istediğiniz hedef var mı?

.....

.....

.....

B. İçerik Boyutuna İlişkin Görüşler

	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1. Baskı teknikleri ile ilgili içerik 6. sınıf düzeyine uygun mudur?					
Baskı teknikleri ile ilgili içerik 7. sınıf düzeyine uygun mudur?					
Baskı teknikleri ile ilgili içerik 8. sınıf düzeyine uygun mudur?					
2. Baskı Teknikleri ile ilgili içerikte gereksiz bilgi, ayrıntı ve tekrar yoktur.					
a. 6. sınıf					
b. 7. sınıf					
c. 8. sınıf					
3. Konular aşamalı bir dizi halinde sıralanmıştır.					
a. 6. sınıf					
b. 7. sınıf					
c. 8. sınıf					
4. İçerik öğrencilerin ilgisini çekebilecek niteliktedir.					
a. 6. sınıf					
b. 7. sınıf					
c. 8. sınıf					

5. 6, 7, 8.sınıf resim-iş dersi baskı teknikleri konusu ile ilgili eklenmesini veya çıkarılmasını istediğiniz konular var mı?

6. sınıf:

7. sınıf:

8. sınıf:

C. Eğitim Durumları Boyutuna İlişkin Görüşler

	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1. Programda hedef ve içeriğe uygundur.					
a. 6. sınıf					
b. 7. sınıf					
c. 8. sınıf					
2. Hedef, içerik ve eğitim durumları birbiriyle tutarlıdır.					
a. 6. sınıf					
b. 7. sınıf					
c. 8. sınıf					
3. Programda önerilen hedef ve teknikler öğrencilerin düzeyine uygundur.					
a. 6. sınıf					
b. 7. sınıf					
c. 8. sınıf					
4. Programda önerilen yöntem ve teknikler hedefleri gerçekleştirebilecek niteliktedir.					
a. 6. sınıf					
b. 7. sınıf					
c. 8. sınıf					
5. Önerilen araç-gereçler hedef ve içeriğe uygundur.					
a. 6. sınıf					
b. 7. sınıf					
c. 8. sınıf					
6. Önerilen etkinlikler öğrencilere (resim) grafik baskı tekniklerine ilgi duymalarını sağlayacak niteliktedir.					
a. 6. sınıf					
b. 7. sınıf					
c. 8. sınıf					

7. Eğitim durumları ile ilgili düşüncelerinizi belirtir misiniz?

.....

.....

.....

D. Değerlendirme (Sınama) Boyutuna İlişkin Görüşler

	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1. Programda önerilen sınama durumları öğrencileri gerçek anlamda değerlendirebilecek niteliktedir.					
a. 6. sınıf					
b. 7. sınıf					
c. 8. sınıf					
2. Tüm resim dersi programında değerlendirmeye yeterince önem verilmiştir.					
a. 6. sınıf					
b. 7. sınıf					
c. 8. sınıf					
3. Programda verilen sınama durumları sadece bilgi (ezber) düzeyindedir.					
a. 6. sınıf					
b. 7. sınıf					
c. 8. sınıf					

4. Öğrencileri değerlendirirken neler yapılabilir, nasıl değerlendirilir? Bu konuya ilişkin önerileriniz varsa, lütfen belirtiniz.

6. sınıf:

7. sınıf:

8. sınıf:

**İLKÖĞRETİM OKULU
RESİM-İŞ DERS PROGRAMI 6-7-8**

T.C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
İlköğretim Genel Müdürlüğü

**İLKÖĞRETİM OKULU
RESİM-İŞ PROGRAMI
6-7-8. SINIF**

Millî Eğitim Basımevi — İstanbul 2000

İÇİNDEKİLER

1. GENEL AMAÇLAR
2. GENEL AÇIKLAMALAR
3. 6. SINIF
4. 7. SINIF
5. 8. SINIF

GENEL AMAÇLAR

1. Türk Millî Eğitiminin amaçları doğrultusunda güzel sanatlarla ilgili bilgileri kazan-
dırabilme.
2. Sanatı görsel bir iletişim formu olarak kullanmada ve değerlendirmede güven ve
yeterlilik kazanmaları için öğrencilerin görsel okur-yazarlığını sağlayabilme.
3. Sanatsal yaratıcılığı geliştirebilme.
4. Her alanda kullanılabilecek yaratıcı davranışlar geliştirebilme.
5. Düşünceleri gerçekleştirebilmek ve sanat eserlerini üretebilmek amacıyla birey-
sel anlayış ve teknik yeteneklerini geliştirebilme.
6. Estetik duyguların geliştirilmesi yoluyla, sanat ve tasarımla ilgili olarak bilinçli es-
tetik hükümler vermelerini sağlayabilme.
7. Özgün düşünme, üretme ve deneme kapasitelerini geliştirebilme.
8. Düzensizliklerden rahatsız olmasını ve çevresini güzelleştirmesini sağlayacak
estetik kişilik kazandırabilme.
9. Sanat yoluyla ifade imkânı vererek ruh sağlığına yardımcı olabilme.
10. Öğrencilerin kendilerini ispatlamalarına ve kendilerini bulmalarına imkân tanıya-
bilme.
11. Öğrencilerin hayatları boyunca sanat yapan üreticiler veya sanatı bilinçli izleyen
tüeticiler olarak içinde yaşadıkları kültüre katkılarını sağlayabilme.
12. Bireysel veya grup çalışmalarında sorumluluk ve iş birliği, dayanışma anlayışını;
birbirleri arasında sevgi, saygı ve yardımlaşma gibi duyu ve davranışları geliştirebilme.
13. Sanatın özgünlük olduğunu ve hayata olan katkısını kavrayabilme.
14. Sanatsal yaratma hazzını duymasını ve sanatçıyı takdir etmesini sağlayabilme.
15. Biçimsel anlatımla ilgili teknik bilgi ve beceriler kazandırabilme.
16. Tasarıma yönelik hayal gücünü geliştirebilme.
17. Tarihî ören yerlerini, anıtları, müzeleri, sanat galerilerini, atölyelerini ve tasarım
tüyolarını tanıyarak, kültür ve tabiat varlıklarına sahip çıkabilme.

GENEL AÇIKLAMALAR

1. RESİM-İŞ EĞİTİMİNİN GEREKLİLİĞİ

İnsanın yaratıcı güçlerinin ortaya çıkarılması ve estetik eğitiminin uygulama alanlarından biri de Resim-İş dersidir.

Resim-İş eğitimi, genel eğitimin bütünü içerisinde düşünülmeyle beraber, kendine özgü eğitim yasaları ve yöntemleri olan bir alandır. Öğrenciler bu derste algılama, düşünme ve bedensel eylemlerinin de katıldığı süreç içerisinde kendilerini ifade ederler. Bu nedenle Resim-İş eğitimi sadece boş zamanların iyi değerlendirilmesi gibi süsleyici bir işlevi olan etkinlik değildir.

Gerçekleştirdiği endüstrileşme ile teknolojinin yarattığı yeni hayat biçiminin tutsağı olmak tehlikesi ile karşı karşıya olan çağımız insanı, gittikçe duyarlılığını yitirme endişesi içindedir. Bu nedenle çağımızı sadece araç-gereç dünyası olmaktan kurtarıp sanatla zenginleştirerek ve insanî bir niteliğe kavuşturmak bu eğitimin temel amacıdır.

Resim-İş dersleri sadece sanat eğitimi vermekle kalmaz, onların tüm gelişimlerine yardımcı olur. Sanat yoluyla insanlar kişisel bütünlüğe kavuşurlar ve dolayısıyla toplumsal bütünlük sağlanmış olur.

2. RESİM-İŞ EĞİTİMİNİN İLKELERİ

İlköğretimde uygulanacak Resim-İş eğitiminde belirlenen amaçlara ulaşılması için aşağıdaki ilkelerin göz önünde bulundurulması gerekir.

Bunlar:

- a. Her çocuğun yaratıcı olduğu unutulmamalıdır.
- b. Uygulamada bireysel farklılıklar göz önünde tutulmalıdır. Söz gelimi; çocukların gelişim basamakları açısından "İzlenimci, yapıcı ve karışık" olmak üzere üç değişik grupta olabileceklerine dikkat edilmelidir. İzlenimci gruplar, nesnelere bir bütün olarak renk ya da leke ilişkileri içinde algırlar. Örnek olarak; bir kuşu dış hatları ile çizgileri kesintiye uğratmaksızın çizerler. Yapıcı gruplar, nesnelere üç boyutlu hacimli olarak algırlar. Parçaları birbirine ekleyerek, bütünü oluşturmayı tercih ederler. Karışık gruplar ise izlenimci ve yapıcı grup özelliklerini taşırlar.
- c. Uygulamalar sırasında iki ve üç boyutlu çalışmalara yer verilmelidir. Grup özelliği gösteren bireylerden oluşan bir sınıfta iki ve üç boyutlu çalışmalar dengeli bir şekilde yaptırıldığında, öğrencilerin yatkınlıklarına göre imkân tanınmış olur. Ayrıca çocuğun yapısına uygun gereci ve alanı belirlemek için onların çeşitli gereçleri denemelerine fırsat verilir.
- d. Resim-İş dersi diğer derslerin sürekli uygulama alanı olarak düşünülmemelidir. Resim-İş dersi "Bir ifade dersidir." sözünden "Çocuğun kendini dışa vurması" anlamı çıkarılması gerekirken, bu genellikle, "Çocuğun başka derslerde öğrendiklerini Resim dersinde çizgi ve renkle ya da üç boyutlu biçimlerle anlatması" olarak değerlendirilmektedir. Bu yüzden Resim dersini diğer derslerle ilgili araç ve gereçlerin yapımı, onarımı gibi etkinlikler için ayrılmış zaman olarak düşünülmemelidir.

e. Dersler ilginç duruma getirilmelidir: Konuyu verirken "Şunu ya da bunu yapın." yerine, olayı ilginç bir dille anlatarak veya oyunlaştırarak öğrenciye yaşatmalı ve konuyla öğrenci arasındaki duygusal iletişim sağlanmalıdır.

Seçilen konular çocuğun yaşına, ilgisine, hayal gücüne, coşku dolu evrenine uygun olmalı, ayrıca çevresinde gelişen olayın güncelliğinden de yararlanılmalıdır. Gereçler konuya uydurularak seçilmelidir. Söz gelimi; bayram, panayır, eğlence, lunapark vb. konular renkli çalışmalara daha uygun olur.

f. Zararlı etkenlerden kaçınılmalıdır: Özellikle ergenlik çağına giren çocuklar için, sanat değeri olmayan ve özgün tasarım örneği niteliği taşımayan zevkten yoksun sinema afişleri, posterler, kartpostallar, reklâmlar, çirkin tabelâlar, niteliksiz kitaplar ve dergi resimleri, estetik eğitimi açısından son derece zararlı unsurlardır. Bu yüzden ilgiyi dağıtırlar. Önlem olarak sanat eserleri ve özgün tasarım örnekleri ile nitelikli röprodüksiyon (tıpkı basım)ların kullanılmasına ve çocukların zararlı etkenlerden korunmasına dikkat edilir.

g. Resim-İş eğitimi çocuğa göre olmalıdır: Kendini evrenin merkezi olarak gören çocuk, bütün olayları kendi şiir dolu evreninde yaşayarak duyar, biçimlendirerek dile getirir. Çocuk yetişkin insanın küçültülmüş örneği olarak görülmemelidir. Çocuğun yaptıklarını, görülen ya da yaşanan gerçeklerle karşılaştırmaktan özellikle kaçınılmalıdır. İyi niyetli ve bu alanda bilgisi yeterli olmayan yetişkinler, çocukları kendi anlayışları doğrultusunda çizmeye yönelterek zararlı olmaktadır. Söz gelimi, çocuklar neshelerin görünen doğal renklerini değil; kendine göre güzel ve ilginç bulduğu renkleri kullanırlar. Ağacı ya da gökyüzünü kırmızıya boyayan çocuğa "Ağaç kırmızı olur mu?" diyerek eleştirmek, onun şiirsel evrenini yitirerek kendi evrenimize çekmeye zorlamak doğru değildir. Bu durumda kendi evreni ile yetişkinlerin evreni arasında bocalayan çocuk öz güvenini yitirerek ya "Yapamıyorum, sen yapar mısın?" diye tutturacak ya da Resim dersinden soğuyacaktır. Tüm bu zararlı etkenlere karşı alınacak en önemli önlem, çocukların kendilerine güvenmelerini sağlamaktır.

h. Teorik bilgiler çalışmalar sırasında verilmelidir: Derslerde, kuru bilgiler vermekten kaçınılmalı, dersler sıkıcı olmaktan kurtarılmalıdır. Gerekli teorik bilgiler tanımlamalar biçiminde değil, yeri geldikçe uygulamalar sırasında sezdirilmelidir. Söz gelimi; renklerin anlatım imkânları ile renk uyumuna ilişkin bilgiler konu ve öykü içerisinde sezdirilebilir. Köy manzarası konusu ile beyazın, deniz konusuyla mavinin, sis ve yağmur konusuyla grinin, çeşitlemeleri sezdirerek renk uyumu kavratılabilir.

Değerlendirmede, gelişme süreci göz önünde tutulmalı, çalışmaların sergilenmesine önem verilmelidir. Her çocuk yaptığı çalışmayı sergilenmiş görmekten haz duyar. Sanat eğitiminde değerlendirme, çocuğun çalışmalarını tek tek değil, gelişme süreci de göz önüne alınarak yapılmalıdır.

3. ÇOCUK RESİMLERİNDE GELİŞİM BASAMAKLARI

Amaca uygun bir Resim-İş eğitimi programını uygulayabilmek için çocuğun gelişim süreçlerini bilmek gerekir. Her sağlıklı çocuk aynı gelişim basamaklarından geçer ama değişik gelişim hızı gösterebilir. Çocukta başlıca resim gelişim basamakları şunlardır:

- Karalama basamağı,
- Akılcı gerçekçilik basamağı,
- Görsel gerçekçilik basamağı,

a. Karalama basamağı: 1,5-2 yaşlarındaki hareket ihtiyaçlarından kaynaklanan amaçsız karalamalar, çocuğun "dillenme" dönemine rastlar. Çocuğun yapı ve çizgi ile ilgili deneyim kazanması parmak kaslarının gelişmesi, zihni ve algısal olgunlaşmasını tamamlayabilmesi bakımından önem taşır. 3,5-4 yaşlarına kadar süren bu dönemde, yetişkinlerin gerekli anlayışı göstererek çocuğa yeterli çalışma ortamı hazırlamalarının sayısız yararları vardır. Çünkü çocuk, karalama basamağının sonlarına doğru, çevresindeki nesnelere yapı özelliklerini keşfederek tanımaya ve çizgiyle anlatıma dökmeye çalışır. Yani nesnenin ve rengiyle olan ilişkilerinin temellerini atar.

b. Akılcı gerçekçilik basamağı: 4-11 yaşları arasındaki çocuk, yetişkinleri şaşırtaan yüreklilik ve inançla resim yapar. Anlatımcıdır; gördüklerini değil bildiklerini yapar. Söz gelimi; resmini dışardan bakarak çizdiği evin, içerisinde ne varsa röntgen filmi gibi yansıtır. Bu durum, onun içerdeki nesnelere görünmeyeceğini bilmediğinden ya da dikkatsizliğinden değil, her şeyi bildiğini kanıtlama dürtüsünden kaynaklanır. Bu dönemde çocuk resimlerinde "taban çizgisi", "düzleme", "serpme", "tamamlama" özellikleri dikkati çeker.

Çocuğun sözlü anlatım gelişimi ile sıkı sıkıya ilişkisi olan bu evrede kendini dışa vurabilmesi yönünden, biçimsel anlatımın önemli bir yeri vardır. Çocuk sözlü anlatım yeterliliğini biçimsel anlatımla tamamlamaya çalışır.

c. Görsel gerçekçilik basamağı: Çocuk, resimlerini parça oluşturmak yerine bir bütün olarak plânlar. Önceki evrelerde biçimleri kâğıdın yüzeyine yan yana, bitişik düzende sıralarken, bu evrede önden arkaya bir perspektif içerisinde yerleştirme düşüncesine sahip olur.

Görsel gerçekçilik basamağında, çocuk resimlerindeki saf yürek özelliklerini yerini, yetişkinlere özgü gözleme dayanan ölçütler almaya başlar. Çocuk yaptıklarını doğadakiyle karşılaştırır. Benzemediğini görünce umutsuzluğa düşebilir. Bu umutsuzluk ya da güvensizlik doğayı gerçekçi olarak yansıtamamaktan kaynaklanır.

Sanata ilgi, sanat eserlerine hayranlıkla başlar. Bu dönemde, sanatın bir doğa ürünü değil, insan düşüncesinin ve duyarlılığın ürünü olduğu, içtenliğin gerçekten daha önce geldiğinin ön bilinci verilmeye çalışılmalıdır. Bu da sanat eserlerini ve sanatçıları tanımlama gerçeğiyle gerçekleşebilir.

11 yaşında başlayan ve ergenlik öncesi dönem olarak niteliğimiz bu çağda çocuk ruhsal bunalıma düşerek yaratıcı etkinliklerden soğuyabilir. Bu dönemde çocuğu içinde bulunduğu bunalımdan kurtarmak ve yaratıcı çalışmalara yönlendirmek için önlemler almak gerekir. İsteksiz görünen bu dönem çocuğunun çalışmalarını eleştirmekten çok yüreklen-dirici tutum içine girmek, otoriter davranmamak gerekir.

Karşı cinse ilgisi ve arkadaşlık bağlarının arttığı bu dönemde grup çalışmalarına yer verilmesi gerekir.

Bu dönemde, imgeleme dayalı konular, yumuşak taş, alçı, kil, kum vb. artık gereçlerle heykel çalışmaları ve mekanik araç-gereç gibi etkinlikler oluşturabilir.

İlköğretim döneminde çocuklar renk konusunda özgür bırakılmalı, güdümlenmeden kaçınılmalıdır. Canlı renklere ilgi duyan çocukların coşku dolu renk dünyaları bilimsel anlamdaki "armoni" bilgileriyle doldurulmalı; çocuklar yetişkinlerin kopyası olmaya zorlanmamalıdır.

Özenli, bilgili ve deneyimli bir öğretmen için çocuk resimleri, onların duyguları ve aile yaşamlarına ilişkin sorunları konusunda ipuçları verir.

4. RESİM-İŞ EĞİTİMİNDE EĞİTİM DURUMLARI

Resim-İş kavramı, iki ve üç boyutlu çalışmalarını içeren bir kavramdır. İki boyutlu çalışmalar; resimle ilgili çalışmalar, üç boyutlu çalışmalar da: heykel, kabartma, tasarım çalışmalarını anlatır. Resim-İş'deki iş, üç boyutlu çalışmalarını yansıtır. Bu kavramın İş Eğitimi ve İş Eğitimindeki iş kavramı ile anlam olarak ilişkisi yoktur.

Sanat eğitimcilerine göre, yaratıcılığa dayanmayan, hiçbir çalışma Resim-İş eğitimiyle aynı anlamı taşıyan sanat eğitimi etkinliği sayılmaz.

Söz gelimi, çocuğun hazır bir modeli aynı biçimde yeniden yapması yaratıcılık değildir.

Resim-İş eğitiminin kapsamı

Resim-İş eğitimine temel oluşturan başlıca alanları şöyle belirtebiliriz:

- A. İki boyutlu çalışmalar (Çizgisel ve Renkli).
- B. Üç boyutlu çalışmalar (Modelâj, Heykel, Tasarım).
- C. Eser incelemeleri.

A. İki boyutlu çalışmalar

a. Çizgisel çalışmalar: Çocuğun yaşına, çevre imkânlarına ve gelişim düzeyine göre her sınıfta yer verilmelidir. Bu çalışmalar için yumuşak kurşun kalemler, grafik çubuklar, kalem, müz, mum ve pastel kalemler, renkli tebeşirler, kazıma uçları vb. gereçler kullanılabilir.

Ayrıca baskı tekniklerinden de yararlanarak çizgisel çalışmalar yaptırılabilir.

Ancak çizgisel çalışmaların ağırlığını baskı teknikleri değil, çizmeye dayanan teknikler oluşturmalıdır.

b. Renkli çalışmalar: Gerek ruhsal evrenin, dışa vurulması ve yaratıcılığın ortaya çıkması, gerekse derslerde çeşitliliğin sağlanması ve çocuğun ilgisini canlı tutması için, renkli çalışmalar dersin vazgeçilmez etkinliklerini oluşturur.

B. Üç boyutlu çalışmalar

Çocuk nesnelere, tanıdığı oranda onlara üç boyut içerisinde algılar.

a. Modelâj ve heykel çalışmaları: Yoğrulabilen kil, plâstilin, tuz seramiği, kâğıt hamuru gibi gereçlerle yapılır.

b. Tasarım çalışmaları: Tasarım çalışmaları deyince, çocukların seviyelerine göre, park, bahçe, anıt, çevre düzenlemesi anlamındaki tasarımlardan oyuncak tasarımına kadar, çocukların yaratıcı güçlerini ortaya dökebilecekleri her türlü işe yarayan özgün etkinliklerle gelmelidir.

C. Eser incelemeleri

İlköğretim döneminde, öğrencilerin ilgisine, seviyesine ve çevre imkânlarına göre: sergilerden, sergilerden ve öteki sanat etkinliklerinden yararlanabilmesi sağlanmalı. En azından her sınıfta yerli ve yabancı, önemli birkaç sanatçının çocuklarca ilginç bulunabilecek birer eseri tanıtılmalıdır. Bu konuda kitaplardan, röprodüksiyonlardan (tıpkı basım) tablolarından, kartpostallardan, afişlerden, film ve video bantlarından yararlanılabilir.

NOT: Bu tür kaynaklar, illerde bulunan Eğitim Araçları Merkezlerinden sağlanabilir.

İlköğretim okullarında uygulanabilecek eğitim durumları, çocukların gelişim süreçleri paralelinde sınıf seviyesine göre olmalıdır. Birinci, ikinci ve üçüncü sınıflarda genellikle çocuğun yakın çevresiyle ilgili somut olaylara ve nesnelere, çocuksu düşünce öğelerinin de karşılaştırıldığı konulara yer verilmesi uygun olur. Söz gelimi; okul, aile, ev ve hayvanların hayatıyla (masallardan, fabl) ilgili durumları, eğlenceleri, bayramları, masalları ve oyunları çocuğun düşsel evrenine uygun öğelerle zenginleştirerek çocuklara ilginç gelecek konular şeklinde verilebilir. Örnek olarak okulumuz, evimiz, ailemiz, evimizdeki hayvanlar, mevsimler, çevremiz, bayramlar ve eğlenceler, uçurtmalar, öyküler, masallar, bilim ve teknik evreni, robotlar, uzay araçları, kazalar, savaş, barış, açlık vb. konular.

Çocukların duygularının nefret ve aşırı sevgi arasında gidip geldiği bu dönemde iyilik ve kötülük kavramlarını içeren konulara yer verilebilir. Ancak konular erdemliliğin egemenliği ile sonuçlanan öyküler biçimde düzenlenmelidir. İlköğretim okullarından 4. ve 5. sınıflarındaki öğrencilerde realist bir anlayışın geliştiği görülür. Özellikle nesnelere kendi renkleri ile görüp boyamaya başlamışlardır. Görsellik tutkusunu sürdürürken, bir yandan da öğrendikleri bilgileri çalışmalarına aktarırlar. Gördüğü nesnelere doğrudan doğruya saptama amacı ile zaman zaman "Acaba yanlış mı yaparım?" korkusu ve çekingenliği sezilir. Bu nedenle doğrudan doğruya, doğaya bakarak ya da canlı modelden, ölü doğadan, çalışma yaptırılmamalıdır. Soyut biçimlere dayanan üç boyutlu çalışmalar ve tasarım çalışmaları yaratıcılığı yönlendirmek açısından önemlidir. Konular çocuk bahçeleri, parklar, konutlar, toplu konutlar, sosyal tesislerle ilgili tasarımlar grup çalışması olarak ele alınabilir. İnsan ve hayvanların belirgin özelliklerine yönelik heykel çalışmaları vb. gibi.

Yaşadığımız çevreden örnekler: yarışmalar, istasyon, otogar, liman, taşıt araçları, lunapark, çocuk bahçeleri, pazarda alış-veriş.

Tabiatla hayat: kardan adam, kış oyunları ve sporları, tarlada hayat, yaz tatili yaşantıları; denizde, yaylada, ormanda, kampta, gezi anıları vb.

Bayram ve şenlikler: tebrik kartları, masklar, kuklalar, sahne düzeni ve dekorlar. Atatürk köşesi için Ata'nın hayatı ile ilgili resimler, kabartmalar vb.

Uzak çevre ve geçmişle ilgili konular: başka ülkelerdeki ve geçmişteki insanların yaşamları, efsaneler, serüven gezileri, tarihsel yapıtlar ve anıtlarla ilgili öyküler.

Bilim ve teknik evreni: çağımızın ilginç olayları, uzay yolculukları ve yaşantıları, uzay araçları, modern yaşamın gerektirdiği taşıt ve kullanım araçları, çağın insanının ihtiyaçlarına uygun kentler, parklar, oyun alanları gibi.

Sanatçıları tanıma: 6., 7. ve 8. sınıfları kapsayan gerçekçi anlatım basamağı olarak nitelenen bu yaşlarda çocuklar tüm nesnelere ayrıntıları ile görmeye çalışırlar. Bu nedenle resimlerinde ayrıntıları gösterme, çabaları sezilir. Resim konularında kız, erkek gibi cinsiyet farklılıkları dikkati çeker. Özgür olma duygularını kişiliklerini bulma yolunda yeni heveslerle yaratıcılıklarını dolaylı biçimde ve olumlu ölçüde yansıtır. Konular bu özelliklere uygun olarak seçilmelidir. Bu çağda öğrenciler bazen çocuk gibi bazen de yetişkin gibi hareket ettiklerinden, çalışmalarında belli ve değişmez bir karakter ve nitelik beklenmemelidir. Bu konuda sert eleştiriler ve zorlamalar, kendisine ve çalışmasına olan güvenini kaybetmesine sebep olabilir. Bu dönemde öğrencilere, anlayabilecekleri seviyedeki röprodüksiyonlardan (tıpkı basım) bol bol örnekler göstererek, karşılıklı konuşmalarla bunların incelenmesine zaman ayrılmalıdır. Sanat eserlerindeki bütünlü-

ğün nasıl elde edilmiş olduğu anlatılıp gösterilmelidir. Çocuklara gösterilecek röprodüksiyonları bir sıra içinde, bazılarına öncelik vererek göstermek gerekir. Burada ölçüt, kolay anlaşılıp yorumlanabilecekten başlanarak zor anlaşılır özellikte olanlara doğru sıralanabilir.

5. ÇALIŞMA ORTAMI

Çocuğun kendini rahat ve özgür hissedeceği bir çalışma ortamı bulması, yaratıcılık açısından önem taşır. Bunun için en uygun mekân içerisinde sıra yerine, masaların bulunduğu ayrıca araç-gereç dolapları ile kil sandıklarının yer aldığı, özenle düzenlenmiş, temiz ve bol ışıklı bir atölyedir.

Çalışmalarda artık gereçlerden etkili biçimde yararlanılır. Öğrenciler her tür gereçleri toplayıp, kullanabilirler. Örnek olarak, gazete, paket, şeker ve kese kâğıtları, mukavvalar vb. marangoz atölyelerindeki artıklar, yanık kibrit çöpleri, dal parçaları, çıtalar vb. Her türlü kutular. Doğal gereçler: çekirdekler, ağaç kabukları, kozalaklar, tavuk tüyleri, kemikler vb. Metaller: şişe kapakları, teller, tüpler vb. Plâstikler: temiz olmak koşuluyla her türlü plâstik gereçler.

6. SINIF İÇİNDE UYGULAMA İLKELERİ

Öğrencilerin mümkün olduğunca özgün ve bağımsız olarak çalışabilmesi sağlanmalıdır.

Düzeltilmeler çizerek gösterilmemeli, örnekten bakarak çizdirme yaptırılmamalıdır. Çünkü bunlar yaratıcılığı öldürür.

Öğrenci, kopya ve yapmacılıktan uzak, özgün çalışmalara her şeyden çok değer verildiğine inandırılmalıdır.

Öğrencinin çekingenlikten kurtarılmasına yardımcı olunmalıdır.

Çalışma sevincini kırıcı, görsel anlatım biçiminin katılaşmasına neden olacak kuru disiplinden sakınılmalıdır.

"Bir resim yapın." biçiminde konular verilmemelidir.

Eğitsel önlem ve yöntemlerde, seviyeyi zorlayıcı davranışlara yöneltmemelidir. Örnek olarak, çizgi dönemini aşmamış bir çocuğun, bacakları ya da kolları yüzey olarak çizilebilmesi için ona: "Bacak çizgi gibi olmaz, kalın olmalıdır." demek yerine, kalın fırça kullanırmak ya da kâğıt parçalarıyla ve şeritleriyle çalıştırmak daha iyi sonuçlar verir.

Araç-gereç kullanımında çeşitliliğe önem verilmelidir. Konular bir öykü anlayışı içerisinde belirgin ayırıcı özellikleri vurgulayarak verilmelidir. (Karlın bembeyaz örttüğü teyazelardan, kırmızı başlıklı, mavi ceketli, sarı çizmeli avcı, sine sine, her şeyden habersiz yınaşan uzun kulaklı tavşancıklara yaklaşıyordu...)

Ortaklaşa çalışmalarda çocuk, çalışacağı arkadaşını kendisi seçebilmelidir.

Tasarım çalışmalarının dışında cetvel ve pergel gibi araçların kullanılmasına izin verilmemelidir.

Küçük sınıflardaki öğrencilere büyük kâğıtlar ve gereçler verilerek rahat çalışmalar sağlanmalıdır. Örnek olarak, küçük kareli kâğıtlara halı-kilim motifleri, noktacıklardan oluşan yırtma-yapıştırma tekniğiyle yapılan çalışmaların yaratıcılıkla ve çocuk dünyası ile bağlantısı yoktur.

7. DERSİN İŞLENİŞİ

Derste yapılacak etkinliklerin ders plânı çerçevesinde yeterince ayrıntılı olarak belirli bir sıra içinde önceden belirlenmesi gerekir. Konuların işlenmesiyle ilgili olarak ders öncesinde, ders bitiminde yapılacak etkinlikler şöyle bir sıraya konulabilir:

1. Konu
2. Çalışma alanı
3. Amaç ve davranışlar
4. Araç ve gereçler
5. Ders öncesi hazırlıklar
6. Öğrenciyi hazırlama
7. Güdüleme
8. Çalışmanın yapılması
9. Çalışmanın bitirilmesi
10. Sınama durumu

8. DEĞERLENDİRME

Çocuk resimlerinin değerlendirilmesinde kırıcı, eleştirici ve otoriter tutumdan kaçınılmalıdır. Yapıcı ve sevecen yaklaşım esirgenmemelidir. Resimlerin gerçeğe uygunluğu aranmamalıdır. Çocuklar her zaman yaratıcılık ve estetik yönden aynı gelişimi göstermez. Resim-İş dersi bu yüzden öğrencilerle tek tek meşgul olmayı gerektirir.

Sergilenmeye önem verilmelidir. Her çocuk çalışmasını sergilenmiş görmekten gurur duyar. Özendiricilik açısından, başarısız öğrencilerin çalışmalarını bile sergilemek gerekir.

Çocukların yaratıcılık ve estetik yönden gelişimini sağlamak için çevresini düzene sokmak gerekir. Bunun için sınıf levhalarının asılışı, renkleri, okul duvarlarının boyası ve bahçe düzeni gibi çocuğun çevresinin örnek bir estetik hava içinde düzenlenmesine dikkat edilmelidir.

Değerlendirmede not asla baskı unsuru olarak kullanılmamalıdır. Çocuğun yaratıcılığına ket vuracak davranışlardan kaçınılmalıdır.

Değerlendirmede göz önünde bulunması gereken özellikler şunlar olmalı:

1. Yapılan çalışmanın özgünlüğü
2. Verileni alma, uygulama ve çözümlenme yetisi
3. Anlatım gücü
4. Zamanı, araç ve gereci kullanma yeterliliği
5. Çalışmalara karşı ilgisi, isteği ve yaptığı işe kendini verebilmesi
6. Düzenli çalışma yetisi
7. Genel gelişimi (çalışmalar arasında aşama yapıp yapmadığı)

8. Atatürk'ün kişisel özellikleri, çeşitli yönleri ve Atatürkçü düşüncede özellik taşıyan önemli yaklaşımlar, farklı sınıflarda yer vermekle birlikte; öğrencilerin yaş seviyelerine göre, amaçları gerçekleştirecek güncel konularla desteklenip zenginleştirilmeli. davranışlar güncel konularla bağlantı kurularak verilmelidir.

SINIF AMAÇLARI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

1. Bu programda genel amaçlara dayalı olarak Resim-İş dersinin sınıf amaçları tek tek ele almıştır. Bu amaçların ölçülebilir ve gözlenebilir hâle getirilebilmeleri için her amaç altına davranışlar konmuştur.

Sınıf amaçlarının tümü bir bütün olarak düşünülmüştür. Bu nedenle gerektiğinde sınıf amaçları arasında yer değişikliği yapılabilir.

Resim-İş dersinin özel amaçlarının; çevresinden, öğrenciye ilginç gelecek bir veya birden fazla konu ile zenginleştirilerek verilmesine özen gösterilecektir.

2. Amaçlardan ve davranışlardan sonra konu başlıkları; her işlenişin başında sıralanmıştır. Bu amaçlara göre konunun örnek işleniş verilmemiş, verilmeyen diğer amaçların işlenişleri ise öğretmenin yaratıcılığına bırakılmıştır. Okul ve çevre şartlarına uygun değişik işlenişle yapmaları bu dersin daha zevkli hâle gelmesine yardımcı olur.

3. Program içerisinde yer alan değerlendirmeler, verilen örnek işlenişlere göre seçilmiştir. Buna göre işleniş yapılmayan amaçlara uygun değerlendirmeler, öğretmen tarafından yapılacaktır.

4. Özellikle birinci, ikinci ve üçüncü sınıflarda bilgi basamağında verilen amaçlara ilişkin değişik teknik, araç ve gereçlerin kullanılması doğrudan öğretme yöntemi ile değil, uygulamalar sırasında sezdirilerek verilmelidir.

5. İlköğretim okulları birinci devrede saydam boya türü çalışmalarını öğrencilerin geniş yüzeyleri rahat kapatabilmeleri için verilmiştir. Teknik zorlamalara gidilmemelidir.

6. Çok madde ile temas sağlanarak gözlem ve incelemeye imkân tanımak için evlerde ve sınıfın uygun yerlerinde estetik ve değişik malzemelerden oluşan koleksiyon örnekleri yapılmalıdır.

7. Özellikle birinci devrede doğrudan çizgi ve renk etütleri yapmak yerine, gerçekleştirdikleri çalışmalar üzerinde çizgi ve renk bilgileri sezdirilerek verilmelidir.

8. Tasarım bilgisi verilirken, imkânlar ölçüsünde özgün tasarım ürünlerinden örnekler gösterilmeli, sağlanamaz ise bunların kaliteli röprodüksiyonları derslerde kullanılmalıdır.

9. Öğrencilerin ilgisini çekerek, çevrede bulunan imalâthaneler, fabrikalar, atölyeler, stüdyolar vb. yerler gezdirilerek, onların imajlarının gelişmesi sağlanmalıdır.

10. Sınıf, okul ve gösteri salonlarının dekorasyonunda, öğrencilere gruplar hâlinde çalışabilecekleri tasarım projeleri yaptırılmalıdır.

11. Resim-İş dersinin bu programa uygun olarak işlenebilmesi için film, slâyt, video kasetlerinden ve röprodüksiyonlarından yararlanılması okul, çevre olanaklarının kullanılması gerekmektedir. Okul idareleri tarafından konularla ilgili film, slâyt, video kasetleri ve röprodüksiyon örnekleri temin edilmelidir.

6. SINIF

ÖZEL AMAÇLAR

Amaç 1: Güzel sanatların önemini ve gerekliliğini kavrayabilme.

Amaç 2: Çizgisel çalışmalarda kullanılan çeşitli gereçleri tanıyabilme.

Amaç 3: Çizgi ve çizgi çeşitlerini tanıyabilme.

Amaç 4: Çizgilerle grafiksel çalışmalar yapabilme.

Amaç 5: Baskı resim tekniklerini tanıyabilme.

Amaç 6: Koyu, orta, açık leke değerlerini kavrayabilme.

Amaç 7: Koyu, orta, açık değerlerle oluşturulmuş düzenlemeler yapabilme.

Amaç 8: Doğadaki güzellikleri görerek edindiği izlenimleri çalışmalarına aktarabilme.

Amaç 9: Doğadaki varlıkların ve olayların ilginç gelen yönlerini farklı teknikler kullanarak leke değerleri ile düzenleme yapabilme.

Amaç 10: Renk bilgisi.

Amaç 11: Renk bilgisini renk çemberinde uygulayabilme.

Amaç 12: Örtücü boya ve teknikleri bilgisi.

Amaç 13: Saydam boya ve teknikleri bilgisi.

Amaç 14: Sevginin ve yaşama sevincinin ne olduğunu kavrayabilme.

Amaç 15: Sevgiye ve yaşama sevincine ilişkin duygu, düşünce ve gözlemlerini resim diliyle anlatabilme.

Amaç 16: Dikkat ve algılama gücünü geliştirici bellek eğitimi yapabilme.

Amaç 17: Duygularını ve hayal gücünü geliştirmek için öykü, masal gibi sözlü anlatım öğelerini, görsel anlatıma dönüştürebilme.

Amaç 18: İki boyutlu çalışmalarda artık malzemeleri kullanabilme.

Amaç 19: Üç boyutlu biçimlendirme ve inşa çalışmaları yapabilme.

Amaç 20: Tasarım bilgisi.

Amaç 21: Savurganlık konusundaki duygu, düşünce ve bilgilerini grafik tasarımı olarak yansıtabilme.

Amaç 22: Yakın ve uzak çevredeki sanat olaylarına ilgi duyuş.

Amaç 23: Çeşitli sanatçı ve tasarımcıların eserlerini röprodüksiyon ve fotoğrafları ile sunulara ilişkin yazılı kaynakları biriktirerek görsel sanatlarla ilgili bakış açısı kazanabilme.

Amaç 24: Tarihî eserleri, anıtları, müzeleri, galerileri, sanatçı ve tasarımcı atölyelerini tanıyarak sanat eserlerini koruyabilme.

Amaç 25: Kompozisyon bilgisi.

Amaç 26: Okul içinde ve dışında bireysel olarak veya yardımlaşarak geniş ve dar ölçülerde kompozisyonlar tasarlayarak uygulayabilme.

Amaç 27: Bol figürlü çalışmalar yapmaya ilgi duyuş.

KONULAR

Çizgisel Çalışmalar

Güzel Sanatlar Bilgisi

Çizgilerle Grafiksel Çalışmalar

Baskı Resim Teknikleri İle Çalışmalar

Renkli Çalışmalar

Duyguları İfade Edici Çalışmalar

Röprodüksiyon İnceleme

Üç Boyutlu Biçimlendirme Çalışmaları

Grafik Tasarım

Sanat Eserleri

VI. SINIF PROGRAMI

Amaç 1: Güzel sanatların önemini ve gerekliliğini kavrayabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Güzel sanatların ve sanatçının toplumdaki yerini ve önemini söyleme.
2. Toplumların ilerlemesinde güzel sanatların yerini söyleme.
3. Sanatın, insanların beğenileri ve hayat biçimini geliştirip güzelleştirdiğini kavrama.
4. Sanatçıların özgün eserler yaratan kişiler olduğunu kavrama.
5. Sanatın hem göze hem de kulağa hitap eden bir ifade biçimi olduğunu bilme.
6. Atatürk'ün "Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir." özdeyişini anlama.
7. Konu ile ilgili terimleri yazma ve söyleme.

Konu: Güzel Sanatlar Bilgisi

Amaç 1: Güzel sanatların önemini ve gerekliliğini kavrayabilme.

İŞLENİŞ

1. Öğrencilerin daha önceki bilgilerinden de yararlanarak sanat ve sanatçıyı tanımaları sağlanır.
2. Öğrencilere sanat ile zanaat, sanatçı ile zanaatçı arasındaki farkı sorarak, doğru cevapları vermeleri sağlanır.
3. Çizim (desen), renkli çalışmalar, özgün baskı resimler, duvar resmi (fresk), heykel, kabartma(rölyef) ve mimarinin göze hitap ettikleri ve görsel veya plâstik sanatlar olarak adlandırıldıkları belirtilir. Bu sırada öğrencilerin de düşüncelerini olabildiğince açıklamaları için ortam yaratılır.
4. Sanatın ve sanatçının toplumdaki yeri ve önemi anlatılır.
5. Toplumların gelişmesinde ve tanınmasında güzel sanatların yerinin ne olabileceği konusunda tartışma ortamı yaratılır; konunun örneklerle pekiştirilmesi sağlanır.

6. Atatürk'ün güzel sanatlar hakkındaki düşüncelerini söylemeleri istenir.

7. Sanat hakkında söylenmiş diğer özlü sözlerden örnekler vermeleri, öğrencilerin bu örnekleri çoğaltmaları ve defterlerine yazmaları sağlanır.

8. Konu ile ilgili terimlerin tanımları yapılır ve defterlere yazdırılır.

DEĞERLENDİRME

1. Sanatı ve sanatçıyı tanımlayınız.
2. Sanat ve zanaat arasındaki farkı söyleyiniz.
3. Güzel sanatların gelişimini kısaca söyleyiniz.
4. Güzel sanatların ve sanatçının toplumdaki yerini ve önemini söyleyiniz.
5. Güzel sanatların, toplumların gelişiminde tanınmasındaki yerini söyleyiniz.
6. Atatürk'ün güzel sanatlarla ilgili düşüncelerini söyleyiniz.
7. Konu ile ilgili terimleri tanımlayınız.

Amaç 2: Çizgisel çalışmalarda kullanılan çeşitli gereçleri tanıyabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Gerecin adını ve özelliklerini söyleme.
2. Belirtilen bir çalışmada kullanılan araç-gereçleri tanıma.
3. İnce uçlu gereçlerle, açık çizgiler elde etme.
4. Kalın uçlu gereçlerle, koyu çizgiler elde etme.
5. Araç-gereçleri kullanırken dikkat edilecek noktaların farkına varma.

Amaç 3: Çizgi ve çizgi çeşitlerini tanıyabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Yan yana dizilen noktaların çizgiyi oluşturduğunu söyleme.
2. Çizginin, resmin bir elemanı olduğunu söyleme.
3. Çizgilerin yatay, eğri ve eğik olarak kullanılabileceğini söyleme.
4. Yatay çizgilerin durgunluk ve sessizliği ifade ettiğini sezme.
5. Dikey çizgilerin hareketi ifade ettiğini sezme.
6. Dik olarak yükselen çizgilerin yükselme, dik olarak düşen çizgilerin düşme hareketini ifade ettiğini sezme.
7. Eğri çizgilerin kesişmesi ile doğal varlıklara benzeyen biçimlerin oluştuğunu bilme.
8. Çizgilerin yüzeyde sonsuz dokular oluşturacağını sezme.

Amaç 4: Çizgilerle grafiksel çalışmalar yapabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Yatay çizgileri değişik kalınlıkta ve sıklıkta kullanma.
2. Yatay çizgileri yer yer sıklaştırarak koyu etkiler elde etme.

3. Yatay çizgilerin aralıklarını açarak açık etki elde etme.
4. Yatay çizgileri aşağı-yukarı yön değiştirerek hareket ve hacim kazandırma.
5. Çizgileri eğik, eğri veya kırık çizgi olarak da kullanma.
6. Çizgilerin sıklık, boy ve hareketinin değişmesi ile çeşitli dokular elde etme.
7. Farklı çizgileri kullanarak soyut veya somut grafiksel kompozisyon elde etme.

Amaç 5: Baskı resim tekniklerini tanıyabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Özgün baskı sanatının ne olduğunu bilme.
2. Monotip baskının ne olduğunu tanıma.
3. Linol (muşamba), ağaç baskısı tekniklerini tanıma.
4. Malzeme baskının ne olduğunu tanıma.
5. Işıklı baskının (fotoğraf tekniği ile yapılan baskı) ne olduğunu tanıma.
6. Metal oyma ve kazma tekniklerini tanıma.
7. Taş baskı (litografi) tekniğini tanıma.
8. İpek baskı (serigrafi) tekniğini tanıma.
9. Belli başlı özgün baskı resim sanatçılarından adını söyleme.
10. Konu ile ilgili terimleri yazma ve söyleme.

Amaç 6: Koyu, orta, açık leke değerlerini kavrayabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Koyu, orta, açık değerleri giysiler üzerinde gösterme.
2. Sınıftaki Atatürk portresinde veya özgün baskı örneklerinden koyu, orta, açık değerleri bulma.
3. Doğada bulunan nesnelere koyu, orta, açık değerleri söyleme.
4. Koyu, orta, açık değerlerin bir alan kaplayıp leke oluşturduğunu söyleme.

Amaç 7: Koyu, orta, açık değerlerle oluşturulmuş düzenlemeler yapabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Sınıfta uygun bir köşeye hazırlanan "natürmort" üzerinde koyu, orta, açık değerleri gösterme.
2. Bu "natürmort" üzerindeki koyu, orta, açık lekeleri yüzey üzerinde gösterme.
3. Leke değerlerini dengeli ve göze hoş görünecek şekilde kâğıt üzerine kapatıcı boya ile renkli çalışma.

Amaç 8: Doğadaki güzellikleri görerek edindiği izlenimleri çalışmalarına aktarabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Doğadaki olayların ve doğal varlıkların güzelliklerini görme.
2. Doğadaki olaylar ve nesnelere arasındaki ilişkiyi kurma.
3. Doğadan edinilen izlenimleri, çalışmalarında yorumlama.

Amaç 9: Doğadaki varlıkların ve olayların ilginç gelen yönlerini farklı teknikler kullanarak leke değerleri ile düzenleme yapabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Yakın çevresini gözlemleyip ilgisini çeken bir bölümü seçebileceği, vizörü hazırlama.
2. Çevresinde gördüğü koyu, orta, açık değerleri varlıklar üzerinde gösterme.
3. Lekelerin birbiri içinde kullanılarak bütünlük oluşturduğunu çalışmalarında sezme.
4. Renklerin leke değerlerini çalışmalarında gerçekleştirme.
5. Doğadaki varlıkların ve olayların ilginç yönlerini vizör yardımıyla gözlemleyerek taslaklar oluşturma.
6. Hazırlanan taslaklardan özgün bir eser meydana getirme.

Amaç 10: Renk bilgisi.

DAVRANIŞLAR

1. Armoninin renkler arasındaki uyum olduğunu söyleme.
2. Renklerin yan yana gelmesiyle etkilerinin farklılaşacağını sezme.
3. Renklerle ilgili terimleri yazma ve söyleme.

Amaç 11: Renk bilgisini renk çemberinde uygulayabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Renk çemberini çizme ve boyama.
2. Renk çemberi üzerinde, ana renkleri gösterme.
3. Renk çemberi üzerinde, ara renkleri gösterme.
4. Renk çemberi üzerinde, zıt (kontrast) renkleri gösterme.
5. Rengin tonlarını bularak uygulama yapma.
6. Müzik ritmine uyarak, renklerle uyumlu çalışmalar yapma.

Amaç 12: Örtücü boya ve teknikleri bilgisi.

DAVRANIŞLAR

1. Örtücü boyaların guaş, pastel, mum boya, akrilik, tutkallı boya, yağlı boya vb. saydam olmayan boyalar olduğunu söyleme.
2. Guaş boyanın su ve sulu boya fırçası ile çalışılacağını söyleme.

3. Guaş boyada açık tonlar elde etmek için beyaz boyanın kullanılacağını söyleme.
4. Guaş boyanın kâğıda sürüldükten ve kuruduktan sonra renginin değişeceğini ve matlaşacağını söyleme.
5. Pastel boyanın kuru ve yağlı iki türünün olduğunu söyleme.
6. Pastel boya çalışmalarında grenli (doku, yüzey) kâğıtların iyi sonuç vereceğini söyleme.
7. Pastel boyanın dik ve yanlamasına tutularak çalışabileceğini söyleme.
8. Pastel boya ile yapılan çalışmalarda konuya uygunluk sağlayarak, renkli fon kâğıdı kullanılacağını söyleme.
9. Renklerin üst üste sürülerek kirletilmeden farklı tonlar elde edilebileceğini söyleme.
10. Pamuk, silgi, parmak, bez parçası gibi gereçlerle pastel boya çalışması yapılabileceğini söyleme.
11. Toprak boyaların su, toz boya ve çok az miktarda beyaz tutkal karıştırarak elde edileceğini söyleme.
12. Toprak boyanın genellikle büyük boy çalışmalarda geniş fırçalarla çalışılacağını söyleme.

Amaç 13: Saydam boya ve teknikleri bilgisi.

DAVRANIŞLAR

1. Sulu boya çalışmalarında kullanılan araç-gereçleri ve özelliklerini söyleme.
2. Sulu boyanın şeffaf olduğunu söyleme.
3. Sulu boya tekniğinde kâğıdın ıslatılarak nemli hâle getirilmesi gerektiğini söyleme.
4. Nemlendirilmiş kâğıdın buruşmaması için bantla tutturulacağını söyleme.
5. Yan yana veya üst üste sürülen renklerin suyun da yardımıyla kaynaşarak güzel geçişler elde edileceğini ve ara renklerin bulunacağını söyleme.
6. Çalışma sırasında renkleri sürekli üst üste sürmekten kaçınılması gerektiğini söyleme.
7. Renklerin sürekli üst üste sürülmesinin onları kirleteceğini ve kâğıdın yıpranacağını söyleme.
8. Lavi çalışmasının sulu boya tekniği ile gerçekleştiğini söyleme.

Amaç 14: Sevginin ve yaşama sevincinin ne olduğunu kavrayabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Sevgi konusunda düşüncelerini söyleme.
2. Yaşama sevincinin ne olduğunu söyleme.
3. Topluca oynanan oyunların, bayramların, gezilerin ve eğlencelerin yaşama sevincine katkıda bulunduğunu söyleme.
4. Bütün canlıların yaşama hakkına sahip olduğunu ve buna saygı gösterilmesi gerektiğini söyleme.

Amaç 15: Sevgiye ve yaşama sevincine ilişkin duygu, düşünce ve gözlemlerini resim diliyle anlatabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Sevgiye ve yaşama sevincine ilişkin gözlemler yapma.
2. Sevgi ve yaşama sevinci konusunda yazılı kaynakları derleme.
3. Konuya ilişkin orijinal olarak gerçekleştirilmiş sanat eserlerinin röprodüksiyonlarını derleme.
4. Çalışmalarında dilediği renkleri seçme.
5. Çalışmalarında dilediği tekniği seçme.
6. Yaşadığı mutlu olaylarla ilgili gözlemlerini ve duygularını iki boyutlu çalışma ile aktarma.

Amaç 16: Dikkat ve algılama gücünü geliştirici bellek eğitimi yapabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Bakma ve görme arasındaki farkı söyleme.
2. Nesnelerin temel biçimlerini söyleme.
3. Nesnelerin parçaları arasındaki biçim, renk ve ton ilişkilerini görme, söyleme.
4. İlgili kaynağı dikkatle gözlemleyerek algılarını geliştirme.
5. Çevresine dikkatle bakmayı sağlama.
6. Gözlemlerini biçim, renk ve leke değerlerine dönüştürme.

Konu: Röprodüksiyon İnceleme

Amaç 16: Dikkat ve algılama gücünü geliştirici bellek eğitimi yapabilme.

İŞLENİŞ

1. Bellek eğitimi yaparken, fazla ayrıntısı olmayan, renk, leke, çizgi bütünlüğü olan bir resmin röprodüksiyonu seçilerek öğrencilerin görebileceği uygun bir yere asılır.
2. Bakmakla görmenin farklı olduğu, görmenin dikkat gerektirdiği, çevresinden örneklerle pekiştirilir.
3. Bu çalışma yapılırken kısa bir süre resme bakılarak daha sonra kaldırılacağı ve kısa sürede çalışmanın tamamlanacağı belirtilir.
4. Röprodüksiyon incelenirken nesnelerin temel biçimine, renk, çizgi, lekelerine dikkatle bakarak, ayrıntıya inmeden, bütünü görmeleri istenir.
5. Röprodüksiyon incelendikten sonra kaldırılır. Heyecan kaybolmadan bellekte oluşan izlenimler, örtücü ve saydam boyalarla çalışılır.
6. Öğretmen, öğrencilerin arasında dolaşarak röprodüksiyondaki büyük leke ve renk dağılımlarını fark ettirerek cesaretlendirir.
7. Tamamlanmış olan resimlerin yanına, röprodüksiyon tekrar asılarak öğrencilerle birlikte değerlendirme yapılır.

DEĞERLENDİRME

1. Kimler röprodüksiyonun bütününü ifade edebilmiş? Söyleyiniz.
2. Seçilen çalışmalarda, röprodüksiyondaki nesnelerin temel biçim, renk, çizgi ve lekeleri kimler dikkatle gözlemleyerek çalışmalarında uygulamış? Söyleyiniz.

Amaç 17: Duygularını ve hayal gücünü geliştirmek için öykü, masal gibi sözlü anlatım öğelerini, görsel anlatıma dönüştürebilme.

DAVRANIŞLAR

1. Dikkatle dinleme, algılama, düşünme yeteneklerini geliştirme.
2. Hayal gücünü harekete geçirme.
3. Okunan parçadaki olaylarla görsel bağlantılar kurma.
4. Coşku, heyecan ve yaşama sevincinin gelişimine katkıda bulunma.
5. Çevresindeki güzellikleri görmek amacıyla bakmayı öğrenme.
6. Parçada geçen olaylar ile gerçek yaşam arasında duygusal ve görsel bağlantılar kurma.
7. Parçada geçen konumu kuvvetlendirecek biçim ve renkleri seçme.
8. Çalışmasını biçim, leke, renk, kompozisyon ve ifade bütünlüğü içinde sonuçlandırma.

Amaç 18: İki boyutlu çalışmalarda artık malzemeyi kullanabilme.

DAVRANIŞLAR

1. İki boyutlu çalışmalar için artık malzemelerin neler olduğunu söyleme.
2. Artık malzemeleri boyama teknikleriyle uyumlu şekilde kullanma.
3. Artık malzemelerle yapılacak çalışmaları tasarlama ve uygulama.

Amaç 19: Üç boyutlu biçimlendirme ve inşa çalışmaları yapabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Üç boyutlu çalışmalarda hacmin ne olduğunu söyleme.
2. Üç boyutlu çalışmalarda insanın ne olduğunu söyleme.
3. Yüzeylerin birleşerek hacmi oluşturacağını söyleme.
4. Kullanacağı belli başlı gereçleri seçme.
5. Duygularını, düşüncelerini ve imajlarını biçimlendirerek inşa çalışmaları yapma.
6. Yoğurma maddeleri, karton, mukavva, alçı, metal ve artık malzemeleri üç boyutlu biçimlendirme çalışmalarında kullanma.
7. Ritm öğelerini kullanma.
8. Üç boyutlu ve inşa çalışmalarında seçtiği malzemeleri kullanma.

Amaç 20: Tasarım bilgisi.

DAVRANIŞLAR

1. Tasarımın bilinmeyen,yapılmış örneklerine benzemeyen yeni özgün görünümler arayıp bulmak olduğunu bilme.
2. Tasarımda yaratıcılığın ve orijinalliğın, zanaat (iş) ürünlerinde ise ustalığın ve tekniğin ön plânda geldiğini bilme.
3. Tasarımın, günlük yaşantıda kullanılan bir çok gerecin düşünüp ortaya konmasında birinci aşama olduğunu bilme.
4. Tasarımın, grafik, tekstil, seramik, mücevher, mobilya, moda, çevre tasarımı, endüstriyel tasarım vb. dalları olduğunu tanıma.
5. Düşünce ve endüstri ürünlerini tanıtmaya amacıyla yapılan amblem, etiket, broşür, kitapçık, afiş, dergi ve kitap kapakları, kitap resimleri ve gazete ilânlarının, grafik tasarımı örnekleri olduğunu bilme.
6. Geleneksel sanatlardan orijinal olarak yapılan bazılarının tasarım örnekleri olduğunu bilme.
7. Kullanacağı eşyada estetik tasarım ürünlerini seçme zevki kazanma.
8. Yaşadığı çevreyi düşünceleri ve estetik duygularıyla şekillendirerek kendine özgü çevre tasarımı yapılabileceğini bilme.

Amaç 21: Savurganlık konusundaki duygu, düşünce ve bilgilerini grafik tasarımı olarak yansıtabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Savurganlığın ne olduğunu yazma ve söyleme.
2. Savurganlık konusunda örnekler verme.
3. Estetik değeri olan grafik tasarım örneklerinin etkileyici, gözü rahatsız etmeyen, konuyu çarpıcı bir şekilde aktaran, yazı, leke ve renk düzeni iyi kurulmuş tasarımlar olduğunu kavrama.
4. Savurganlığı konu alan çalışmayı tasarlama.
5. Savurganlığı konu alan afiş çalışmasında dilediği renkleri seçme.
6. Düşündüğü konuyu yüzeye serbestçe aktarma.
7. Konuyu aktarırken düşündüğü teknikleri kullanma.

Amaç 22: Yakın ve uzak çevredeki sanat olaylarına ilgi duyuş.

DAVRANIŞLAR

1. Sanat olaylarını çeşitli iletişim kaynaklarından izleme.
2. Sanatçılar ve sanat eserleri hakkında basında çıkan yazıları derleme ve tartışma.
3. Müze ve sergilerdeki sanat eserlerini inceleme, düşüncelerini arkadaşlarına durdurma.

Amaç 23: Çeşitli sanatçı ve tasarımcıların eserlerini röprodüksiyon ve fotoğrafları ile bunlara ilişkin yazılı kaynakları biriktirerek görsel sanatlarla ilgili bakış açısı kazanabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Sanatçı ve sanatını tanıyarak farkına varma.
2. Çevresinde varsa sanat galerileri,müzeler,sanatçı ve tasarımcı atölyeleri veya kütüphaneler, basında çıkan ilgili yazılar, fotoğraflar, röprodüksiyonlar hakkında doküman toplama.
3. Kaynaklarda bulunduğu sanat ve sanatçıların hakkındaki bilgileri seçme.
4. Sanat eserlerini koruması gerektiğini bilme.
5. Toplanan dokümanları okul panolarında sergileyerek bu yolla geniş öğrenci kesiminin dikkat ve ilgisini sanata çekme.
6. Çeşitli sanatçı ve tasarımcıların çalışmalarında bulunan leke, renk ve kompozisyonlarındaki düzeni seçme.
7. Belli başlı sanatçıların eserlerini gözlemleme ve tartışma.

Amaç 24: Tarihî eserleri, anıtları, müzeleri, galerileri, sanatçı ve tasarımcı atölyelerini tanıyarak sanat eserlerini koruyabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Tarihî eserleri, anıtları,müzeleri, galerileri, sanatçı ve tasarımcı atölyeleri gibi yörede bulunan yerleri gezerek sanat eserleri ve tasarım örnekleri ile ilgili bilgi edinme.
2. Yöredeki sanatçı, tasarımcı ve sanatçılarla iletişim kurma.
3. Sanat eserlerinin korunması gerektiğini kavrama.
4. Tarihî ve günümüz sanat eserlerinin, diğer kültür ve tabiat varlıklarının değerini bilerek koruma.
5. Edindiği bilgileri ve terimleri yakın çevresine sanat yoluyla aktarma.

Amaç 25: Kompozisyon bilgisi.

DAVRANIŞLAR

1. Kompozisyonun tanımını söyleme.
2. Kompozisyonun öğelerini söyleme.
3. İyi bir kompozisyonun özelliklerini söyleme.
4. Röprodüksiyonlar üzerinde ritm, denge ve hareket öğelerini gösterme.

Amaç 26: Okul içinde ve dışında bireysel olarak veya yardımlaşarak geniş ve dar ölçülerde kompozisyonlar tasarlayarak uygulayabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Okul içinde veya dışında uygun boş yüzeyleri tespit etme.
2. Ne tür çalışma yapılacağını düşünerek ortaklaşa karar verme.
3. Yapılacak kompozisyonların taslaklarını hazırlama.

4. Hazırlanmış taslakları tartışarak birine karar verme.
5. Yapılacak çalışma ile ilgili araç-gereçleri sağlama.
6. Çalışma ile ilgili teknik bilgileri tasarlama.
7. Çalışmada görev bölümü yapma.
8. Seçilen taslağı yüzeye uygulama.

Amaç 27: Bol figürlü çalışmalar yapmaya ilgi duyuş.

DAVRANIŞLAR

1. Ünlü sanatçılardan bol figürlü eserlerin röprodüksiyonlarını inceleme.
2. Eserlerde yer alan figürlerde oran, ölçü ve hareketi sezme.
3. Eserdeki figür-mekân arasındaki ilişkiyi sezme.
4. Figürlerin bol olduğu yaşantılardan örnekler sıralama.
5. Bol figürlü çalışma yapma cesaretini kazanma.

ATATÜRKÇÜ DÜŞÜNCEDE ÖZELLİK TAŞIYAN ÖNEMLİ YAKLAŞIMLAR

1. Akılcılık ve Bilime Verilen Önem
 - a. Bilimin insan yaşamındaki yeri ve önemi
2. Güzel Sanatlar
 - a. Güzel sanatları geliştirme ideali
 - b. Milletlerin tanınmasında güzel sanatların rolü
 - c. Sanat-kültür ilişkileri
 - d. Toplumda sanatkârın yeri
 - e. Güzel sanatların çeşitleri
 1. Heykel Sanatı
 2. Müzik Sanatı
 3. Edebiyat Sanatı
 4. Resim Sanatı
 - f. Birbirimizi sevmekte sanatın rolü

DERS : RESİM-İŞ

SINIF : 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Resim-İş derslerinde; Talim ve Terbiye Kurulunun 11/09/1992 tarih ve 287 sayılı kararı ile kabul edilen "İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı"nda yer alan "Atatürkçülükle İlgili Konular"dan hedef ve davranışları yazılmış olanlar aynen uygulanacaktır. İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programında ileride değişiklikler yapıldığı takdirde Atatürkçülükle ilgili bu hedef ve davranışlar aynen korunacaktır. Ayrıca resim-iş derslerinde, millî bayramlar, yerel kurtuluş günleri ve Atatürk Haftası başta olmak üzere "Belirli Gün ve Haftalar"dan seçilecek olan günlerde, bu günlerin anlam ve önemine uygun resimler ve afiş çalışmaları yaptırılmalı, resim yarışmaları düzenlenerek sergiler açılmalıdır.

7. SINIF

ÖZEL AMAÇLAR

- Amaç 1: Güzel sanatların önemini ve gerekliliğini kavrayabilme.
- Amaç 2: Görsel biçimlendirme öğelerinin neler olduğunu tanıyarak çalışmalarında uygulayabilme.
- Amaç 3: Çevre ile ilgili gözlemlerini ve tepkilerini taslak defterine biçimsel anlatım öğeleri ile aktarabilme.
- Amaç 4: Görsel çalışmalarda doku bilincine varabilme.
- Amaç 5: Kara kalemle değişik bitki etütleri yapabilme.
- Amaç 6: Renk bilgisi.
- Amaç 7: Renkle ilgili bilgilerini renk çemberinde uygulayabilme.
- Amaç 8: Görsel alanda eleştirel çalışmalar yapabilme.
- Amaç 9: Doğadan gözlemleyerek elde ettiği etütleri yeniden düzenleyerek estetik kompozisyonlar yapabilme.
- Amaç 10: Kitle iletişim araçları yardımı ile derlediği kaynakları, görsel çalışmalarında uyarıcı olarak kullanabilme.
- Amaç 11: Değişik yörelerdeki kültürel, sanatsal etkinlikleri inceleyerek iki veya üç boyutlu çalışmalara aktarabilme.
- Amaç 12: Değişik ulusların kültürlerinden edindiği izlenimleri ve yorumları görsel olarak ifade edebilme.
- Amaç 13: Çalışmalarında farkında olmadan uygulanan görsel ve estetik kuralların değerinin bilincine varabilme.
- Amaç 14: Sanat etkinlikleri yoluyla sanatın yaşama katkısını sezebilme.
- Amaç 15: Hayatını etkileyen ve değişik sanat etkinlikleri yoluyla oluşan duygularını çalışmalarına yansıtabilme.
- Amaç 16: Sanat eseri veya sanat değeri olan röprodüksiyon örneklerini inceleyerek sanata ilgi duyabilme.
- Amaç 17: Sanatçı üslûpları ve sanat akımları hakkında temel bilgiler edinebilme.
- Amaç 18: Sanatçıların kullandıkları özgün baskı resim tekniklerini inceleyerek bunları fikirlerini ifade etmek için çalışmalarında kullanabilme.
- Amaç 19: Heykelde denge, hacim, hareket, ölçü ve oranın neler olduğunu kavrayabilme.
- Amaç 20: Kültürel ve sanatsal etkinliklerle ilgili proje çalışmaları yapabilme.
- Amaç 21: Görsel anlatımda yaratıcı kişilik gelişimi için dramadan yararlanabilme.
- Amaç 22: Artık malzemelerle rekreasyon (yeniden düzenleme) çalışmaları yapabilme.
- Amaç 23: Sevinç, neşe, korku, kaygı, endişe gibi kişisel psikolojik durumlarını iki veya üç boyutlu sanatsal formlara dönüştürebilme.
- Amaç 24: Değişik tasarım alanlarıyla ilgili bilgiler edinebilme.
- Amaç 25: Geleneksel tasarım örnekleriyle ilgili araştırma yaparak bilgi edinebilme.
- Amaç 26: Tarihî eserleri, anıtları, müzeleri, galerileri, sanatçı ve tasarımcı atölyelerini tanıyarak sanat eserlerini koruyabilme.

KONULAR

Güzel Sanatların Önemi
 Görsel Biçimleme Öğeleri
 Doku Çalışmaları
 Bitki Etütleri
 Renkli Çalışmalar
 Kompozisyon Çalışmaları
 İki Boyutlu Çalışmalar
 Üç Boyutlu Çalışmalar
 Sanatın Yaşama Katkısının Önemi
 Duyguları İfade Edici Çalışmalar
 Röprodüksiyon İnceleme
 Sanatçı Üslûpları ve Sanat Akımları
 Çalışmalarında Dramadan Yararlanma
 Rekreasyon (Yeniden Düzenleme) Çalışmaları
 Tasarım Çalışmaları
 Sanat Eserlerinin Korunmasının Önemi

VII. SINIF PROGRAMI

Amaç 1: Güzel sanatların önemini ve gerekliliğini kavrayabilme

DAVRANIŞLAR

1. Kültürün ne olduğunu söyleme ve yazma.
2. Güzel sanatların neler olduğunu söyleme ve yazma.
3. Güzel sanatların insanların beğenilerini ve hayal gücünü geliştirdiğini örneklerle kavrama.
4. Sanatın bir kültür ürünü olduğunu söyleme ve yazma.
5. Güzel sanatların bir ifade aracı olduğunu söyleme.
6. Özgün sanat ve tasarım örneklerinin sanatçılar ve tasarımcılar tarafından yapıldığını söyleme.

Amaç 2: Görsel biçimleme öğelerinin neler olduğunu tanıyarak çalışmalarında uygulayabilme

DAVRANIŞLAR

1. Çalışmalarda gerçekleştirilecek kompozisyon bütünlüğü içinde; denge, oran, hareket, açık-koyu, ışık-gölge, ritm, armoni, üslûp gibi plâstik unsurların ve estetik ilkelerin yer alması gerektiğini söyleme.
2. Çizgiler, noktalar, farklı biçimler ve zıtlıklarla oluşan dokuların farkına varma.
3. Kompozisyon fikrinin gelişmesinde koyu, orta, açık değerlerin katkısını fark etme.

4. Rengin değişik değerlerinin bulunabileceğini ve bunlarla bir armoni gerçekleştirebileceğini söyleme.

5. Çalışmalarda hareketin fonksiyonuna uygun biçimde aktarılmasına dikkat etme.

6. Açık veya kapalı mekânların, yüzeyle birleştirilmesi ile elde edileceğini kavrama.

7. alışmalar sırasında uzaktaki cisimlerin küçük, yakındaki cisimlerin büyük yapılabileceğini söyleme.

8. Öğrenilen görsel biçimleme öğelerini söyleme ve yazma.

Amaç 3: Çevre ile ilgili gözlemlerini ve tepkilerini taslak defterine biçimsel anlatım geleri ile aktarabilme

DAVRANIşLAR

1. Biçimsel öğeler ile terim ve tanımları taslak defterine yazma.

2. Çevre ile ilgili gözlemler yapma.

3. Çevre ile ilgili problemleri belirtme.

4. Çevre ile ilgili tepkilerini eleştirici olarak taslak defterine aktarma.

5. Taslak defteri kullanma alışkanlığı kazanma.

6. Güzel bir çevre oluşturabilmek için neler yapılabileceğini söyleme.

Amaç 4: Görsel çalışmalarda doku bilincine varabilme

DAVRANIşLAR

1. Dokunun, nesnelere temel özelliklerinden biri olduğunu söyleme.

2. Nesnelere göre dokuların farklı olduğunu bilme.

3. Dokudan yoksun bir nesnenin olamayacağını bilme.

4. Dokunun, resmin temel unsurlarından olduğunu bilme.

5. Koyu, orta, açık leke değerlerinin doku oluşturacağını bilme.

6. Renk tonlarının ve ayrı ayrı renklerin doku oluşturacağını bilme.

Amaç 5: Kara kalemle değişik bitki etütleri yapabilme

DAVRANIşLAR

1. Çalışılacak bitkilerdeki ayrıntıları görme ve söyleme.

2. Çalışılacak konudaki ışık-gölge ve dokuları görme ve söyleme.

3. Çalışılacak konudaki oranları görme ve söyleme.

4. izgi, ışık-gölge farklılığını söyleme.

5. Konuyu, kâğıda düzgün yerleştirme.

6. Konuya ilişkin terimleri yazma ve söyleme.

Konu: Bitki Etütleri

Amaç 4: Görsel çalışmalarda doku bilincine varabilme

Amaç 5: Kara kalemle değişik bitki etütleri yapabilme

İŞLENİŞ

1. Sınıftaki sıraların yüzeyi, yazı tahtası, çevredeki evlerin tümü, kaldırım taşları, çaç gövdelerinin kabuğu, yaprakların yüzeyi, balığın pulları, bahçe duvarlarının yüzeyi ve benzeri örneklerin doğadaki dokuları oluşturduğu açıklanır.

Model olarak kullanılacak yaprak, kuru dal, diken, sarımsak, soğan vb. doğal nesnelerin seçilerek derse getirilmesi sağlanır.

2. Sanatçıların yapmış olduğu bitki etütleri örnekleri öğrencilere gösterilir.

3. Çalışma yöntemi ve konunun kâğıda nasıl yerleştirileceği hakkında açıklama yapılır.

4. Etütlerle ilgili biçimsel anlatım öğeleri üzerinde konuşulur. Öğrencilerin görüşleri alınır.

5. Seçilen bitkilerdeki ayrıntılar gösterilir.

6. Çizgileri ışık alan yerlerde açık, ışık almayan yerlerde koyu çizgilerin kullanılarak etkinin güçlendirileceği söylenir.

7. Çalışılan konudaki, ışık-gölge ve oluşan dokuları araştırması istenir.

8. Konuya ilişkin terimler söylenir.

9. Daha sonra yapılacak etüt çalışmasının değişik çizicilerle ve mürekkeple de yapılabileceği söylenir.

10. Çalışma sırasında güçlüklerle karşılaşan öğrencilere gerekli açıklamalar yapılarak alışmaları cesaretle sürdürmeleri sağlanır.

11. Verilen süre sonunda biten çalışmalar, sınıfta öğrenciler tarafından değerlendirilerek üzere toplanır.

DEĞERLENDİRME

1. Etüt yapmak üzere seçilen bitkinin ayrıntılarının neler olduğunu söyleyiniz.

2. Kara kalem çalışması ile elde edilen çizgi, ışık-gölge ve doku etkilerini gösteriniz.

3. Konu ile ilgili terimleri söyleyiniz.

Amaç 6: Renk bilgisi

DAVRANIŞLAR

1. Armoninin renkler arasındaki uyum olduğunu söyleme.

2. Renklerin yan yana gelmesiyle etkilerinin farklılaşacağını kavrama.

3. Renklerin birbirlerini etkilemelerini kavrayarak, bunları günlük yaşamda kullanma.

4. Renkle ilgili terimleri söyleme.

5. Renkleri sınıflandırarak söyleme.

Amaç 7: Renkle ilgili bilgilerini renk çemberinde uygulayabilme

DAVRANIŞLAR

1. Renk çemberini çizme, boyama.
2. Renk çemberi üzerinde ana renkleri gösterme.
3. Renk çemberi üzerinde ara renkleri gösterme.
4. Renk çemberi üzerinde soğuk renkleri gösterme.
5. Renk çemberi üzerinde sıcak renkleri gösterme.
6. Renk çemberi üzerinde zıt (kontrast) renkleri gösterme.
7. Renkleri bularak uygulama yapma.

Amaç 8: Görsel alanda eleştirel çalışmalar yapabilme

DAVRANIŞLAR

1. Özgün sanat eserlerini tanıma.
2. Özgün sanat eserleri ile taklit olanları birbirinden ayırma.
3. İncelenen eserin temasını kavrama.
4. Bu eserden izlenimler edinerek, yeni çalışmalar gerçekleştirme.
5. Yapmış olduğu çalışmayı, öğrendiği bilgiler çerçevesinde eleştirme.
6. Çalışmalarında kopya ve taklitten kaçınma.

Amaç 9: Doğadan gözlemleyerek elde ettiği etütleri yeniden düzenleyerek estetik kompozisyonlar yapabilme

DAVRANIŞLAR

1. Doğadan gözlem yapma yeteneği geliştirme.
2. Vizör yardımı ile doğadan estetik değeri olan görünümler seçme.
3. İzlenimleri siyah-beyaz ve renkli etüt çalışmasına dönüştürme.
4. Hazırladığı etütlerden yararlanarak özgün kompozisyonlar elde etme.
5. Kompozisyonlarda ışık-gölge, ritm, armoni, plân, ölçü, oran, yerleştirme gibi öğelere dikkat etme.

Amaç 10: Kitle iletişim araçları yardımı ile derlediği kaynakları görsel çalışmalarında yardımcı olarak kullanabilme

DAVRANIŞLAR

1. Güzel sanatlar ve sanatçılar ile ilgili haberleri basın-yayın organlarından izleme.
2. Değişik gazete, mecmua, broşür, afiş gibi basın-yayın araçlarından yararlanarak sanatla ilgili koleksiyon yapma alışkanlığı kazanma.
3. Film, fotoğraf, video, radyo, televizyon gibi kitle iletişim araçları ile ilgili bilgiler derleme.
4. Biriktirdiği kaynakları ve bilgileri görsel çalışmalarda kullanma.

Amaç 11: Değişik yörelerdeki kültürel, sanatsal etkinlikleri inceleyerek iki veya üç boyutlu çalışmalara aktarabilme

DAVRANIŞLAR

1. Yöresel oyunların, eğlencelerin ve yaşam biçiminin kültürel hayatı oluşturacağını söyleme.
2. Yörede düzenlenen resim, heykel, el sanatları vb. etkinliklerin sanatsal etkinlikler olduğunu söyleme.
3. Yöredeki kültürel ve sanatsal etkinlikleri izleme alışkanlığı kazanma.
4. Bu etkinliklerden edinilen izlenimleri değişik araç-gereçlerle iki veya üç boyutlu olarak göze hoş gelecek bir şekilde çalışmalarına aktarma.

Amaç 12: Değişik ulusların kültürlerinden edindiği izlenimleri ve yorumları görsel olarak ifade edebilme

DAVRANIŞLAR

1. Farklı kültürel faaliyetlere ilişkin bilgi ve röprodüksiyonları derleme.
2. Bu bilgi ve röprodüksiyonları görsel açıdan inceleme.
3. Farklı kültürleri kendi kültürü ile karşılaştırarak ortak yönleri bulma.
4. Sanat değeri olan röprodüksiyonlarla diğer kaynakları biriktirme alışkanlığı kazanma.
5. Çok yönlü araştırma yeteneği geliştirme.
6. Diğer kültürlerin incelenmesi sonunda oluşan duygu ve düşünceleri çalışmalara aktarma.

Amaç 13: Çalışmalarında farkında olmadan uygulanan görsel ve estetik kuralların değerinin bilincine varabilme

DAVRANIŞLAR

1. Çalışmalarında, tesadüfen ortaya çıkan görsel ve estetik değerlerin farkına varma.
2. Fark ettiği bu değerleri sonraki çalışmalarında kullanma.
3. Görsel ve estetik kurallarla bir eser meydana getirmenin hazzını duyma.
4. Farkına vardığı bu değerler yoluyla yeteneklerini tanıyarak kendine güven duyma.

Amaç 14: Sanat etkinlikleri yoluyla sanatın yaşama katkısını sezebilme

DAVRANIŞLAR

1. Birbirimizi sevmekte sanatın rolünü kavrayabilme.
2. Taklitten uzak, özgün çalışmalar yapma.
3. Sergilere ve yarışmalara katılma.
4. Yaptığı tasarımları günlük hayatında kullanma.
5. Çevresinde estetik bir ortam oluşturma.

6. Estetik ortam oluşturan sanat ve tasarım örneklerine sahip çıkma.
7. Sanatçı ve tasarımcıların eserlerinin yaşamı güzelleştirdiğini söyleme.
8. Sanat ve sanatçıya Atatürk'ün verdiği değeri kavrama.

Amaç 15: Hayatını etkileyen ve değişik sanat etkinlikleri yoluyla oluşan duygularını işmalarına yansıtabilme

DAVRANIŞLAR

1. Diğer sanat dallarının adını söyleme.
2. Diğer sanat dalları ile görsel sanat dalları arasında ilişki kurma ve benzerlikleri leme.
3. Müziği dinleyerek ve yorumlayarak çalışmalarına yansıtma.
4. Diğer dramatik sanatlardan edindiği izlenimleri çalışmalarına yansıtma.

Amaç 16: Sanat eseri veya sanat değeri olan röprodüksiyon örneklerini inceleyerek ata ilgi duyabilme

DAVRANIŞLAR

1. Basın-yayın organlarından sanat olaylarını izleme.
2. Sanatçı ve eseri ile ilgili kaynakları derleme.
3. Eseri, sanatçısının yardımı ile tanıma.
4. Sanatçının birkaç eserine bakarak ortak özelliklerini söyleme.
5. Eserin konusunu söyleme.
6. Eseri kompozisyon yoluyla inceleme.
7. Eserin tekniği ile üslûbunu tanıma.
8. Sanat eserini eleştirici olarak tartışma.
9. Edindiği görsel izlenimleri ve bilgileri çalışmalarında değerlendirmeye.

Amaç 17: Sanatçı üslûpları ve sanat akımları hakkında temel bilgiler edinebilme

DAVRANIŞLAR

1. Biçimsel öğeleri kullanmada, sanatçıların kişilik yapılarına göre farklılık gösterdirmeye.
2. Sanatçı üslûplarının, geçmişte sanat akımlarını meydana getirdiğini söyleme.
3. Belli başlı sanat akımlarını tanıma.
4. Konu ile ilgili terimleri yazma ve söyleme.

Konu: Sanatçı Üslûpları ve Sanat Akımları

Amaç 17: Sanatçı üslûpları ve sanat akımları hakkında temel bilgiler edinebilme

İŞLENİŞ

1. Dünya sanat tarihi ve çağdaş akımlar hakkındaki bilgiler, uzun anlatımlar şeklinde değil, yapılan çalışmalarla ilgili olarak verilir.

2. Söz gelimi; çizgisel resim çalışmalarında, tarih öncesi toplumlarda mağara duvarlarına yapılmış resimler incelenirken, bunların resim sanatının ilk örnekleri olduğu, nasıl ve hangi amaçlarla yapıldığı ve renk özellikleri söylenir.

3. Çağdaş resim akımlarının doğmasına sebep olan etkenler ve akımlar söylenir.

4. Belli başlı akımları temsil eden sanatçıların ve eserlerinin adları söylenir.

5. Çağdaş sanat akımlarının ülkemizdeki belli başlı temsilcilerinin adları söylenir.

6. Çalışmalar sırasında geçen sanat terimlerinin açıklaması yapılır.

DEĞERLENDİRME

1. Görsel sanatlarının nasıl doğduğunu söyleyiniz.

2. Çağdaş sanat akımlarını söyleyiniz.

3. Çağdaş sanat akımlarının doğmasındaki etkenleri söyleyiniz.

4. Çağdaş sanat akımlarını temsil eden belli başlı sanatçıları ve eserlerinin adlarını söyleyiniz.

5. Konu ile ilgili terimleri tanımlayınız.

Amaç 18: Sanatçıların kullandıkları özgün baskı resim tekniklerini inceleyerek, bunları fikirlerini ifade etmek için çalışmalarında kullanabilme

DAVRANIŞLAR

1. Baskı çeşitlerini tanıma, benzerlikleri ve farklılıkları söyleme.

2. Baskı çalışmalarında kullanılacak araç-gereçleri söyleme.

3. Baskı çalışmalarında kullanılacak yöntemi söyleme.

4. Çizgi, leke, doku değerlerinin nasıl oluşturulabileceğini söyleme.

5. Yapılacak baskı resim için kompozisyon oluşturma.

6. Özgün baskı sanatçılarının eserlerini veya röprodüksiyonlarını inceleme.

Amaç 19: Heykelde denge, hacim, hareket, ölçü ve oranın neler olduğunu kavrayabilme

DAVRANIŞLAR

1. Üç boyutun ne olduğunu söyleme.

2. Heykelin ne olduğunu söyleme.

3. Rölyefin ne olduğunu söyleme.

4. Heykel ve rölyef arasındaki farkları söyleme.

5. Çeşitli malzemelerle heykel yapılabileceğini kavrama.
6. Çevresinde ve değişik kaynaklarda gördüğü heykelleri ve rölyefleri ayırt etme.
7. Heykellerde denge, hacim, hareket, ölçü ve oranın neler olduğunu söyleme.

Amaç 20: Kültürel ve sanatsal etkinliklerle ilgili proje çalışmaları yapabilme

DAVRANIŞLAR

1. Bir sergide yer alan eserlerin, bu eserlerin sanatçılarının tanınmasını gerçekleştirmek için grup çalışması yapma.
2. Eserlerle ilgili yerinde gözlemler yapma.
3. Sanatçılarla ilgili yazışmalar yapma.
4. Sanatçılarla ilgili yazılı kaynakları derleyerek bilgiler toplama.
5. Televizyon, radyo, film ve fotoğraf gibi kitle iletişim araçları yardımı ile sergi ve sanatçılar hakkında bilgi toplama.
6. Sanatçılarla ve sanat eleştirmenleri ile sergi hakkında görüşmeler yapma.
7. Proje çalışmasında görev alan farklı grupların derledikleri bilgileri bir araya toplayarak sınıfta sunuş aşamasına getirme.
8. Edinilen bilgileri diğer sınıflarda da sunma.

Amaç 21: Görsel anlatımda yaratıcı kişilik gelişimi için dramadan yararlanabilme

DAVRANIŞLAR

1. Dramatizasyonun kendiliğinden oyunlaştırma olduğunu söyleme.
2. Dramada sahneye, kostüme ve ezberlenecek metne gerek olmadığını söyleme.
3. Dramanın diyalogla, hareketlerin bütünleşmesi olduğunu bilme.
4. Dramada hazırlanmadan oynanmanın, rahatlığı ve özgürlüğü geliştirerek sıkılgan-giderdiğini sezme.
5. Dramatize edilen bir konunun veya olayın iki veya üç boyutlu görsel çalışmalarını yapma.

Amaç 22: Artık malzemelerle rekreasyon (yeniden düzenleme) çalışmaları yapabilme

DAVRANIŞLAR

1. Artık malzemelerin ekonomik olduğunu kavrama.
2. Artık malzemelerin biçimlendirmede, değişik imkânlar sunacağını kavrama.
3. Boş kutular, pamuklar, bezler, makaralar, kabuklar, çam kozalakları, kemikler, tel vb. artık malzemeleri, gerçekleştirilecek çalışmalarda kullanmak üzere toplama.
4. Rekreasyon çalışmalarında hem soyut, hem somut sonuçların elde edilebileceğini kavrama.
5. Rekreasyon çalışmaları yoluyla anlatım gücünü güçlendirme.
6. Dinamizmi ve özgünlüğü gerçekleştirerek yaratıcılığa katkıda bulunma.

Amaç 23: Sevinç, neşe, korku, kaygı, endişe gibi kişisel psikolojik durumlarını iki veya üç boyutlu sanatsal formlara dönüştürebilme

DAVRANIŞLAR

1. Yaşanan psikolojik bir durumu veya olayı anlatma.
2. Bir olayla ilgili, sevinç, neşe, korku, endişe gibi duygularını sözlü olarak anlatma.
3. Bu tür duygularını başkalarıyla paylaşarak ve karşılıklı konuşma için iletişim kurma.
4. Çıkan görüşlerden yararlanarak oluşan duygu ve düşünceleri iki veya üç boyutlu sanatsal formlara dönüştürme.

Amaç 24: Değişik tasarım alanlarıyla ilgili bilgiler edinebilme

DAVRANIŞLAR

1. Tasarımın ne olduğunu söyleme.
2. Değişik tasarım alanlarının isimlerini söyleme.
3. Özgün tasarım örneklerini ayırt etme.
4. Tasarımın ülke ekonomisine katkısının farkına varma.
5. Günlük hayatta ve kitle iletişiminde tasarımın önemini kavrama.
6. Tasarımın gerçekleşmesinde özgün ve estetik düşünmenin gerektiğini kavrama
7. Teknolojinin gelişmesinin tasarıma bağlı olduğunu kavrama.
8. Bazı geleneksel sanatların da tasarım kapsamına girdiğini kavrama.
9. Zanaat (iş) ile tasarımın farkının bilincine varma.

Amaç 25: Geleneksel tasarım örnekleriyle ilgili araştırma yaparak bilgi edinebilme

DAVRANIŞLAR

1. Çevrelerinde olan özgün el sanatları örneklerini gözlemlenme.
2. Geleneksel tasarım örneklerinde kullanılan biçim ve renklerin farkına varma.
3. Geleneksel tasarım örneklerinin tarihî gelişiminin farkına varma.
4. Geleneksel Türk tasarım örneklerinin diğer sanatları nasıl etkilediğini kavrama.
5. Geleneksel iki veya üç boyutlu tasarım örneklerini analiz ederek, çağdaş yorumlara dönüştürebilme.

Amaç 26: Tarihî eserleri, anıtları, müzeleri, galerileri, sanatçı ve tasarımcı atölyelerini tanıyarak sanat eserlerini koruyabilme

DAVRANIŞLAR:

1. Tarihî eserleri, anıtları, müzeleri, galerileri, sanatçı ve tasarımcı atölyeleri gibi yörede bulunan yerleri gezerek sanat eserleri ve tasarım örnekleri ile ilgili bilgi edinme.
2. Yöredeki sanatçı, tasarımcı ve zanaatçılarla iletişim kurma.

3. Tarihi ve günümüz sanat eserlerinin, diğer kültür ve tabiat varlıklarının değerlerini lerek koruma.

4. Edindiği bilgileri, izlenimleri, yakın çevresine, sanat yoluyla aktarma.

5. Tarihi ve günümüz sanat eserlerini, diğer kültür ve tabiat varlıklarının değerini birrek, yurt dışına çıkarılmaması gerektiğini kavrama.

ATATÜRKÇÜ DÜŞÜNCEDE ÖZELLİK TAŞIYAN

ÖNEMLİ YAKLAŞIMLAR

Akılcılık ve bilime verilen önem

A. Bilimin insan yaşamındaki yeri ve önemi

Güzel Sanatlar:

- a. Güzel sanatları geliştirme,
- b. Milletlerin tanınmasında güzel sanatların rolü,
- c. Sanat-kültür ilişkileri,
- d. Toplumda sanatkârın yeri,
- e. Güzel sanatların çeşitleri;
 1. Heykel Sanatı,
 2. Mimik Sanatı,
 3. Edebiyat Sanatı,
 4. Resim Sanatı.

B. Birbirimizi sevmekte sanatın önemi.

RS : RESİM-İŞ

İİF : 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Resim-İş derslerinde; Talim ve Terbiye Kurulunun 11/09/1992 tarih ve 287 sayılı kaile kabul edilen "İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı"nda yer alan atürkçülükle İlgili Konular"dan hedef ve davranışları yazılmış olanlar aynen uygulanatır. İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programında ileride değişiklikler yağı takdirde Atatürkçülükle ilgili bu hedef ve davranışlar aynen korunacaktır. Ayrıca re-iş derslerinde, millî bayramlar, yerel kurtuluş günleri ve Atatürk Haftası başta olmak re "Belirli Gün ve Haftalar"dan seçilecek olan günlerde, bu günlerin anlam ve önemiuygun resimler ve afiş çalışmaları yaptırılmalı, resim yarışmaları düzenlenerek sergi-açılmalıdır.

8. SINIF

ÖZEL AMAÇLAR

- Amaç 1: Görsel biçimlendirme öğelerinin neler olduğunu tanıyabilme.
- Amaç 2: Desen bilgisi.
- Amaç 3: Bol figürlü çalışmalar yapabilme.
- Amaç 4: Doğadaki güzellikleri gözlemleyerek çalışmalarına yansıtabilme.
- Amaç 5: Çevre ile ilgili gözlemlerini ve problemlerini afiş tasarımı olarak aktarabilme
- Amaç 6: Sevgi ve yaşama sevincine ilişkin duygu, düşünce ve gözlemlerini çalışmalarına aktarabilme.
- Amaç 7: Özgün baskı resim teknikleri bilgisi.
- Amaç 8: Özgün baskı resim tekniklerini inceleyerek, bunları imajlarını ifade etmek için çalışmalarında kullanabilme.
- Amaç 9: Renkli resim tekniklerini kullanarak duygu ve düşüncelerini iki boyutlu çalışmalara aktarabilme.
- Amaç 10: Çevrede kullanılmayan geniş yüzeyler için estetik değeri olan çalışmaları kâğıt yüzeyine tasarlayabilme.
- Amaç 11: Çalışmalarında farkında olmadan uygulanan görsel ve estetik kuralların değerinin bilincine varabilme.
- Amaç 12: Sanatsal faaliyetleri yoluyla, sanatın hayata katkısını sezebilme.
- Amaç 13: Kitle iletişim araçlarını görsel çalışmalarında uyarıcı olarak kullanabilme.
- Amaç 14: Güzel sanatlar ve teknoloji arasında bağlantı kurabilme.
- Amaç 15: Artık malzemelerin sanatsal formlara dönüştürülmesi imkânı araştırılarak üç boyutlu çalışmalar yapabilme
- Amaç 16: Özgün sanat eseri veya röprodüksiyon inceleme yöntemini kavrayabilme.
- Amaç 17: Türk plâstik sanatları bilgisi.
- Amaç 18: Belli başlı çağdaş dünya plâstik sanatları bilgisi.
- Amaç 19: Geleneksel Türk sanatları ve tasarım örnekleri bilgisi.
- Amaç 20: Müzeleri, ören yerlerini, sanatçı galerilerini ve atölyeleri, tasarımcı stüdyoları, mimarlık büroları, zanaatçı işliklerini gezerek inceleme alışkanlığı kazanabilme.

KONULAR

Görsel Biçimleme Öğeleri

Bol Figürlü Çalışmalar

İki Boyutlu Çalışmalar

Afiş Tasarımı

Duygu, Düşünce ve Gözleme Dayanan Çalışmalar

Baskı Çalışmaları

Özgün Baskı Tekniklerini İnceleme

Kitle İletişim Araçlarından Yararlanma

Üç Boyutlu Çalışmalar

Röprodüksiyon İnceleme

Sanat Eserleri

VIII. SINIF PROGRAMI

Amaç 1: Görsel biçimlendirme öğelerinin neler olduğunu tanıyabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Çalışmalarda gerçekleştirilecek kompozisyon bütünlüğü içinde denge, oran, hareket, açık-koyu, ışık-gölge, ritm, armoni, üslûp gibi plâstik unsurların ve estetik ilkelerin yer alması gerektiğini bilme.
2. Çizgilerle ifadeci desenler yapılabileceğini bilme.
3. Çizgiler, noktalar vb. biçimler ve zıklıklardan oluşan dokuların farkına varma.
4. Kompozisyon fikrinin gelişmesinde koyu, orta, açık değerlerin katkısını fark etme.
5. Çalışmalarda hareketin fonksiyonuna uygun biçimde aktarılmasına dikkat etme.
6. Açık ve kapalı mekânların, yüzeylerin birleştirilmesi ile elde edileceğini bilme.
7. Uzaktaki cisimlerin küçük, yakındaki cisimlerin büyük olacağını bilme.
8. Rengin değişik değerlerinin bulunabileceğini ve bununla bir armoni gerçekleşeceğini bilme.
9. Öğrenilen görsel biçimleme öğelerini söyleme ve yazma.

Amaç 2 : Desen bilgisi.

DAVRANIŞLAR

1. Desenin ne olduğunu söyleme.
2. Desen elemanlarını söyleme.
3. Estetik kavramları söyleme.
4. Nesnelerin bütünü ile parçaları arasında ilişki kurma.
5. Ünlü sanatçıların desen örneklerini tanıma, adlarını söyleme.

Amaç 3 : Bol figürlü çalışmalar yapabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Kalabalık insan toplulukları ile nerelerde karşılaşılacağını söyleme.
2. Sanat eserleri veya kaliteli röprodüksiyonları inceleyerek bol figürlü çalışmalar yapma.
3. Figürlerdeki oran, ölçü ve hareketi sezme.
4. Figür-mekân ilişkisini sezme.
5. Ayrıntıya girmeden bol figürlü çalışmalar yapma.
6. Figürlerin perspektif görünüş kurallarını söyleme.

Amaç 4 : Doğadaki güzellikleri gözlemleyerek çalışmalarına yansıtabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Doğa olaylarının etkilerini ve doğal varlıklarını, güzelliklerini gözlemleyerek söyleme.
2. Doğadaki olaylar, varlıklar ve nesnelere arasında ilişkiler kurma.
3. Doğadan edinilen izlenimleri, görsel anlatım öğeleri ile yorumlama.

Amaç 5 : Çevre ile ilgili gözlemlerini ve problemlerini afiş tasarımı olarak aktarabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Çevre probleminin neler olabileceğini söyleme.
2. Çevreyi korumak için neler yapılabileceğini söyleme.
3. Afişin tanımı ve işlevini söyleme.
4. Afiş çalışmalarında kullanılan araç-gereçleri ve uygulanan teknikleri söyleme.
5. Afiş tasarımı için taslaklar hazırlama.
6. Konuyu, afiş tasarımı olarak sonuçlandırma.

Amaç 6 : Sevgi ve yaşama sevincine ilişkin duygu, düşünce ve gözlemlerini çalışmalarına aktarabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Yaşamın ne olduğunu söyleme.
2. Yaşamın ve sağlıklı olmanın en büyük sevinç olduğunun farkına varma.
3. Kişinin kendisini sevdiği kadar arkadaşlarını ve diğer insanları da sevmesi gerektiğinin farkına varma.
4. Topluca oynanan oyunların, birlikte yaşanan bayramların, gezilerin, ev eğlencelerinin sevinci paylaşma olduğunu çalışmalarına aktarma.

Amaç 7 : Özgün baskı resim teknikleri bilgisi.

DAVRANIŞLAR

1. Özgün baskı çeşitlerini tanıyarak benzerlikleri ve farklılıkları söyleme.
2. Özgün baskı çalışmalarında kullanılacak araç-gereçleri söyleme.
3. Özgün baskı çeşitlerini çalışmalarında çizgi, leke, doku gibi değerlerin nasıl oluşturulacağını söyleme.
5. Belli başlı özgün baskı resim sanatçılarının eserlerini veya röprodüksiyonlarını tanıma.

Amaç 8 : Özgün baskı resim tekniklerini inceleyerek, bunları imajlarını ifade etmek için çalışmalarında kullanabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Yapacağı çalışma için özgün baskı resim tekniğini seçme.
2. Yapacağı çalışma için kompozisyon hazırlama.
3. Yapacağı çalışma için dilediği armoniyi seçme.
4. Hazırladığı kompozisyonu yüzeye serbestçe aktarma.

Amaç 9 : Renkli resim tekniklerini kullanarak duygu ve düşüncelerini iki boyutlu çalışmalara aktarabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Armoninin renkler arasında uyum olduğunu söyleme.
2. Renklerin birbirlerini etkilemelerini kavrayarak bunları çalışmalarında kullanma.
3. Dilediği armoniyi seçme.
4. Dilediği tekniği seçme.
5. Duygularını, düşüncelerini serbestçe kâğıda aktarma.

Amaç 10 : Çevrede kullanılmayan geniş yüzeyler için estetik değeri olan çalışmalarla âğıt üzerine tasarlayabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Çevresinde bulunan kullanılmayan geniş yüzeylerin nereler olduğunu söyleme.
2. Bu yüzeyleri değerlendirmek için görsel biçimlendirme öğelerini seçme.
3. Yüzeyleri değerlendirmek için görsel biçimlendirme öğelerini hazırlama.
4. Hazırladığı kompozisyonu kâğıt üzerinde uygulama.

Amaç 11: Çalışmalarında farkında olmadan uygulanan görsel ve estetik kuralların yerinin bilincine varabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Çalışmaları sonunda tesadüfen ortaya çıkan görsel ve estetik değerlerin farkına vana.
2. Fark ettiği bu değerleri daha sonraki çalışmalarında kullanma.
3. Tesadüfen bulmuş olduğu görsel ve estetik kurallarla yeni bir eser meydana getirmenin hazzını duyma.
4. Farkına vardığı bu değerler vasıtasıyla yeteneklerini tanıyarak kendine güven vana.

Amaç 12 : Sanatsal faaliyetler yoluyla sanatın hayata katkısını sezebilme.

DAVRANIŞLAR

1. Taklitten uzak özgün çalışmalar yapma.
2. Sergilere ve yarışmalara katılma.
3. Yaptığı tasarımları günlük hayatında kullanma.
4. Çevresinde estetik bir ortam oluşturma.
5. Estetik ortam oluşturan sanat ve tasarım örneklerine sahip çıkma.
6. Sanatçı ve tasarımcıların eserlerinin yaşamı güzelleştirdiğini söyleme.
7. Sanat ve sanatçıya, Atatürk'ün verdiği değeri kavrama.

Amaç 13 : Kitle iletişim araçlarını görsel çalışmalarında uyarıcı olarak kullanabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Güzel sanatlar ve sanatçılarla ilgili haberleri basın-yayın organlarından izleme.
2. Film, fotoğraf, video, afiş, broşür, mecmua ve değişik gazete gibi kitle iletişim araçlarından sanatla ilgili bilgileri derleme.
3. Derlediği bilgileri okul panolarında sergileyerek sanat ve sanata katkıda bulunma.
4. Biriktirdiği kaynakları ve bilgileri uyarıcı olarak görsel çalışmalarda kullanma.

Amaç 14 : Güzel sanatlar ve teknoloji arasında bağlantı kurabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Sanatla, zanaat arasındaki ayrımları yapma.
2. Sanat eserlerini yaratırken kullanılan araç-gereçleri söyleme.
3. Teknolojik gelişimin sanatı nasıl etkilediğini söyleme.
4. Sanatın teknolojiyi nasıl etkilediğini söyleme.
5. Teknolojinin sanat yoluyla millî kültüre ve uygarlığa katkıda bulunacağını söyleme.
6. Sanatın insan hayatını geliştirip güzelleştirdiğini kavrama.
7. İnsanın duygularını sanat yoluyla paylaşarak dünya barışına hizmet edeceğini kavrama.
8. "Yurtta sulh, cihanda sulh" özdeyişini anlayabilme.

Amaç 15 : Artık malzemelerin sanatsal formlara dönüştürülmesi imkânı araştırılarak üç boyutlu çalışmalar yapabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Çevresinde bulunan artık malzemeleri temizliğine dikkat ederek biriktirme.
2. Toplanmış malzemeleri değişik estetik yorumlara dönüştürebilme imkânını araştırma.
3. Çok boyutun ne olduğunu söyleme.
4. Çok boyutlu çalışmalara örnek verme.
5. Denge, ölçü, hareket ve oranı orijinal özgün bir heykelde veya röprodüksiyonunda inceleme.
6. Heykelde ağırlık, ölçü, hareket, oranın neler olduğunu söyleme.
7. Edinilen bilgileri üç boyutlu soyut çalışmalara dönüştürme.
8. Üç boyutlu, hareketli (mobil) çalışmaları yapma.

Konu: Üç Boyutlu Çalışmalar

Amaç 15 : Artık malzemelerin sanatsal formlara dönüştürülmesi imkânı araştırılarak boyutlu çalışmalar yapabilme.

İŞLENİŞ

1. Artık malzemelerin; kâğıtlar, her çeşit kutu, ağaç kabukları, dal parçaları, maran- : atölyelerindeki artık malzemeler, şişe kapakları, teller, tüpler, temiz olmak koşulu ile stik gereç, makaralar, ipler vb. gereçlerin olduğu açıklanır.

2. Önceden tanıtılmış artık malzemeleri, temizliğine dikkat ederek getirmeleri istenir.

3. Bu malzemelerle nelerin yapılabileceği açıklanır. İpin bağlanacağı, makaranın labileceği, plâstiklerin kesilebileceği, eritilebileceği, iç içe geçirilebileceği, eğilebilece- kutuların yapıştırılabileceği, buruşturulabileceği gibi.

4. Çeşitli imkânları kullanarak, somut veya soyut üç boyutlu çalışmaların yapılabi- eği söylenir.

5. Bu malzemelerle nasıl çalışmalar yapılabileceği sorulur.

6. Üç boyutun ve estetiğin ne olduğu söylenir.

7. Denge, hareket, ölçü, oran, röprodüksiyonda incelenerek açıklanır.

8. Öğrenciler tasarladıkları biçimleri meydana getirmek için serbest bırakılır.

9. Yapılan çalışmalar öğretmen tarafından izlenir.

10. Sanatsal formlara dönüştürülmesi istenen, üç boyutlu çalışmalara hareket de ka- ak (mobil türü) çalışmaların yapılabileceği söylenir.

11. Öğretmen, araç-gereç kullanımı ve çalışma düzeni ile ilgili uyarılarda bulunur.

12. Biten işler değerlendirme yapmak için uygun yerlere alınır.

13. Öğrencilere temizliğin yapılması hatırlatılır. Artan gereçlerin tekrar kullanılabil- söylenir.

DEĞERLENDİRME

1. Artık malzeme olarak nelerin kullanılabilceği sorulur.

2. Değişik ve estetik formları kimlerin bulduğu sorulur.

3. Hangi çalışmalarda hareket, ölçü ve oranının belirgin olduğu sorulur.

4. Çalışmalar uygun yerlere sergilenmeye alınır.

Amaç 16 : Özgün sanat eseri veya röprodüksiyon inceleme yöntemini kavrayabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Basın-yayın organlarından sanat olaylarını izleme.
2. Sanatçı ve eseri ile ilgili broşür, röprodüksiyon katalog vb. kaynakları derleme.
3. Eserin sanatçısını kaynaklar yardımı ile tanıma.
4. Sanatçının birkaç eserine bakarak ortak özelliğini söyleme.
5. Eserin konusunu söyleme.
6. Eseri kompozisyon denge-hareket, ışık-gölge, açık-koyu leke ve renk vb. konular-
da inceleme.
7. Eserin tekniği ile üslûbunu tanıma.
8. Sanat eserine eleştirel gözle bakmayı öğrenme.

Konu : Röprodüksiyon (Tıpkı Basım) İnceleme

Amaç 16 : Özgün sanat eseri veya röprodüksiyon inceleme yöntemini kavrayabilme.

İŞLENİŞ

1. Seçilen röprodüksiyon öğrencilerin görebileceği uygun bir yere asılır.
2. Sanatçının ve eserin adı söylenerek, sanatçının sanat yaşamını açıklayan kısa bilgi verilerek ilgi çekilir.
3. Röprodüksiyon incelemesinin dolaylı sanat çalışmasının gerçekleşmesini sağla-
dığı, öğrencilere söylenir.
4. Sanat yapıtı incelemeleri ile elde edilmek istenen; konu, onu oluşturan unsurların ilişkilerini ve uygulamalarını göstermek, yorumlarını somutlaştırmak, görünüşlerin altında-
ki özünü hissettirmektir. Böylece eserin, öğrenci ile sanatçı arasında anlaşılmayı sağla-
yan bir dil olduğu vurgulamalıdır.
5. Röprodüksiyon (tıpkı basım) incelemelerinde özel inceleme veya genel inceleme
olmak üzere iki yol kullanılır.
6. Özel inceleme; eserin biçim sorunlarından biri üzerinde durularak incelenir.
7. Genel incelemede eser tümü ile ele alınır.
8. Genel incelemede madde, estetik elemanlar, estetik ilkeler, anlatım biçimi ele alı-
narak açıklamalar yapılır.
9. Öğrencilerin görüşleri sorularak alınır.

DEĞERLENDİRME

1. İncelenen röprodüksiyon (tıpkı basım) sanatçısını söyleyiniz.
2. İncelenen eserin adını söyleyiniz.
3. Genel incelemede hangi değerlere önem verilir? Söyleyiniz.
4. Resmin en çok etkileyen yönünü söyleyiniz.

Amaç 17 : Türk plâstik sanatları bilgisi.

DAVRANIŞLAR

1. Türk resim sanatının gelişimini kısaca söyleme.
2. Çağdaş Türk resim sanatının ilk örneklerini tanıma.
3. Çağdaş Türk heykel sanatının ilk ögelerini tanıma.
4. Türk plâstik sanatlarını etkileyen akımlardan belli başlılarını bilme.
5. Çağdaş Türk plâstik sanatlarının örneklerinin röprodüksiyonlarını biriktirme alışlığı kazanma.
6. Türk resim sanatının gelişimi içinde belli başlı sanatçıları, röprodüksiyonları yardımıyla tanıma.
7. Çalışmalarında bu röprodüksiyonlardan uyarıcı olarak yararlanma.

Amaç 18 : Belli başlı çağdaş dünya plâstik sanatları bilgisi.

DAVRANIŞLAR

1. Resim sanatının doğuşunu ve gelişimini söyleme.
2. Değişik ülkelerin çağdaş sanatlarının eserlerinin röprodüksiyonlarını biriktirme.
3. Çağdaş resim akımlarının doğmasındaki etkenleri kısaca söyleme.
4. Ülkelerin kültürlerinin plâstik sanatlara yansıdığını kavrama.
5. Çağdaş Türk plâstik sanat eserleri ile diğer ülke sanatçılarının eserleri arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları kavrama.
6. Bu eserlerden edindiği izlenimleri ve görsel bilgileri çalışmalarında kullanma.
7. Milletlerin tanınmasında güzel sanatların rolünün neler olduğunu söyleme.

Amaç 19 : Geleneksel Türk sanatları ve tasarım örnekleri bilgisi.

DAVRANIŞLAR

1. Geleneksel Türk sanatları ve tasarım örneklerin neler olduğunu söyleme.
2. Bu örneklerde kullanılan malzemelerin özelliklerini bilme.
3. Geleneksel tasarım örneklerinin yörelere göre farklı üslûpları olabileceğini bilme.
4. Geleneksel sanatlarda kullanılan renkleri, biçimleri, formları ve motifleri inceleyerek özelliklerini tanıma.
5. Bu değerleri tasarım çalışmalarında çağdaş anlayışla yorumlama.
6. Geçmişten günümüze ulaşan geleneksel sanat eserlerinin ve tasarım örneklerinin kültürel miras olduğunu bilme.

Amaç 20 : Müzeleri, öğren yerlerini, sanatçı galerilerini ve atölyelerini, tasarımcı stüdyoları, mimarlık büroları, zanaatçı işliklerini gezerek inceleme alışkanlığı kazanabilme.

DAVRANIŞLAR

1. Yöresel sanat ve tasarım eğitimi açısından yararlı olabilecek yerlerin neler olabileceğini yazma ve söyleme.
2. Sanatçı, tasarımcı ve zanaatçıların eserlerini, çalışma üslûplarını inceleme.
3. Öğrencilere eserleri ile ilgili sorular sorma.
4. Edinilen izlenimleri ve bilgileri taslaklar ve notlar hâlinde kaydetme.
5. Müze ve galerilerde yapacağı çalışmaya ilişkin inceleme yapma.
6. Gezilecek yerlerde önceden belirlenen kurallara uyma.
7. Gezi sonunda elde edilen bilgileri, hazırlanan taslak ve krokileri daha sonraki çalışmalarında değerlendirme.

ATATÜRK'ÜN KİŞİSEL ÖZELLİKLERİ VE ÇEŞİTLİ YÖNLERİ

Çok cepheciliği

Sanatseverliği

ATATÜRKÇÜ DÜŞÜNCEDE ÖZELLİK TAŞIYAN ÖNEMLİ YAKLAŞIMLAR

AKILCILIK VE BİLİME VERİLEN ÖNEM

1. Akılcılık ve bilime verilen önem

a. Bilimin insan yaşamındaki yeri ve önemi

2. Güzel sanatlar

a. Güzel sanatları geliştirme ideali

b. Milletlerin tanınmasında güzel sanatların rolü

c. Sanat-kültür ilişkileri

d. Toplumda sanatkârların yeri

e. Güzel sanatların çeşitleri

1. Heykel sanatı

2. Müzik sanatı

3. Edebiyat sanatı

4. Resim sanatı

f . Birbirimizi sevmekte sanatın önemi

RS : RESİM-İŞ

IIF : 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Resim-İş derslerinde; Talim ve Terbiye Kurulunun 11/09/1992 tarih ve 287 sayılı ka- ile kabul edilen "İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programı"nda yer alan atürkçülükle İlgili Konular"dan hedef ve davranışları yazılmış olanlar aynen uygulan- ır. İlköğretim Kurumları Resim-İş Dersi Öğretim Programında ileride değişiklikler ya- ığı takdirde Atatürkçülükle ilgili bu hedef ve davranışlar aynen korunacaktır. Ayrıca re- iş derslerinde, millî bayramlar, yerel kurtuluş günleri ve Atatürk Haftası başta olmak re "Belirli Gün ve Haftalar"dan seçilecek olan günlerde, bu günlerin anlam ve önemi- ygun resimler ve afiş çalışmaları yaptırılmalı, resim yarışmaları düzenlenerek sergi- açılmalıdır.